

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETĂRI ECONOMICE

INVESTIȚII

ACCELERAREA PUNERII ÎN FUNCTIUNE A NOILOR CAPACITĂȚI DE PRODUCTIE

Numărul 3 ● Vineri 16 ianuarie 1981

Biblioteca Jud. Flămăz. 1981
SALA DE LECTURĂ

*Sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu
s-a desfășurat la Brașov*

ȘEDINȚA DE LUCRU PE PROBLEME DE AGRICULTURĂ

Vizita de lucru a tovarășului COLAE CEAUȘESCU în municipiul Timișoara

Noul dialog de lucru, întâlnirea cu activul de partid din județul Timiș și indicațiile date cu acest prilej de secretarul general al partidului se înscriu ca un moment de mare importanță în cronica acestui început de an și de cincinal, punând încă o dată în evidență rolul hotărîtor al tovarășului Nicolae Ceaușescu în orientarea economiei naționale spre o dezvoltare modernă, eficientă, în mobilizarea energiilor creatoare ale poporului pentru realizarea obiectivelor stabilite de Congresul al XII-lea al P.C.R.

Locuitorii Timișoarei au întâmpinat cu manifestări de profundă bucurie și stimă pe tovarășul Nicolae Ceaușescu și pe tovarășa Elena Ceaușescu, pe ceilalți tovarăși din conducerea partidului și statului, exprimîndu-și satisfacția de a se reîntîlni cu secretarul general al partidului, de a-i ura și cu acest prilej, din toată inima, ani mulți, sănătate și putere de muncă, în fruntea partidului și statului, spre binele întregului nostru popor.

La întâlnirea cu activul de partid din județul Timiș

La întreprinderea mecanică Timișoara

La început de an — acțiuni ferme pentru realizarea exemplară a planului

Punerea la termen în funcțiune a obiectivelor de investiții

PESANTIERELE de investiții noul an a debutat cu un ritm susținut de lucru, în măsură să asigure realizarea obiectivelor prevăzute în plan. Dealtfel, noua Lege a investițiilor impune perfecționarea activității în acest domeniu prin creșterea exigenței în utilizarea judicioasă a fondurilor materiale și financiare, prin aplicarea unui regim sever de economii și asigurarea unei discipline tehnologice riguroase. Realizarea acestor cerințe face necesară întărirea răspunderii tuturor factorilor care acționează în acest sector pentru înfăptuirea exemplară a programului de investiții pe acest an, care asigură creșterea și modernizarea în ritm înalt a forțelor de producție, ridicarea eficienței în întreaga activitate, creșterea continuă a bunăstării oamenilor muncii.

Unul din obiectivele de primă importanță ale politicii de investiții îl constituie dezvoltarea susținută a bazei de materii prime și combustibili, la nivelul actual al cerințelor economiei naționale. În acest domeniu un rol important revine Combinatului minier Ploiești, a cărui activitate are ca obiect de bază extracția și prepararea cărbunelui energetic din diverse centre miniere ale țării.

Planul de investiții al combinatului pe anul 1981 prezintă o creștere însemnată față de realizările anului precedent — de 60,8% la investiții și de 28,6% la construcții-montaj. Capacitatea de producție pentru anul în curs urmează să crească cu 14,8% față de capacitatea totală existentă și cu 15,6% față de cea de lignit. În acest an continuă în ritm susținut lucrările la unul din cele mai mari obiective de extracție a lignitului prin lucrări miniere subterane și la zi din cadrul combinatului. Este vorba de deschiderea și punerea în exploatare a rezervelor de lignit din câmpul minier Amaradia—Tirția, din județul Vâlcea.

La ce nivel sint asigurate documentațiile de execuție ?

DUPĂ CUM SE ȘTIE, o primă cerință pentru atacarea lucrărilor și desfășurarea normală a acestora o constituie asigurarea la timp și de calitate a documentațiilor. Din acest punct de vedere situația se prezintă mai bine față de anul precedent. Astfel, planul la structura construcții-montaj este asigurat cu documentații de execuție predate la constructori în proporție de 95% față de 82,3% în aceeași perioadă din 1980. Aceste condiții trebuie foarte bine fructificate pentru realizarea unui volum de 39,5 km de lucrări miniere de deschidere și cercetare geologică. Încă din primele zile ale lunii ianuarie s-a acordat și se acordă, în continuare, importanța cuvenită acestor categorii de lucrări ce condiționează deschiderea unor noi rezerve industriale, prin asig-

gurarea judicioasă cu forță de muncă, cu mijloace de transport adecvate pentru evacuarea materialului rezultat din săparea lucrărilor miniere și cu materiale pentru susținerea galeriilor și abatajelor. Și aceasta pentru că unele neajunsuri ce s-au manifestat în această privință în 1980 au făcut ca la lucrări miniere volumul realizărilor să se situeze sub nivelul planificat.

Tot în scopul realizării acestui gen de lucrări pentru asigurarea capacităților de extracție din subteran se insistă cu deosebire asupra folosirii combinelor de înaintare pentru săparea galeriilor care trebuie să atingă în acest an un indice de folosire a timpului disponibil de 85%, față de 82,1% realizat în 1980. Unele lipsuri de ordin organizatoric în legătură cu asigurarea condițiilor de evacuare ritmică a materialului rezultat din săpare, de aprovizionare cu material de susținere, manifestate în anul precedent, au influențat în mod negativ vitezele de înaintare medii lunare atinse cu aceste tehnologii.

Pentru înlăturarea neajunsurilor semnalate, în vederea atingerii vitezelor de înaintare medii lunare planificate și realizarea planului de lucrări miniere, unităților combinatului le-au fost repartizate din vreme materialele de susținere a galeriilor, au fost eliminate locurile înguste la descărcarea vagonetelor prin punerea la punct a funcționalității haldelor, a fost asigurată forța de muncă necesară etc. Tot în acest context trebuie arătat că utilajele au fost contractate în proporție de 97% față de 84%, nivel atins în aceeași perioadă din anul 1980. Acum este necesar să se continue colaborarea între beneficiari și furnizorii de utilaje în vederea soluționării problemelor de comandă și fabricație a utilajelor necontractate, pentru asigurarea integrală și livrarea ritmică a utilajelor specifice necesare constructorului. La rindul său, Trulstul de construcții și montaje miniere trebuie să ia toate măsurile ce se impun pentru montarea la vreme a excavatoarelor cu rotor și a agregatelor de haldare pentru extracția în cariere și să asigure funcționarea lor, a pompelor submersibile necesare lucrărilor de asigurare prealabilă a stratelor acvifere din imediata apropiere a stratelor de lignit și altele.

Eforturi concertate ale tuturor colaboratorilor

UN ROL IMPORTANT în realizarea sarcinilor de investiții pe 1981 îl are, fără îndoială, realizarea ritmică a volumului de producție construcții-montaj necesar atingerii nivelului planificat. Astfel, pentru acest an se prevede realizarea unei producții medii lunare de 20 milioane lei ceea ce, față de realizările din 1980 constituie o creștere de peste

28%. De remarcat faptul că în această direcție de o mare însemnătate sint prevederile Legii investițiilor care înscrie pentru furnizorii de utilaje obligația de a participa efectiv pe șantier la montarea utilajelor complexe, la efectuarea probelor tehnologice și la punerea în funcțiune a capacităților de producție, ca și la remedierea operativă a eventualelor defecțiuni apărute în timpul probelor și în termenele de garanție a acestora.

Pentru realizarea creșterii producției de cărbune, încă din anul trecut s-a intensificat adâncirea cercetării geologice în scopul precizării condițiilor tehnice miniere existente în noile zone și zăcăminte pentru începerea extracției de cărbune. Aceste lucrări miniere de cercetare geologică, precum și unele lucrări de suprafață aferente, au fost astfel amplasate încât să poată servi ulterior și activității de investiții și producție, urmînd a fi preluate ca fonduri fixe. Astfel de lucrări au fost executate în zonele Voivozi, Sălaj, Berbești și Sf. Gheorghe. Ele au permis, de exemplu, crearea unei capacități de producție de 0,5 milioane tone/an lignit numai în județul Vâlcea. Sint prevăzute condițiile ca, în acest an, asemenea lucrări să continue și în alte zone ca Budoi, Borumbăla, Borod-Borozel, Roșiori — județul Bihor, Boteni — județul Argeș etc., realizîndu-se volume mai mari decît cele din 1980 (circa 2 milioane mc decoperări și peste 3700 m liniari lucrări miniere).

De asemenea, una din problemele importante pentru investițiile și capacitățile de producție din județul Vâlcea este aceea a creării rețelelor de transport și drumurilor de exploatare. Pentru aceasta trebuie să se realizeze artere de acces și transport în lungime de peste 122 km. În acest scop, combinatul și Ministerul Minelor, Petrolului și Geologiei vor finaliza măsurile convenite pentru dotarea la noul volum de lucrări a unității de construcții de drumuri și poduri din județul Vâlcea. Pe de altă parte, este necesar ca Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor, prin unitățile sale de specialitate, să urgiteze execuția căii ferate Băbeni—Berbești. Pînă la punerea în funcțiune a acesteia transportul cărbunelui la punctul de încărcare Copăcioasa trebuie asigurat ritmic cu mijloace auto de către M.T.Tc. și cu cele detașate temporar de la M.M.P.G.

Se poate aprecia că activitatea de investiții din cadrul acestui combinat minier este pregătită și a demarat din plin în acest început de an, fiind orientată spre utilizarea judicioasă a fondurilor materiale și financiare. Aceasta este urmarea firească a creșterii răspunderii factorilor care acționează în acest domeniu, noile reglementări delimitînd mai clar sarcinile tuturor participanților ce concură la realizarea investițiilor.

Gheorghe DRĂGHICI

Noi resurse în circuitul economic

RECICLAREA CAUCIUCULUI ȘI MATERIALELOR PLASTICE UZATE

POSIBILITĂȚILE limitate de asigurare a resurselor materiale și tendința de creștere rapidă a prețurilor la materii prime, combustibili și energie necesită aplicarea unei politici de economisire strictă a resurselor, de valorificare superioară a acestora și, în final, de reciclare a materialelor refolosibile. Cu atât mai importantă devine utilizarea cu înalt spirit gospodăresc a materialelor în general, precum și a celor refolosibile cu cât, prin structura sa, economia noastră consumă însemnate cantități de materii prime și combustibili care, în bună măsură, sînt procurate din import. Pentru a sublinia aceste imperative ne vom opri, în cele ce urmează, numai la două materiale pentru care însemnătatea recuperării și reutilizării în procesele tehnologice este de certă importanță.

Surse potențiale de economisire a hidrocarburilor

PRODUCȚIA DE MATERIALE PLASTICE reprezintă unul din sectoarele dinamice ale industriei chimice. Volumul produselor din materiale plastice a crescut în 1980 față de 1975 de aproape două ori, iar consumul pe un locuitor de la 20 kg la 38,5 kg. În aceste condiții recuperarea și recircularea maselor plastice uzate ce și-au încheiat ciclul de folosință, capătă o însemnătate deosebită. Din studiile de specialitate întocmite rezultă că, de exemplu,

o tonă de resturi de folii din polietilenă recuperată și valorificată asigură economisirea a circa 7 tone de petrol care reprezintă materia primă necesară pentru producerea a 6000 saci groși pentru ambalaj sau 950 kg produse injectate sau sinterizate. Eficiența economică a acestei valorificări se manifestă însă și prin scăderea consumului de energie la numai 5% din cel necesar pentru realizarea aceleiași cantități de folii din materie primă nouă.

Acțiunile desfășurate în 1980 s-au concretizat în colectarea și valorificarea a numai 7,5% din produsele de polietilenă uzate rezultate din consumul intern. Prin neintroducerea în circuitul economic a întregii cantități de resurse de mase plastice uzate, s-au

consumat în plus cca. 220 mii tone petrol procurat din import.

O situație similară apare și în cazul **cauciucului uzat** (anvelope, camere de aer, alte articole din cauciuc). Deși cantitatea de resurse refolosibile din cauciuc este în continuă creștere, se valorifică în prezent abia 28% din aceasta.

Sistemele de valorificare cunoscute și aplicate pînă în prezent sînt: **reșaparea anvelopelor uzate** (22% din consumul intern de anvelope), care reprezintă de fapt numai o prelungire cu 30—40% a duratei de utilizare a acestora, **producerea de cauciuc regenerat**, care se adaugă într-un procent limitat în amestecurile de cauciuc destinate fabricării anvelopelor noi și a altor articole tehnice, precum și **fabricarea de pudră** utilizată în industria cauciucului și în alte ramuri.

Dată fiind importanța deosebită pe care o are reutilizarea acestor materiale refolosibile, la nivelul economiei naționale au fost elaborate programe speciale de valorificare. Ele prevăd măsuri de colectare a întregii resurse de materiale refolosibile din cauciuc și mase plastice și de asigurare a capacităților de prelucrare necesare reintroducerii cît mai repede a acestor resurse în circuitul economic.

Cadru organizatoric și tehnologii adecvate

1 ÎN SCOPUL ASIGURĂRII condițiilor organizatorice de colectare a materialelor plastice uzate, s-au stabilit prețuri de achiziție și de livrare în diferite faze de prelucrare primară a acestora. Totodată, au fost fixate norme tehnice de prelucrare, sortare, pregătire, și livrare către beneficiari. Concomitent, în cadrul rețelei specializate de colectare aparținind Centralei pentru recuperarea și valorificarea materialelor refolosibile se **organizează**, începînd cu acest an, pe zone, **secții de prelucrare primară**, care vor efectua operațiuni de sortare-spălare-tăiere-aglomerare-uscare și granulare, asigurîndu-se astfel toate condițiile de reintroducere eficientă în circuitul de producție a acestor importante resurse. Granulele rezultate din prelucrarea primară a maselor plastice uzate (saci, folii, pungii, navete uzate etc.) urmează să fie utilizate de către unitățile specializate din cadrul Ministerului Industriei Chimice, în amestec cu granulele din materiile prime

noi, pentru realizarea produselor din materiale plastice necesare economiei naționale.

Se are în vedere, de asemenea, **realizarea în țară a unor instalații de valorificare a materialelor plastice uzate prin producerea de plăci termo și fonoizolante**, care să-și găsească utilizarea la termoizolarea planșeelor monolite, prefabricate sau de construcție ușoară, ca strat interior fonoizolant pentru pereții despărțitori de construcție ușoară, cît și ca izolanț contra trepidațiilor la fundațiile mașinilor instalate în hale. Ținînd seama de faptul că valorificarea materialelor refolosibile din polimeri — prin prelucrarea directă este limitată, întrucît nu poate fi aplicată de mai multe ori aceluiași resurse, specialiștii din institutele de cercetări specializate în acest domeniu și-au îndreptat în ultimul

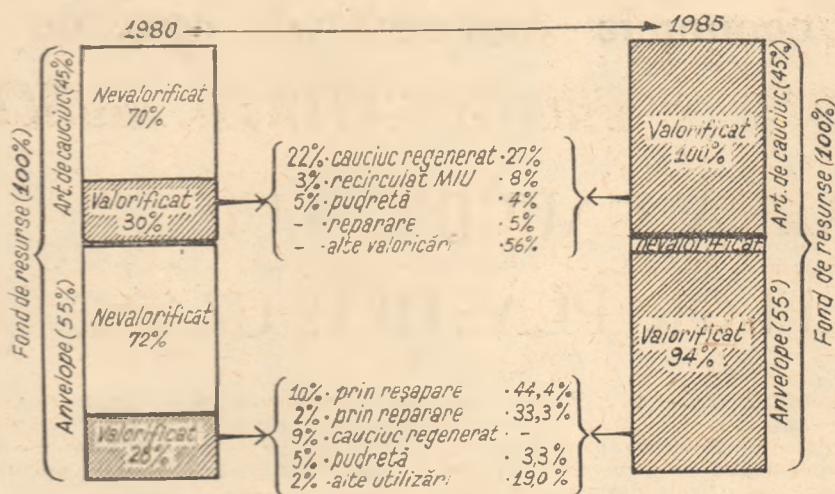
Evoluția recuperării materialelor plastice uzate (1980=100)

1981	125
1982	200
1983	600
1984	900
1985	1000

timp eforturile pentru a realiza **piroliza** acestor resurse ca cea mai **harnică soluție de valorificare eficientă a polimerilor ce nu mai pot fi recirculați**.

Pe baza măsurilor organizatorice și soluțiilor tehnologice stabilite, a **capacităților de prelucrare ce urmează** a se realiza atît în cadrul rețelei specializate de colectare, cît și în industria chimică, a eforturilor de cercetare în acest domeniu, în perioada 1981—1985 volumul maselor plastice uzate recuperate și reintroduse în circuitul economic va crește simțitor (tabelul).

2 În ce privește **materialele refolosibile din cauciuc**, măsurile stabilite la nivelul întregii economii, asigură colectarea tuturor resurselor rezultate. Așa cum se prevede, nu se eliberează anvelope și camere noi fără prețuri, în aceleași cantități, a celor scoase din uz. Soluțiile de valorificare a acestei resurse constau, în afară de cele amintite mai înainte, în ob-

Gradul de valorificare și soluțiile folosite pentru cauciucul uzat

ținerea de hidrocarburi și negru de fum prin piroliză din produsele uzate cărora nu li se mai poate da o altă utilizare.

Pentru reșaparea și repararea anvelopelor se prevede dezvoltarea celor 6 capacități existente, realizarea eşalonată a încă 31 de unități de reșapare a cite 50 000 buc/an amplasate geografic pe zone în concordanță cu disponibilitățile de anvelope uzate rezultate din exploatare, precum și a 150 instalații de reparare (10 000 buc/an fiecare) la principalii deținători de autovehicule. De asemenea, se are în vedere creșterea producției de cauciuc regenerat prin realizarea a încă 3 instalații de cite 200 tone/an în scopul măririi proporției de utilizare a acestuia în producția de anvelope și articole de cauciuc, precum și a producției de pudră cu 3 500 tone/an pe 5 instalații noi.

Pentru valorificarea produselor uzate din cauciuc ce nu mai pot fi folosite sub altă formă, s-a adoptat tehnologia de piroliză, care este cunoscută și utilizată în unele țări industrializate. Prin piroliză se preconizează obținerea următoarelor produse:

— gaz combustibil (10—15% din masa supusă pirolizei), cu o putere calorifică de 6000—7500 Kcal/Nmc, utilizat în proporție de 67% ca sursă de energie pentru procesul de piroliză, iar restul de 33% fiind disponibil pentru alte scopuri energetice;

— fracția lichidă (45—52% în masa supusă pirolizei), care are o compoziție asemănătoare țițeiului din care se pot separa produse utilizabile în industria petrochimică;

— fracția solidă (35—43% din masa pirolizată) cu conținut de carbon 96—97% și o putere calorifică de

8300—8400 Kcal/kg utilizabil în scopuri energetice sau ca înlocuitor de negru de fum.

Un alt mod de valorificare a cauciucului uzat, practicat în unele țări, constă în utilizarea anvelopelor uzate în furnale ca înlocuitoare parțiale a cocsului metalurgic (2 kg de cauciuc uzat înlocuiesc 1 kg de cocs). Înlocuirea cocsului cu anvelope uzate, procedeul fiind deja aplicat industrial, se realizează în proporție de până la 30%.

Prin măsurile adoptate în domeniul reutilizării materialelor refofosibile din cauciuc, se prevede ca la sfârșitul anului 1985 să se reșapeze 2 milioane de anvelope uzate și să se valorifice aproape integral prin celelalte soluții tehnologice preconizate resursele de acest gen disponibile în economie (graficul).

Realizarea acestor măsuri impune însă eforturi deosebite din partea ministerelor, centralelor și institutelor de cercetări și proiectări care au responsabilități în cadrul programului de valorificare a resurselor respective. Astfel, creșterea producției de cauciuc regenerat și pudră necesită măsuri care vizează, pe de o parte, îmbunătățirea nivelului calitativ al acestor produse iar, pe de altă parte, găsirea unor noi domenii de utilizare eficientă a lor. În același timp, pentru aplicarea pirolizei cauciucului uzat și masei plastice este necesar ca, prin experimentările ce au loc în prezent, să se asigure alegerea acelei variante prin care se obțin produse valoroase la un preț de cost scăzut, pe baza căreia să se treacă de urgență, potrivit prevederilor din program, la realizarea instalațiilor industriale.

Dan ANDREESCU

COMENTARIU LA UN GRAFIC

Sarcinile de plan nu numai realizate, ci și depășite

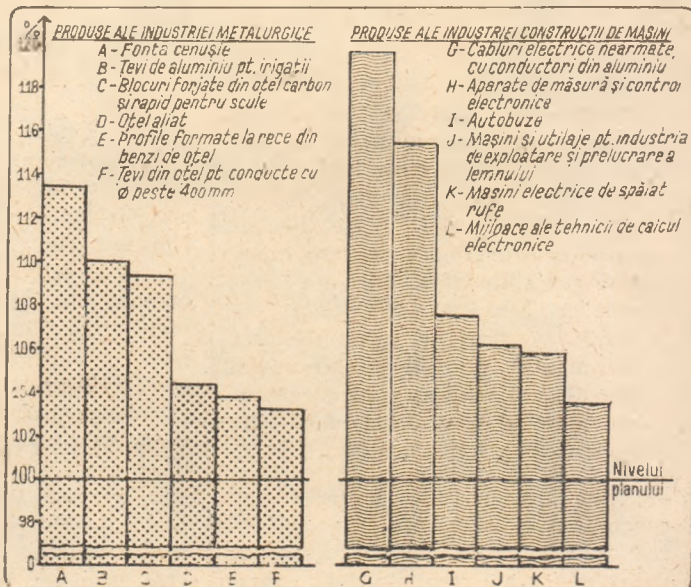
ÎN CURSUL ANULUI TRE-CUT unitățile metalurgice și constructoare de mașini au reușit ca la o serie de produse fizice nu numai să realizeze prevederile de plan, dar să le și depășească. Astfel, pe primele 11 luni ale anului, unitățile din industria metalurgică au produs peste prevederi importante cantități de fontă cenușie, oțel aliat, țevi din oțel pentru conducte, blocuri forjate, țevi din aluminiu pentru irigații ș.a. (graficul).

Cantitățile de produse metalurgice obținute suplimentar au fost destinate, în principal, industriei constructoare de mașini, care la rindul ei a depășit simțitor planul la mașini și utilaje pentru industria de ex-

ploatare și prelucrare a lemnului, aparate de măsură și control electrotehnice, mijloace ale tehnicii de calcul electronic, cabluri electrice nearamate cu conductori din aluminiu ș.a. Produsele obținute suplimentar au contribuit la mai buna echipare a unor noi unități industriale, la mărirea exportului și a livrărilor la fondul pieței.

Este semnificativ de arătat că depășirile la care ne referim s-au făcut cu respectarea consumurilor normate de metal și energie, ceea ce demonstrează eficiența realizării suplimentare a unor produse solicitate de economia țării.

Pentru realizarea sarcinilor sporite prevăzute în planul pe

1981 se impune utilizarea cu înalt randament, la parametrii proiectați, a tuturor capacități-

lor de producție, prin valorificarea optimă a resurselor tehnice și de muncă din întreprinderi.

Un imperativ al eficienței în cooperativele agricole CREȘTEREA SUSȚINUTĂ A PRODUCTIVITĂȚII MUNCII

A DUNĂRILE ce au loc în această perioadă în unitățile agricole, în vederea dezbaterii proiectului de Teze pentru al II-lea Congres al întregii țărâni, prilejuiesc oamenilor muncii de la sate o responsabilă evaluare a posibilităților care dispun ca — valorificând cât mai eficient sprijinul acordat de către partidul și statul nostru pentru lărgirea și perfecționarea bazei tehnico-materiale — să organizeze mai bine producția, să accentueze procesul de dezvoltare modernă, intensivă a agriculturii, astfel ca actualul cincinal să marcheze înfăptuirea unei profunde revoluții agrare. Se analizează, totodată, măsurile ce trebuie luate în cadrul fiecărei unități agricole de producție, de stat și cooperatiste, pentru aplicarea noilor norme privind executarea lucrărilor agricole de bază la culturile de cereale și plante tehnice, recent aprobate prin Decret al Consiliului de Stat.

În ultimele trei decenii, producția agricolă a crescut de 4,1 ori, ceea ce — în condițiile scăderii continue a populației ocupate în această ramură — marchează și un însemnat spor al productivității muncii. Cu toate acestea, rezervele de creștere a producției și a eficienței economice, inclusiv prin folosirea la un nivel superior a potențialului uman, sînt departe de a fi valorificate pe deplin. Identificarea acestor rezerve, mobilizarea lor în scopul realizării parametrilor cantitativi și calitativi ai planului pe 1981 și a sarcinilor pe întregul cincinal constituie o îndatorire de prim ordin pentru consiliile de conducere ale unităților agricole — care, așa cum se precizează în Tezele Congresului Național al Agriculturii — trebuie să desfășoare o activitate permanentă de reducere a cheltuielilor materiale și de forță de muncă, ținînd seama de cele mai economice tehnologii.

S TUDIUL la care ne referim în cele ce urmează a cuprins — pe intervalul 1970—1978 — mai multe cooperative agricole de producție din județul Ilfov, pentru care sporirea productivității muncii este un imperativ, avînd în vedere necesitatea consolidării lor economice.

De la început trebuie evidențiată dinamica ascendentă a acestui indicator, calculat atît valoric (tabelul nr. 1), cît și în unități fizice.

Tabelul nr. 1

Dinamica indicatorilor ce caracterizează productivitatea muncii în unități valorice

Indicatori	(in % față de 1970 = 100)	
	1974	1978
Prod. globală — total	134,1	141,3
Prod. glob. pe pers. ocupată	164,9	208,6
Prod. glob. pe participant direct la muncă	166,1	212,3
Prod. netă — total	161,2	160,5
Prod. netă pe pers. ocupată	198,2	237,0
Prod. netă pe participant direct la muncă	199,6	241,2
Total participanți la muncă	81,3	67,7

Forța de muncă participantă direct în producție sau ocupată în activitatea din cooperativele agricole (inclusiv personalul S.M.A.) a scăzut continuu, fiind cu 33,5%, respectiv 32,3% mai mică în anul 1978 față de anul 1970, dar a realizat o producție globală și netă care a sporit considerabil. Întrucît în intervalul de timp considerat, au fost ani cu condiții bune, dar și ani mai puțin favorabili pentru agricultură, faptul că producția agricolă și cea netă au fost în fiecare an mai mari decît în anul de bază, duce la concluzia că productivitatea muncii a crescut în principal nu pe seama factorilor naturali.

În acest sens este semnificativă și evoluția ascendentă a pro-

Tabelul nr. 2

Evoluția productivității muncii în unități naturale

Produsul	(in % față de 1970 = 100)	
	1974	1978
Griu	222,2	352,2
Porumb boabe	159,7	207,3
Sfeclă de zahăr	155,0	220,7
Floarea soarelui	176,2	437,2
Cartofi	129,7	137,8
Tomate	223,1	230,7
Lapte de vacă	74,2	85,7
Ouă	465,8	443,9

ductivității muncii exprimată în unități naturale, cu excepția celei înregistrate în ramura creșterii vacilor de lapte (tabelul nr. 2).

Sporirea productivității muncii a avut loc, în primul rînd, pe seama creșterii înzestrării tehnice. Această concluzie este confirmată și de faptul că în perioada analizată, în condițiile diminuării numărului de cooperatori participanți la muncă, numărul mecanicilor agricoli care au efectuat lucrări în C.A.P. a crescut continuu, fiind cu 13,9% mai mare în anul 1978, decît în 1970.

Totodată, la creșterea productivității agricole au contribuit și progresele realizate în domeniul altor factori cu mare influență cum ar fi: **perfectiunea organizării producției și a muncii, extinderea chimizării și a irigațiilor, îmbunătățirea soiurilor de plante etc.**

SUBLINIIND evoluția ascendentă a productivității muncii, nu putem trece cu vederea nivelul încă scăzut la care ea se situează. Chiar dacă exprimăm productivitatea muncii prin producția globală și mai ales netă, ce revine pe cooperator apt de muncă (participant la activitatea din cooperative) și pe normă convențională (avînd în vedere că, potrivit metodologiei actuale, retribuția mecanicilor agricoli este inclusă în cheltuielile materiale, care se scad din producția globală), lucrurile nu se schimbă prea mult (tabelul nr. 3).

Tabelul nr. 3

Producția globală și netă ce revine pe cooperator apt de muncă (in % față de 1970 = 100)

	1974	1978
	Prod. netă pe coop. apt, participant la muncă	167,3
Prod. netă pe coop. apt, participant la muncă	201,0	247,1
Prod. glob. pe normă conv.	149,2	193,4
Prod. netă pe normă conv.	178,3	217,4

Cifrele privind producția globală și netă pe cooperator participant la muncă reprezintă medii care, desigur, anulează în calcul deosebiriile dintre diferitele cooperative cuprinse în studiu în ce privește nivelul productivității muncii; dar și analizînd pe fiecare cooperativă în parte, constatăm că cele mai multe obțin o producție globală și netă pe cooperator apropiată de cea medie. Nivelul absolut al acesteia este însă scăzut, mai ales dacă ne referim la producția netă, care determină atît posibilitățile de dezvoltare a cooperativelor, cît și nivelul veniturilor membrilor cooperatori.

COOPERATIVELE la care ne referim, amplasate în microzone cu condiții de favorabilitate diferite, se deosebesc între ele și prin gradul de consolidare economico-organizatorică. Între acestea există mari disproporții în ce privește nivelul productivității muncii și cel al retribuției pe o normă convențională (tabelul nr. 4).

Tabelul nr. 4

Productivitatea și retribuția muncii (%)

C.A.P.	Prod. glob. pe normă convențională	Retribuția pe normă convențională
	„Unirea“ Manasia	75
Gîrbovi	64	100
„Munca“ Gurbănești	100	97
Cartojani	39	44
„Unirea“ Joița	33	45
Vinătorii Mici	27	34

Faptul că — raportînd la același volum de norme — venitul obținut de cooperatori este diferit poate fi explicat și prin proporția în care venitul global a fost repartizat pentru dezvoltare și pentru consum. Considerăm însă că **rolul principal în determinarea mărimii veniturilor revine nivelului productivității muncii**; deci, aplatizarea diferențierilor între venituri și ridicarea lor în ansamblu impun creșterea gradului de participare la muncă a membrilor cooperatori, perfecționarea organizării diferitelor lucrări și a formațiilor care le execută, alături de ridicarea continuă a nivelului tehnic al producției și de corectarea condițiilor — mai ales de ordin natural — în care se desfășoară producția.

Radu VOICU

Folosirea cu înaltă eficiență a resurselor materiale și a fondurilor fixe

LEGEA pentru modificarea și completarea Legii nr. 14/1971 cu privire la gospodărirea fondurilor fixe, resurselor materiale și aprovizionarea tehnico-materială, adoptată la ultima sesiune a Marii Adunări Naționale, face parte dintre actele normative de o deosebită însemnătate pentru perfecționarea conducerii vieții economico-sociale, pentru aplicarea fermă a principiilor autoconducerii muncitorești și autogestiei economico-financiare, pentru realizarea unei calități noi, superioare și ridicarea eficienței în întreaga activitate economică. Elaborată din inițiativa și sub directa îndrumare a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, legea se înscrie în ansamblul măsurilor de perfecționare a actelor normative menite să asigure cadrul legislativ necesar pentru transpunerea în practica vieții economice a hotărârilor de o deosebită importanță adoptate de Congresul al XII-lea al partidului.

Conceptul fundamental pe care sînt edificate toate prevederile normative ale acestei legi îl constituie orientarea hotărîită spre afirmarea factorilor de dezvoltare intensivă, calitativă și de modernizare a economiei, spre o eficiență înaltă a activității productive ținînd seama de cerințele determinate de ritmul și complexitatea creșterii economiei naționale în actuala etapă, de amplificarea interdependenței dintre unitățile socialiste, de cerința utilizării raționale și economisirii severe a materiilor prime, materialelor, combustibilului și energiei electrice.

TINÎND seama de problemele deosebit de complexe ale asigurării materiilor prime, legea reglementează în mod unitar, pe întreaga economie, aspectele legate de dezvoltarea bazei de materii prime și energetice, insistîndu-se îndeosebi asupra orientărilor și direcțiilor prioritare privind intensificarea activității de cercetare geologică, asimilarea și aplicarea de noi tehnologii pentru recuperarea componentelor utili și creșterea gradului de prelucrare a materiilor prime. Trebuie subliniat faptul că eforturile pentru cunoașterea detaliată a bogățiilor solului țării constituie una din trăsăturile caracteristice de continuitate a politicii economice a partidului și statutului nostru, pe baza unor orientări fundamentale care preced în timp declanșarea crizei mondiale a petrolului și a celorlalte materii prime. Într-adevăr, România a alocat an de an o proporție importantă din fondurile de investiții pentru înfăptuirea programelor de prospectare și cercetare geologică a teritoriului țării, ceea ce a permis identificarea unor importante zăcăminte metalifere și nemetalifere. Deosebit de semnificativ este faptul că la majoritatea substanțelor utile, volumul rezervelor nou identificate depășește cantitățile extrase în aceeași perioadă prin exploatarea miniere, ceea ce constituie o premisă esențială a asigurării continuității producției la o gamă largă de materii prime și de combustibili.

Prevederile legii accentuează unele sarcini și obiective prioritare în acest domeniu, menite să abordeze problemele bazei interne de materii prime într-o optică calitativ superioară. În această ordine de idei este de subliniat sarcina cercetării complexe a fiecărei zone geologice, prin organizarea de grupe de cercetare care să prospecteze și să exploreze multilateral subsolul spre a evidenția toate tipurile de substanțe utile. Dacă în trecut se făceau în același teritoriu foraje sau lucrări miniere separate pentru diferite categorii de minerale, prin noua reglementare va spori atît viteza de cercetare, cît și eficiența economică a lucrărilor respective. De asemenea, trebuie subliniată sarcina de a se extinde cercetarea geologică pentru minereurile cu conținut mai redus de substanțe utile, ca și în zone mai greu accesibile sau la adîncimi mari, prevedere care extinde posibilitățile de a descoperi noi rezerve geologice.

În aceeași direcție majoră a dezvoltării bazei interne de materii prime sînt orientate prevederile referitoare la obligativitatea recuperării maxime a rezervelor aflate în exploatare, creșterii factorului final de recuperare la țitei, evitării pierderilor, ca și mărirea gradului de extracție în procesele de preparare, ținînd seama că în aceste faze de producție se pierd încă însemnate resurse valoroase, pierderi ce pot fi substanțial diminuate prin perfecționarea tehnologiilor.

Un loc deosebit îl ocupă reglementările privind dezvoltarea bazei energetice, fiind înscrise sarcini pentru utilizarea la maximum a potențialului hidroenergetic, a cărbunilor inferiori, a șisturilor bituminoase și a resurselor energetice re folosibile, precum și pentru intensificarea cercetărilor și aplicarea în practică a utilizării energiei geotermale, solare, a vîntului, a resturilor menajere, producerea și utilizarea biogazului, descoperirea și valorificarea altor noi surse energetice. Noua reglementare instituie un regim mai sever al gospodării combustibililor și energiei decît actul normativ anterior. O prevedere este edificatoare în această privință: **consumul de combustibil și energie va fi permis în condițiile asigurării unor randamente energetice maxime, al eliminării oricărei forme de risipă sau de consum nerațional.** În acest sens se prevede ca utilizarea combustibililor și energiei să se facă numai cu condiția respectării stricte a normelor și normativelor de consum în cadrul cantităților repartizate, care constituie limite maxime de consum. De asemenea, cerința imperioasă a raționalizării consumurilor energetice se pune cu toată fermitatea în această lege; astfel, se reglementează limitarea la strictul necesar a producției și a consumului de materiale energointensive, urmărindu-se dezvoltarea ramurilor și subramurilor a căror producție necesită consumuri energetice reduse.

Este de subliniat că avem încă un mare potențial de resurse energetice nefolosite, că există încă posibilități de economisire în industrie, transporturi, agricultură, la încălzit și în alte domenii, în care trebuie aplicate cu hotărîre măsuri de reducere drastică a consumurilor. În contextul general al prevederilor îmbunătățite cuprinse în noua lege, trebuie arătat că este necesar să se acționeze îndeosebi în ceea ce privește instalarea de recuperatoare de căldură la toate cazanele de abur sau apă, cupatoare industriale, ținînd seama că în multe ramuri și îndeosebi în chimie, metalurgie, construcții de mașini, industria materialelor de construcții, mari cantități de energie termică se pierd încă în atmosferă.

IN CONDIȚIILE actualei crize mondiale de materii prime, recuperarea și valorificarea tuturor materiilor prime vechi și materialelor re folosibile dobîndește o importanță de prim ordin, reflectată prin prevederi corespunzătoare în lege. În acest sens sînt stabilite regulile de bază pentru activitatea de recuperare și valorificare integrală a resurselor materiale re folosibile, cu interdicția distrugerii oricăror resurse, chiar dacă temporar nu se pot valorifica. Legea obligă însă, în același timp, la intensificarea lucrărilor de cercetare, proiectare și la realizarea cu prioritate a capacităților de prelucrare a materialelor re folosibile, care pot aduce o contribuție sporită în reducerea importurilor de materii prime. Sîntem încă deficitari în ceea ce privește tehnologiile de valorificare a unor materiale vechi cum sînt textilele, pielăria, materialele plastice, cauciucul și altele. În domeniul de tradiție, cum este valorificarea metalelor vechi, în conformitate cu noile prevederi ale legii trebuie acționat pentru sortarea și prelucrarea diferitelor sortimente, asigurarea de prese, foarfeci și alte mijloace pentru pregătirea metalelor vechi.

Organizarea întreprinderilor județene de profil a avut un efect pozitiv în activitatea de recuperare a acestor importante resurse; rămîne însă ca în spiritul noilor prevederi ale legii să se accelereze preocupările de lărgire a bazelor de colectare și dotare tehnică a lor, dar mai ales trebuie întărită colaborarea cu unitățile care au obligația de a livra toate materialele rezultate din procesul tehnologic. Se cer respectate, mai cu seamă, prevederile legale privind sortarea materialelor și, în mod deosebit, a fierului vechi, trimesis oțelărilor amestecat cu metale neferoase, care conțin elemente de aliere recuperabile în procesul de topire, cum ar fi nichelul, molibdenul și altele.

O reglementare nouă o constituie stabilirea interdicției rularii anvelopelor care au atins limita de uzură ce permite reșaparea acestora, cu obligativitatea trimerii lor la reșapare, urmînd ca pagubele produse de nerespectarea acestei dispoziții să fie suportată de cei vinovați. Pe această cale se pot economisi anual cel puțin 300 000 anvelope noi.

Noua lege instituie **obligativitatea pentru unitățile socialiste de a elabora, odată cu lucrările de plan, bilanțuri materiale, care constituie un important instrument de conducere și de control**, intrucit permit să se identifice în ce proporție materialele se regăsesc în produse finite, ce cantități de resurse re folosibile rezultă și mai ales care sînt produsele și tehnologiile cu pierderi mari, asupra cărora trebuie acționat cu îmbunătățiri. Desigur, important este să se asigure resursele materiale și energetice necesare economiei, dar tot atît de important este ca aceste resurse, obținute cu dificultate și mari cheltuieli atît din țară, cît și din import, să fie gospodărite rațional, cu cea mai mare strictețe, pentru nevoi bine fundamentate ale producției. Aceasta presupune reducerea sistematică a consumurilor și creșterea gradului de valorificare a materiilor prime, materialelor, combustibililor și energiei, atragerea în circuitul economic a tuturor materialelor re folosibile.

TREBUIE subliniat accentul deosebit care se pune, prin noile reglementări, pe **determinarea consumurilor de materii prime, materiale, combustibili și energie numai pe bază de norme de consum, normative de valorificare și coeficienți de utilizare, fundamentați științific, răspundere sporită** ce revine unităților economice în vederea îmbunătățirii continue a indicatorilor de normare a consumurilor, în deplină concordanță cu creșterea dotării tehnice și aplicarea de noi tehnologii, precum și organelor de sinteză, ministerelor, centralelor industriale și institutelor de cercetări și proiectări pentru crearea tuturor condițiilor de reducere sistematică a normelor de consum. În scopul realizării prevederilor legii, specialiștii din cercetare, proiectare și producție vor trebui să acționeze în direcția stabilirii tehnologiilor care să asigure consumuri energetice și de materiale mai scăzute. Atenția trebuie concentrată în cadrul lucrărilor de dezvoltare a producției spre procedee mai economice, cu faze prescurtate sau eliminate, cu productivități ridicate pe unitatea de volum. În acest sens, în spiritul legii trebuie extinse și generalizate preocupările pentru reproiectarea, după concepții noi, a utilajelor de performanță necesare, organizîndu-se colaborarea între toate sectoarele care pot contribui la scurtarea ciclului de realizare practică prin soluții mai eficiente din punct de vedere economic. În același spirit trebuie acționat pentru modernizarea treptată a instalațiilor existente.

Legea prevede obligația unităților socialiste de a asigura **îmbunătățirea, în fiecare an a indicatorilor de normare a consumurilor, însoțindu-i de stabilirea unor programe clare, fundamentate pentru reducerea consumurilor normate**. Prin lege se interzice introducerea în fabricație a unor produse noi dacă nu au stabilite norme de consum mai scăzute decît la produsele

similare vechi. În concepția constructivă și la fabricarea produselor se stabilește obligația ca la determinarea normelor și normativelor de consum, să se ia în considerare numai materii prime, materiale, repere și subansamble prevăzute în normele de tipizare aprobate. De asemenea, în noua reglementare se prevede în mod expres că distrugerea sau degradarea resurselor materiale se sancționează penal, potrivit legii.

Întreg acest ansamblu de prevederi are o deosebită semnificație practică, intrucit la multe produse, atît coeficienții de utilizare a materialelor cît și consumurile specifice pe unitatea de produs conțin însemnate rezerve de îmbunătățire.

CU PRIVIRE la asigurarea necesarului de mașini și utilaje, este de evidențiat în mod deosebit prevederea că aiocarea acestora se va face numai cu condiția utilizării la indicii planificați a parcului existent și cu respectarea normativelor de dotare, a căror elaborare se reglementează prin lege. Legea statuează ca o regulă necesitatea **asigurării utilajelor și instalațiilor din producția internă; importul acestora se poate face fie în cadrul unor acțiuni de cooperare în producție și comercială, fie în contrapartidă cu produse din ramura construcției de mașini**. În scopul utilizării și gospodăririi în condiții de eficiență maximă a fondurilor fixe, legea stabilește obligațiile ce revin unităților socialiste pentru încărcarea completă a capacităților de producție, folosirea rațională a spațiilor construite, respectarea riguroasă a prescripțiilor tehnice și a tehnologiilor de fabricație, organizarea judicioasă a schimburilor de lucru. Este o prevedere pe deplin fundamentată economic, tinînd seama că este mult mai eficient din punct de vedere al economisirii muncii sociale să se producă la nivelul maxim posibil pe capacitățile existente, economisind astfel din avuția națională fonduri de investiții pentru crearea de noi capacități. Analizele efectuate atestă că în multe ramuri există reale posibilități de a spori gradul de utilizare a capacităților de producție. În acest spirit, pentru sporirea eficienței pe ansamblul economiei, legea obligă la efectuarea la timp a lucrărilor de întreținere, revizie și reparare a fondurilor fixe, la eliminarea locurilor înguste.

În asigurarea necesarului de piese de schimb, o pondere tot mai importantă trebuie să o reprezinte, așa cum prevede legea, recuperarea și re folosirea, ca atare sau prin reconducere, a pieselor de schimb și subansamblelor rezultate la efectuarea reparațiilor sau la dezmembrarea mașinilor, utilajelor și instalațiilor scoase din funcțiune. Trebuie spus că în prezent multe

Vasile PANESCU

(Continuare în pag. 27)

Realizări de prestigiu ale creației tehnice românești

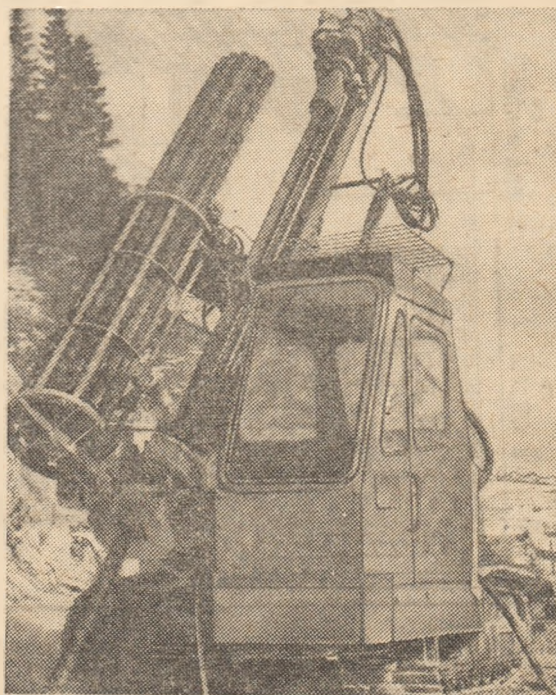
Instalație de foraj de mare performanță

CUNOSCUTA întreprindere de utilaj petrolier din Tirgoviste realizează în prezent, în paralel cu utilajul specific folosit la extragerea țiteiului, și instalații de mare performanță destinate forajului în cariere pentru realizarea de găuri în plan vertical și înclinat. Adîncimile pînă la care pot fi executate aceste foraje ating 60 de metri, cu diametre de pînă la 115 mm.

Instalația simbolizată FC-60, cu care au fost dotate pînă în prezent unele mine și cariere din țară, este amplasată pe un șasiu cu șenile robust și deosebit de stabil care-i permite să se deplaseze, în condiții de maximă siguranță și securitate, pe cele mai accidentate soluri. Toate mecanismele instalației, inclusiv cele ale căruciorului pe șenile, sînt acționate hidrostatic de la o centrală hidrolică echipată cu trei pompe antrenate independent de motoare electrice, a căror putere instalată se ridică la 55 kW. Ca părți componente ale instalației FC-60 mai

amintim — în afara centralei energetice care furnizează energia hidrolică necesară acționării mecanismelor instalației — dispozitivul de foraj care constă din mast cu ghidaj, cărucior cu cap rotativ de foraj cu acționare hidrostatică, sistemul de avans, cilindrii hidrolici pentru orientarea mastului, dispozitivele pentru manevrarea garniturii de foraj formate din magazie, mină mecanică, clești pentru susținere și deșurubare etc., toate acționate hidrolic prin servodirecție. După cum reiese și din această enumerare, instalația de foraj pentru cariere FC-60 are una din cele mai moderne scheme cinematice utilizate pe plan mondial în execuția acestui gen de utilaje.

Postul de comandă amenajat într-o cabină cu bună vizibilitate, prevăzută cu instalație de climatizare, cuprinde toate organele de comandă necesare deservirii întregului ansamblu (transport, punere în poziție de

lucru, foraj, operații de manevră) în cele mai bune condiții de securitate și de înaltă productivitate.

Opinia consumatorului

Orientarea ofertei de bunuri de consum spre satisfacerea unor complexe de nevoi

O TRĂSĂTURĂ permanentă a construirii societății socialiste multilateral dezvoltate o constituie creșterea necontenită a nivelului de trai, satisfacerea cererii mereu crescînde a oamenilor muncii cu o diversitate cît mai largă de produse și servicii.

În cadrul căilor de creștere a nivelului de trai sînt o serie de factori cum ar fi: creșterea veniturilor, creșterea ofertei de bunuri de consum care depind de investiții materiale în dezvoltarea producției, de creșterea venitului național. În același timp există largi posibilități de creștere a nivelului de trai prin sporirea creativității și mai buna gospodărire a resurselor de care dispune la un moment dat societatea. Sau altfel spus: putem să trăim mai bine prin sporirea creativității. Această teză, pe care am mai abordat-o în revista noastră, ne propunem să o demonstrăm de această dată pe exemplul articolelor textile pentru amenajări interioare.

Creativitatea în sprijinul satisfacerii cererii de consum

UNA DIN CĂILE de acțiune posibilă și necesară în vederea asigurării noii calități în aprovizionarea populației o constituie oferirea de produse constituite în sisteme (văzute din punctul de vedere al producătorului) sau satisfa-

populației, asigurarea pe această bază a unui portofoliu de comenzi cu desfacere asigurată și numai după aceea lansarea în fabricație a produselor.

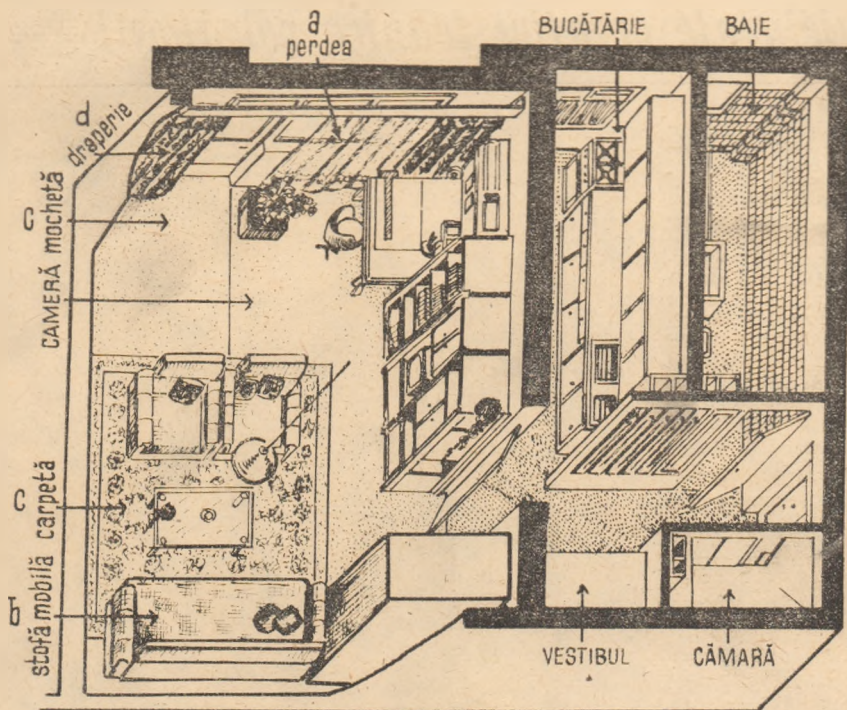
Articolele privind amenajarea interiorului locuinței — cum sînt: fețele de masă, cuverturile, carpetele, draperiile, lenjeria de pat — etc. prezintă o piață foarte largă; practic, aceste mărfuri se adresează azi tuturor gospodăriilor, indiferent de mediul de viață (urban sau rural), de zona geografică sau grupa de venituri în care ele se situează. Tesăturile pentru confecționarea acestor articole sînt constituite dintr-un număr apreciabil de sortimente, număr amplificat de o serie de caracteristici tehnico-economice (contextură, destinații, mod de finisare, aspect coloristic etc.), astfel că o adecvată alegere și asortare armonioasă, estetică a lor condiționează calitatea dotării și înfrumusețării căminului, calitatea vieții.

Deși piața textilelor decorative nu a evoluat pînă în prezent în același ritm ca piața produselor textile pentru îmbrăcăminte, condițiile și aspectele noi ale modului de viață din țara noastră deschid textilelor pentru uzul căminului perspective interesante atât pentru creație, cît și pentru desfacerea lor pe piață. Aceste articole au devenit în ultimul timp, datorită interesului crescînd ce se acordă alcătuirii și amenajării plăcute a căminului, reale produse de larg consum, diversificate nu numai în privința contexturii, a desenelor și a

tehnologiilor existente au permis și sînt perspective din ce în ce mai mari pentru crearea unei game largi de produse decorative și de uz gospodăresc, capabile să satisfacă o diversitate cît mai mare de gusturi și preferințe ale consumatorilor. Prin natura și destinația lor aceste produse contribuie nemijlocit la ridicarea continuă a calității vieții în forme poate mai mult sau mai puțin perceptibile, dar cu aspecte și rezonanțe concrete în direcția realizării unui interior funcțional și estetic, care întregeste cadrul de confort și de odihnă. Ele aduc nota personală și încălzesc ambianța căminului, contribuie la dezvoltarea și educarea gustului pentru frumos, conferind, totodată, reale satisfacții de viață în cadrul familiei. Se poate spune că ambianța plăcută a locuinței, exigența în aranjarea și întreținerea ei au un efect benefic asupra exigenței dovedite în producție, asupra acurateței și finisajului produselor realizate de oameni care locuiesc în case aranjate cu gust, confortabile.

Caracterul complex al modului de formare, de creștere și de satisfacere a cererii populației pentru aceste bunuri destinate dotării căminului a impus necesitatea elaborării unei ample cercetări de piață, care să permită luarea unor decizii de mare importanță în direcția armonizării cererii și ofertei de mărfuri, pentru obținerea unei producții într-un volum și o structură corespunzătoare gusturilor, preferințelor și opțiunilor exprimate de cumpărători.

Pentru elaborarea studiului de piață privind articolele textile de amenajare a locuinței, în paralel cu obținerea de date cu caracter documentar din numeroase surse de informații (evidențe statistice, analize și cercetări de profil) s-a procedat la investigarea directă a pieței prin intermediul unei cercetări selective în rîndul consumatorilor, al observării directe a rețelei de magazine în care se comercializează aceste produse, precum și al unor discuții cu distribuitorii, pentru identificarea criteriilor de alegere și a motivațiilor cumpărătorilor, a preferințelor referitoare la tipurile de produse, structura materialelor, desene, aspectul coloristic etc. Eșantionul de sondaj în rîndul populației vizitatoare a magazinelor de profil a fost constituit în mod aleatoriu, în medie din cîte 4350 persoane pentru fiecare grupă de produse, reprezentînd tot atîtea familii. Cercetări selective s-au efectuat într-un număr de 21 de județe, avînd drept obiectiv cuprinderea tuturor zonelor geografice ale țării. Prelucrarea datelor obținute prin aceste cercetări a permis să se pună la dispoziția factorilor de decizie și organelor operative din industrie și comerț un volum important de informații necesare analizei multiplelor aspecte pe care le ridică piața noastră internă de profil, o bază temeinică de fundamentare privind dezvoltarea producției și comercializării articolelor pentru amenajarea și decorarea locuințelor, în

cerea unui complex de nevoi (văzute din punctul de vedere al consumatorului). În același timp, unul din principiile de bază ale noului mecanism economic îl constituie studierea cererii reale a

coloritului, dar și sub aspectul unor caracteristici superioare — conferite prin finisare și prezentare — specifice anumitor destinații. Marea varietate de tipuri de fibre, precum și dezvoltarea

concordanță cu cerințele în continuă evoluție ale consumatorilor interni.

Potrivit obiectivului central urmărit: stabilirea coordonatelor principale ale strategiei dezvoltării producției și comercializării produselor textile pentru dotarea și înfrumusețarea locuinței, am urmărit să definim stadiul actual atins în nivelul vânzării, direcțiile de dezvoltare a pieței în condițiile și mai complexe de acționare și influențare a unor factori în perspectiva următorilor ani. De remarcă că analiza preferințelor nu relevă deosebiri esențiale în ceea ce privește orientarea cererii — receptivă la noutate, modern și bun gust —, ci numai diferențieri în proporția de manifestare a unei sau altei tendințe între diferitele zone, grupe de vîrstă sau categorii socio-profesionale. O altă caracteristică generală a preferințelor exprimate o constituie largă paletă a opțiunilor manifestate de cumpărători, practic existînd deosebiu pentru toate variantele ofertei, chiar și pentru cele mai puțin uzuale — prezentate în chestionarele de sondaj —

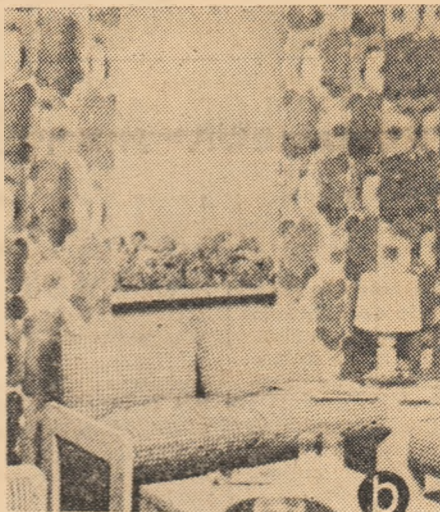

privitoare la natura materialelor și estetica acestora (culoare, desen), la toate grupele de produse care au făcut obiectul cercetării.

Amenajarea locuinței — un capitol important de cheltuieli ale populației

CU TOATE CREȘTERILE înregistrate la desfacerea acestor articole în perioada 1970—1980, se poate spune că piața produselor textile pentru amenajarea locuinței nu și-a îmbunătățit totuși poziția față de ansamblul pieței mărfurilor textile-încălțăminte. Pe ansamblul sectorului de mărfuri textile-încălțăminte au intervenit importante modificări de structură, în sensul extinderii pieței confecțiilor și tricotajelor și restrîngerii pieței țesăturilor (din care fac parte și produsele analizate). Totuși, în cadrul limitat al grupei de țesături, articolele destinate dotării căminului înregistrează o creștere a pieței față de ansamblul pieței de țesături.

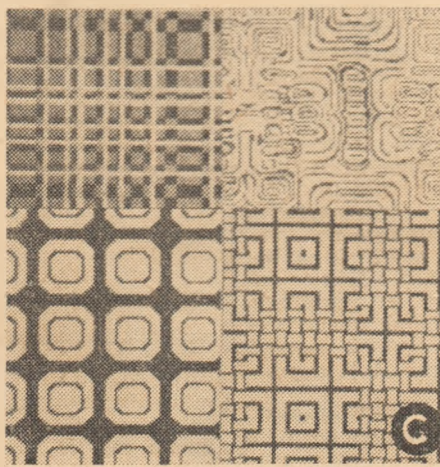
Din discuțiile purtate cu personalul vânzător și specialiști din diferite ju-

dețe a rezultat că, în condițiile aprovizionării rețelei comerciale cu cantități sporite de mărfuri într-o gamă din ce în ce mai diversificată, se constată totuși la unele grupe de mărfuri un anumit grad de nesatisfacere a cererii, datorită ofertei insuficiente. Cazuri mai frecvente se referă la perdele și țesături pentru lenjerie extralate (șifon, olandină, răchită imprimată, țesături tip jaquard, damasc etc.)

La țesăturile pentru decorațiuni interioare se solicită ofertarea în cantități mai mari de confecții, paralel cu o diversificare sortimentală mai largă: huse pentru mobilă (scaune, fotolii etc.) și televizor, draperii, cuverturi, fețe de masă etc. Se remarcă, la lenjeria de pat, orientarea predilectă spre țesături imprimate și extralate, ca și deplasarea continuă a cererii spre articole și garnituri gata confecționate, în județe ponderea opțiunilor înregistrate oscilînd între 45 și 70% în favoarea confecțiilor.

Un alt aspect investigat în cadrul anchetei a fost modul de manifestare în producție a tendințelor existente pe plan mondial cu privire la materia primă, tehnologia de fabricare, procedeele de finisare și orientările creației industriale. Deși moda textilelor decorative nu a evoluat pînă în prezent în

aceiași ritm cu moda produselor pentru îmbrăcăminte, totuși numeroasele posibilități de exprimarea ideilor și modalitățile de abordare noi deschid textilelor decorative perspective interesante atît pentru creație, cît și pentru desfacerea pe piață.

S-a relevat, în cadrul cercetării, a-

tenția deosebită ce se acordă posibilităților de valorificare superioară a materiilor prime și de lărgire a folosirii înlocuitorilor cu caracteristici funcționale și estetice ridicate, ca de exemplu: țesăturile poliesterice pentru perdele, asigurînd rezistența la acțiunea razelor solare, neșifonabile și întreținere ușoară; fibrele sintetice — acrilice, poliamidice, poliesterice — în fabricarea de stofe de mobilă și materiale pentru huse; amestecurile de in sau bumbac cu poliester pentru realizarea articolelor de uz casnic (lenjerie de pat și fețe de masă) etc.

Creșterea ofertei de produse grupate estetic și funcțional

DIN PUNCTUL DE VEDERE al structurii cererii, un accent deosebit se pune pe concordanța armonioasă dintre mate-

ria primă, desen și culoare. Această armonizare creează ansamblurile de modele în stil clasic, rustic sau modern. Și astfel ajungem la problema centrală pe care am dorit să o demonstrăm prin acest articol: posibilitatea pe care o are industria noastră, în prezent, de a aborda sistemic cererea populației, responsabilă unor complexe de nevoi ale populației. În cazul articolelor textile pentru dotarea locuinței, propunem considerarea a cel puțin 3 sisteme mari de integrare a acestor articole, respectiv concepția de dotare clasică, modernă și rustică. Potrivit condițiilor din locuință, mobilierului, consumatorul trebuie să găsească în magazinele specializate pentru amenajări interioare sau în cataloage tipărite întregul sortiment ce configurează un sistem, începînd de la mochetă și pînă la huse de mobilă, perdele etc. Pentru fiecare sistem de articole de decorațiuni inte-

Virgil PASCU
Constantin POPESCU

(Continuare în pag. 20)

Mecanismul economico-financiar: funcționalitate — eficiență

INCIDENȚA PREȚURILOR ASUPRA SPORIRII EFICIENȚEI SPECIALIZĂRII ȘI COOPERĂRII

DESFAȘURAREA unei activități economice care să valorifice eficient avantajele potențiale generate de aplicarea în practică a prevederilor noului mecanism economico-financiar necesită, printre altele, și perfecționarea în continuare a sistemului de prețuri în direcția stimulării formelor de organizare a proceselor de producție.

Promovarea cu cheltuieli raționale de producție a tehnicii actuale tot mai complexe depinde în mare măsură de ritmul separării pe bază de plan a fabricării produselor finite, ansamblurilor și subsansamblurilor între întreprinderi specializate, cit și de gradul de extindere a relațiilor de cooperare. La rîndul ei, adîncirea specializării este legată de profilarea unităților de producție, de tipizarea și unificarea produselor, de executarea unor serii mari de fabricație.

● Relația cantitate-cost

O ANALIZĂ a proporțiilor existente la un moment dat ar releva că se impune cunoașterea exactă a cantităților de produse finale corespunzătoare nevoii sociale sub aspectul valorilor de întrebuintare, în timp ce necesarul de produse din cooperare nu este decît o rezultantă firească din punct de vedere al determinărilor cantitative. Stabilirea unor raporturi stricte între producția fizică a unităților satelit și trebuințele uzinei care face asamblarea ar putea fi făcută fără abateri numai dacă ar fi valabilă doar latura ce pune în evidență legătura existentă între toți cei care concură la obținerea produsului final și care din punctul de vedere al dependențelor reciproce formează o singură mare unitate producătoare. Totodată, însă, mai ales în condițiile noului mecanism economic, se accentuează acțiunea celeilalte laturi, pe baza căreia unitățile aparent autonome și independente formează fiecare o unitate economică aparte, cu interese proprii legate de realizarea indicatorilor de plan, în special a producției nete, ceea ce are o influență, nu întotdeauna favorabilă, asupra unora dintre raporturile cantitative normale. Astfel, în cazul întreprinderilor finale, costul minim nu este întotdeauna aferent celui volum de producție ce are desfacerea asigurată, iar în cazul întreprinderilor furnizoare cantitatea la care costul este minim corespunde numai întîmplător cu nivelul cererii de subsansamble.

Date fiind aceste nesincronizări între cantitatea de produse corespunzătoare nevoii sociale și cantitatea care asigură cel mai mic cost posibil, problema ce trebuie rezolvată constă în **dimensionarea corectă a resurselor materiale și de forță de muncă ce urmează a se alocă fiecărui tip de întreprindere**. Considerăm că în cazul întreprinderilor finale repartizarea resurselor ar trebui efectuată în funcție de nevoile sociale ce pot fi satisfăcute în condițiile unui nivel dat al înzestrării tehnice și al productivității muncii, în timp ce în cazul întreprinderilor furnizoare este necesar să se asigure o deplină concordanță a resurselor alocate cu necesarul de subsansamble ce trebuie livrat, ținînd seama și de dezvoltările ulterioare ale uzinelor de produse finale.

Dacă din punct de vedere al eficienței economice de ansamblu soluția este avantajoasă, întrucît se evită risipa de muncă și de resurse materiale pe care ar implica-o fabricarea unui număr de produse peste cerințele unității de asamblare și care nu sînt destinate nici exportului, din punct de vedere al unităților cooperatoare eficiența este diminuată ca urmare a urcării costului pe produs și micșorării în consecință a producției nete totale.

Rezolvarea favorabilă a unei asemenea situații contradictorii și asigurarea unor relații echitabile între întreprinderi depinde în mare măsură și de modul de fundamentare a prețurilor atît la produsele de cooperare, cit și la cele finale.

● Stabilitatea prețurilor și minimizarea costurilor în condițiile adîncirii specializării

PENTRU produsele de cooperare prețurile ar trebui să se fundamenteze pe costurile aferente cantității ce corespunde

cererii de astfel de produse, în timp ce pentru produsele finale ar trebui pornit întotdeauna de la cheltuielile pe care economia națională le poate repartiza la un moment dat pentru fabricarea diferitelor specii de produse, cit și de la gradul de noutate al acestora. În ceea ce privește însă volumul producției unui anumit subsansamblu fabricat de o întreprindere de profil, el ar trebui să fie astfel planificat încît să se asigure un **cost unitar minim**, cu condiția recuperării în timp scurt a cheltuielilor ocazionate de numărul de produse obținute peste nevoile de moment. Fundamentarea deciziei referitoare la mărimea seriei de fabricație ar trebui deci să se bazeze pe elaborarea de variante care să evidențieze acel nivel al producției de la care sporirea cu o unitate a acestuia nu se mai materializează într-o reducere în continuare a costului, ci începe să angreneze urcări ale acestuia. Metoda de calcul, cunoscută sub denumirea de analiză marginală, poate urmări și maximizarea beneficiului pe seama creșterii cantității de produse în condițiile unui preț dat și a posibilității de absorbție a pieții. Întrebarea care se pune este aceea dacă pornindu-se de la un anumit nivel căruia îi revine un anumit beneficiu, creșterea cu o unitate a volumului producției ar mai duce la creșterea beneficiului, și, de asemenea, dacă producerea cu o unitate mai puțin poate avea aceleași efecte pozitive.

Problema proporțiilor nu trebuie însă să se rezume la o abordare statică. Volumul de produse finale tinde să corespundă nevoii sociale și încă la un grad de calitate sporit. În aceste condiții proporțiile se modifică în sensul creșterii ponderii cooperărilor în valoarea produsului final, ceea ce înseamnă că întreprinderile furnizoare vor putea recupera și cheltuielile efectuate pentru surplusul inițial de produse. Dacă producția realizată nu este însă solicitată integral în consum productiv, **prețurile ar trebui orientate pe costurile unitare aferente cantității ce urmează a fi livrată și nu pe cele mai mici costuri corespunzătoare unei producții superioare cererii**.

Din cele prezentate se poate deduce că pentru întreprinderile care livrează produsul final, producția fizică, atît ca volum cit și ca structură, trebuie astfel planificată încît să se asigure o valoare maximă a producției nete, iar pentru întreprinderile cooperatoare cantitatea și structura producției de subsansamble trebuie să asigure costul minim, urmînd ca numai **prețurile să fie asociate costului corespunzător cantității cerute**.

O asemenea soluție este de natură să contribuie la realizarea unei producții nete maxime pe ansamblul întreprinderilor furnizoare și a celor finale. Fabricarea unui volum de producție care nu este imediat solicitat integral în consum productiv, dar, care duce la obținerea unui cost minim pe unitatea de produs la întreprinderile furnizoare asigură, totodată, și o producție netă maximă pe întregul lanț al cooperărilor.

În ceea ce privește modificarea prețului, la un anumit subsansamblu, aceasta ar trebui făcută numai atunci cînd are loc o modificare a costului unitar ca urmare a adaptării volumului producției la un alt nivel al cererii. Dacă nivelul cererii se menține, prețul nu se va modifica pe măsura reducerii costului datorită creșterii volumului producției la furnizorul de subsansamble, și va reflecta costul acelei producții egale cu cererea.

● Prețuri reciproc avantajoase

O ALTĂ CALE de creștere a eficienței economice sau cel puțin de eliminare a oricărei frîne în stimularea acesteia pe baza accelerării proceselor de specializare și cooperare în producție este și aceea legată de nivelul de preț al produselor livrate în cadrul relațiilor de cooperare.

Teoretic, aceste nivele ar trebui să corespundă unor prețuri reciproc avantajoase care să asigure recuperarea cheltuielilor de producție efectuate de furnizor pe o perioadă determinată și, totodată, cointeresarea beneficiarului în procurarea din afară a reperelor necesare în defavoarea fabricării lor interne. **Prețul reciproc avantajos ar urma să se stabilească între o limită minimă, dată de cheltuielile necesare ale uzinei specializate pentru fabricarea unui subsansamblu oarecare și o limită maximă dată de cheltuielile mai ridicate ale uzinei de**

modus final. Pentru determinarea unui nivel de preț care să contribuie la crearea unui cadru favorabil relațiilor de cooperare este deci necesar ca rentabilitatea subansamblelor să fie suficient de mare încât să asigure o economie relativă suplimentară la beneficiar concomitent cu obținerea unor venituri sporite la furnizor pe seama scăderii costului pe unitatea de produs.

Dacă costurile la furnizor ale produselor de cooperare sînt sub nivelul cheltuielilor pe care le-ar impune producerea lor pe cont propriu către uzina care realizează asamblarea, este posibilă crearea unor avantaje reciproce în condițiile menținerii restricției la prețul de livrare al subansamblelor preluate în fabricație și respectate ca limită maximă costul întreprinderii coordonatoare. În practica economică există însă numeroase cazuri cînd cheltuielile cu care marile întreprinderi coordonatoare obțin subansamblele sînt mult mai mici decît dacă se apelează la o serie de unități de profil, considerate impropriu ca fiind și specializate.

Luarea unei decizii de renunțare la fabricarea unor repere pe care o mare unitate economică, cu un potențial tehnic și de calificare superior, în favoarea altei unități trebuie să fie fundamentată pe baza unor calcule din care să rezulte oportunitatea unor asemenea măsuri. Pentru a pune în evidență eficiența unor transferuri, nu numai că nu pare suficient, dar nu este nici indicat ca prețul de livrare al produsului de cooperare să se stabilească în mod automat la nivelul costului cu care produsul era obținut anterior. Prețul va trebui să reflecte condițiile concrete de fabricație, materializate în recunoașterea unui cost normal real și a unei rentabilități ce s-ar cuveni noului producător. Rațiunea economică a transferării unor repere chiar în condițiile creșterii cheltuielilor pentru acestea, suportate de uzina de montaj, ar consta în compensarea diferenței între suma prețurilor de livrare și suma costurilor proprii, anterioare cedării fabricației, pe seama obținerii unui număr suplimentar de produse finale, mai eficiente, pe baza folosirii capacităților de producție eliberate. De asemenea, s-ar putea asimila în producție o serie de subansamble ce se procură din import, realizîndu-se economii de valută și chiar costuri mult mai reduse față de prețurile de import.

Noțiunea de preț reciproc avantajos nu se reduce deci numai la situația în care costul de fabricație la furnizor a unui anumit reper permite livrarea acestuia la un preț mai mic decît costul cu care el se obține de către întreprinderea de produs final. Dacă acceptăm ideea că specializarea și cooperarea creează posibilitatea ca societatea să obțină în același timp de muncă o cantitate mai mare de valori de întrebuințare „reale și active” decît în cazul integrării producției de subansamble, ar dispărea a priori clasificarea ce se face în prezent a cooperărilor în legătură cu utilitatea sau ineficiența acestora.

Desigur, obținerea unui număr de produse finale care să se apropie sau chiar să acopere nevoia socială nu este singura condiție pentru a considera că a fost eficient să se renunțe la fabricarea internă a unor repere în favoarea colaboratorilor. Societății nu îi este indiferent cu ce cheltuieli se realizează producția.

● Dimensionarea rentabilității cuprinsă în prețuri

ANALIZAREA avantajelor sau dezavantajelor unei producții obținute în colaborare nu se poate rezuma la diferența în plus sau în minus a costului sau a prețului produsului procurat prin cooperare față de costul cu care l-ar fabrica uzina coordonatoare. Evaluarea reală a efectelor specializării și cooperării necesită un calcul mult mai complex care să permită compararea costului unității de produs final în condiții de integrare cu costul acestuia în condiții de cooperare, ținînd seama de influența favorabilă a creșterii volumului producției. În felul acesta, chiar dacă se manifestă o tendință de creștere a costurilor totale de fabricație pentru o grupă omogenă de produse finale datorată plusului de cheltuieli ale beneficiarului ca urmare a preluării din afară a unor repere, costul pe unitatea de produs final poate fi mai mic în cazul renunțării la producția integrată. Rezultă astfel că relația de eficiență a cooperării ar putea fi *) :

$$\frac{C_1}{N_1} < \frac{C_0}{N_0}$$

Pe baza inegalității prezentate reiese că dacă sporul de produse finale devansează creșterea cheltuielilor, cooperarea este

* Semnificația semnelor este următoarea: C_1 = cheltuielile aferente cantității totale de produse finale omogene realizate în colaborare cu alte întreprinderi; C_0 = cheltuielile aferente cantității totale de produse finale omogene ce s-ar realiza integrat; N_1 = cantitatea de produse finale omogene realizată în colaborare; N_0 = cantitatea de produse finale omogene ce s-ar putea realiza integral

avantajoasă chiar dacă pe total se înregistrează o majorare a cheltuielilor cauzată direct de prețurile de livrare mai ridicate ale unor repere în raport cu costurile cu care acestea erau obținute de către producătorul coordonator.

Din cele arătate rezultă că putem considera ca reciproc avantajoase acele prețuri care păstrează ca limită minimă costurile efective la furnizori ale subansamblelor și care cuprind un venit net a căruia mărime nu duce la depășirea limitei maxime dată de acel nivel al prețurilor de livrare ce egalizează cele două rapoarte ale relației de eficiență a cooperării.

În cazul în care creșterea cheltuielilor beneficiarului pentru procurarea din afară a reperelor fabricate anterior de acesta este contrabalansată în aceeași măsură de economiile ce le realizează pe baza sporului de produse finale — situație limită de la care se acceptă cooperarea — nu se va mai prevedea venit net în preț. Proporțional cu creșterea economiilor la beneficiar, rentabilitatea va crește, ca și în cazul în care furnizorul va reuși să-și diminueze costurile, putînd să se apropie de limita maximă.

În abordarea problemei legate de stabilirea unor nivele de prețuri reciproc avantajoase, am avut în vedere situațiile care permit compararea costurilor și prețurilor de livrare ale furnizorilor cu costurile înregistrate de întreprinderea coordonatoare. Realitatea economică nu permite însă de multe ori asemenea comparații, întrucît în majoritatea cazurilor producerea de subansamble este repartizată chiar prin planul inițial unor unități specializate. Este însă de la sine înțeles că și în aceste condiții este necesar să se urmărească realizarea în practică a principiului economiei de muncă la realizarea unui sortiment dat, precum și armonizarea intereselor furnizorilor de subansamble cu cele ale producătorilor finali.

În acest scop, propunem ca pe baza unor iterații succesive să se găsească acele variante de prețuri la produsele din cooperare care să asigure un rezultat minim pentru raportul ce se calculează între costul produsului final la care s-a adăugat suma costurilor produselor din cooperare ale furnizorilor și prețul aceluiași produs final la care s-a adăugat suma prețurilor tuturor reperelor ce urmează să fie asamblate.

Astfel, *

$$\frac{C_f + \Sigma C_{coop}}{P_f + \Sigma P_{coop}} \cdot 1000 = \text{minim}$$

Întrucît suma prețurilor produselor din cooperare influențează atît numărătorul cit și numitorul raportului, se poate stabili cu exactitate nivelul de preț al cooperării care minimizează relația prezentată. Identificarea variantei optime implică și o serie de calcule pentru determinarea gradului de dependență între prețurile reperelor din cooperare și prețul produsului final, ținînd seama de metodologia în vigoare care prevede excluderea din baza de calcul a venitului net a valorii subansamblelor procurate de la colaboratori. Cu ajutorul formulei se poate realiza și reglarea rentabilității produselor din cooperare, dacă se pornește de la recunoașterea costurilor la furnizorii de subansamble.

În ceea ce privește mărimea beneficiului total realizat într-un lanț al cooperărilor, considerăm că el se poate determina prin însumarea beneficiilor parțiale înregistrate la fiecare reper, inclusiv la produsul final. Această însumare nu ar trebui însă acceptată în mod mecanic, ci numai în măsura în care se realizează integral cantitatea planificată de produse finale. În cazul în care un număr de repere din cooperare rămîn neasamblate și nici nu se exportă în perioada curentă de plan, beneficiile înregistrate de acestea nu ar trebui luate în considerare, și, în consecință, scăzute din suma totală. După părerea noastră, realizarea unor produse „seriate” ce reprezintă valori de întrebuințare „latente” care nu sînt transformate de uzina coordonatoare în valori de întrebuințare „reale și active” poate indica că s-au efectuat chiar cheltuieli inutile din punct de vedere al economiei naționale.

Toate acestea ne determină să susținem necesitatea introducerii unui indicator suplimentar care să exprime beneficiile reale ale industriei și care să fie urmărit și pe ministere, centrale, și întreprinderi coordonatoare.

Desigur, în măsura în care subansamblele fabricate într-un an de plan își găsesc întrebuințarea într-o perioadă ulterioară, beneficiile potențiale devin reale și urmează să fie raportate cu ajutorul noului indicator propus.

Andrei PINCU

cercetător principal

la Institutul de finanțe, circulație monetară și prețuri

* C_f = costul produsului final care include și suma prețurilor produselor din cooperare.

ΣC_{coop} = suma cheltuielilor furnizorilor pentru fabricarea produselor din cooperare destinată unui anumit produs final.

P_f = prețul de producție al produsului final.

ΣP_{coop} = suma prețurilor produselor din cooperare.

IMPACTUL RESTRICȚIILOR ENERGETICE ASUPRA CREȘTERII ECONOMICE

O concepție realistă privind rolul factorului energetic în strategia dezvoltării

ÎN PROGRAMUL dezvoltării economico-sociale elaborat de partid, factorul energetic ocupă un loc central; aceasta se datorește, pe de o parte, omniprezenței energiei sub diferitele sale forme: electrică, termică, nucleară etc., în desfășurarea procesului de muncă, a vieții însăși iar, pe de altă parte, problemelor tot mai complexe pe care le ridică asigurarea agenților energetici. Într-adevăr, pînă la începutul deceniului '70 pentru marea majoritate a țărilor lumii ecuația energetică părea să-și fi găsit un răspuns definitiv: mărirea capacităților de producere a energiei — în primul rînd electrică — prin utilizarea tuturor resurselor disponibile, cu deosebire a hidrocarburilor, la aceea dată extrem de ieftine. Datele problemei s-au modificat radical odată cu declanșarea crizei petroliere. Un model de dezvoltare economică ce părea infailibil a devenit inoperant. Acest element a declanșat la nivelul întregii comunități mondiale o reorientare profundă în modul de a integra factorul energetic în strategia dezvoltării.

În acest context este un motiv de înțemeiată mîndrie faptul că analizele profunde efectuate de către partidul nostru, de secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, au evidențiat cu clarviziune, cu mult înainte de declanșarea crizei energetice, necesitatea orientării întregii economii naționale pe calea raționalizării riguroase a consumurilor energetice, pe calea economisirii severe a energiei. Preocupările susținute vizînd integrarea cît mai eficientă a componentei energetice în procesul creșterii economice, experiența acumulată în implementarea unui ansamblu de măsuri urmîrind cu prioritate descoperirea și punerea în valoare a noi surse de energie, utilizarea cu precădere a resurselor regenerabile, impriamarea unui spirit de economicitate la fiecare loc de muncă și-au aflat o armonioasă imbinare în documentele programatice adoptate la cel de-al XII-lea Congres al partidului, în mod particular în „Programul-directivă de cercetare și dezvoltare în domeniul energiei pe perioada 1981—1990 și orientările principale pînă în anul 2000”.

Politică energetică fundamentată pe cerințele economiei

APLICAREA orientărilor și direcțiilor de acțiune cuprinse în Programul energetic este concepută să asigure o tot mai bună folosire a resurselor de

care dispune economia românească, o creștere generală a eficienței activității. Astfel, dacă în perioada de început a construcției socialiste eforturile au fost orientate spre dezvoltarea industriei energetice naționale (dezvoltare ce a fost consemnată, printre altele, și prin nivelul consumului de energie pe locuitor care, față de 60% în raport cu media mondială, în 1950, a ajuns în 1961 să egaleze această valoare, iar în 1974 să o depășească cu 72%), în prezent eforturile sînt îndreptate spre obținerea unui volum cît mai mare de valoare nou creată raportat la o unitate de energie electrică consumată. Această orientare, precum și efectele sale în plan economic sînt puse în evidență de raportul dintre consumul de energie electrică și ritmul de creștere a produsului social. Așa cum rezultă din datele tabelului nr. 1, dacă în 1970 ritmul de creș-

adîncimi și pe platoul continental al Mării Negre etc.

În această perspectivă sînt prevăzute mutații importante în structura balanței producției de energie electrică (tabelul nr. 2). Un accent deosebit se pune pe utilizarea quasicompletă a potențialului hidroenergetic amenajabil, ponderea energiei hidroelectrice înregistrînd o creștere de la circa 7,9% în 1970 la circa 17,6% în 1980, urmînd ca în 1985 să ajungă la circa 20%, iar în 1990 la circa 24% din totalul energiei electrice produse pe economie. De asemenea, se prevede ca în anul 1990 circa 17—18% din energia electrică să fie obținută prin centralele nucleare-electrice care vor avea o putere instalată de circa 3960 MWe în 1990. O pondere tot mai mare — evaluată la 10% în 1990 — o va avea obținerea energiei din surse noi și resurse energetice recuperate. În acest

Tabelul nr. 1

	1970	1975	1978	1979	1980*)
	1969	1974	1977	1978	1979
Ritm anual de creștere al consumului brut de energie electrică (%)	13,44	9,65	5,21	2,22	5,35
Ritm anual de creștere al produsului social (%)	8,0	10,0	6,0	6,22	9,49

*) Datele pentru 1980 sînt preliminare

tere al consumului de energie electrică era aproape dublu față de ritmul de creștere al produsului social, în ultimii doi ani — 1979 și 1980 — situația s-a inversat. Aceasta dovedește preocuparea continuă pentru obținerea unui produs social sporit în condiții de utilizare cît mai eficientă a resurselor materiale și energetice.

Ideea ce străbate ca un fir roșu Programul energetic adoptat la Congresul al XII-lea o constituie necesitatea de a crea condițiile ca în viitorul deceniu România să devină independentă din punct de vedere energetic. În acest sens, în program este cuprins un complex de măsuri, generale și specifice, vizînd toate sectoarele economiei, atît cele din sfera producerii energiei cît și sectoarele consumatoare. Astfel, în vederea dezvoltării potențialului energetic național au fost stabilite măsuri menite să accelereze descoperirea și valorificarea a noi zăcăminte de combustibili, punîndu-se accent pe identificarea zăcămintelor de ape geotermale și a zăcămintelor de combustibili pentru centralele nucleare-electrice: au fost, totodată, intensificate cercetările pentru descoperirea și punerea în valoare în proporții mai ridicate a zăcămintelor de cărbune de orice fel, precum și a zăcămintelor de petrol și gaze naturale situate la mari

domeniu accentul se va pune pe utilizarea energiei solare, eoliene, geotermice, energiei valurilor și utilizarea biomasei drept combustibil.

Rezultă astfel că în domeniul producției de energie electrică sarcini deosebit de importante revin cercetării și proiectării de profil, care trebuie să contribuie în și mai mare măsură la descoperirea de noi surse energetice și să pună la punct noi tehnologii menite să permită utilizarea, pe scară tot mai largă, a resurselor noi de energie, îmbunătățirea randamentelor energetice etc.

Economisirea energiei — resursă esențială a dezvoltării

DACĂ ÎN DOMENIUL producției de energie efectele obținute prin restructurarea balanței energetice apar într-un ritm mai lent, un sector în care se poate acționa cu multă eficiență în vederea realizării unui raport optim între volumul resurselor energetice cheltuite și sporul venitului național îl constituie economia de energie.

La Congresul al XII-lea al P.C.R. a fost elaborată o nouă strategie de dezvoltare a economiei naționale, care în esență vizează menținerea producției

Tabelul nr. 2

Anul	1970	1975	1979	1980*)	1985*)	1990*
Producția de energie electrică	100	100	100	100	100	100
din care :						
— hidroelectrică	7,9	16,22	17,46	17,6	20	24
— nuclearo-electrică	—	—	—	—	—	17—18
— pe cărbuni și sisturi combustibile	27,95	27,82	26,66	40,0	55	44
— pe hidrocarburi	61,49	53,75	53,49	39,7	20	5—4
— pe surse noi de energie (eoliană, solară) și resurse energetice recuperate	2,66	2,21	2,39	2,7	5	10

*) Date estimate în Programul-directivă.

ramurilor mari consumatoare de energie la nivelul de producție strict necesar economiei naționale, reducerea și chiar sistarea exportului produselor energointensive, promovarea cu precădere a proceselor tehnologice moderne, caracterizate de consumuri energetice mai mici pe unitatea de produs etc. Ca urmare, trebuie ca țara noastră, în timpul cel mai scurt posibil, să ajungă la un nivel superior înregistrat pe plan mondial la indicatorul consum de energie electrică pe unitatea de venit național.

Pentru a fi eficiente, măsurile de economisire a energiei — măsurile care vizează deopotrivă modernizarea utilajelor și tehnologiilor în sensul îmbunătățirii randamentului lor energetic, diminuarea la nivelul strict necesar a producției de produse energointensive, creșterea responsabilității fiecărui om al muncii în domeniul său de activitate etc. — se cer a fi concepute în strinsă dependență față de specificul și ponderea fiecărui sector în totalul consumului de energie. În acest sens, ponderea cea mai mare o deține industria (peste 60% din total consum). Tocmai de aceea, nivelurile de economisire a energiei exprimate în indicatori de eficiență (în deceniul 1981—1990 țara noastră urmează să reducă indicele mediu de consum energetic la 1 000 lei producție industrială cu circa 40%) sînt mai ridicate pentru industrie.

Sarcinile de excepțională însemnătate pentru progresul economiei și societății românești, trasate de către conducerea de partid și de stat în domeniul reducerii consumurilor energetice, impun mobilizarea deplină a tuturor rezervelor existente în acest domeniu, în fiecare unitate economico-socială. Cele mai mari posibilități le au unitățile economico-sociale din industrie, îndeosebi cele din ramurile mari consumatoare de energie: chimia, metalurgia, construcțiile de mașini, exploatarea și prelucrarea lemnului etc. Fiecare întreprindere trebuie să urmărească cu strictețe consumurile de energie, întocmind bilanșuri energetice pe utilaje pentru a sesiza starea de funcționare a acestora și a interveni prompt atunci cînd randamentul energetic se modifică, pentru perfecționarea continuă a organizării producției în vederea realizării unor fluxuri de producție cit mai raționale, care să permită utilizarea completă a resurselor energetice recuperate. O atenție mărită trebuie să se acorde, de asemenea, pregătirii superioare a producției la fiecare loc de muncă și fiecare utilaj, astfel încît să se asigure încăcarea optimă a mașinilor și eliminarea timpilor de neutilizare sau subutilizare a acestora. Un alt factor important îl constituie preocuparea conti-

nuă pentru asigurarea unor lucrări de modernizare capabile să asigure recuperarea și valorificarea căldurii conținute în ape de răcire, gaze evacuate, produse calde și deșeuri etc.

Ampla acțiune de reproiectare a produselor (în cincinalul 1981—1985 ponderea produselor noi și reproiectate va fi de circa 40%) constituie o altă cale, foarte importantă, de economisire a energiei atît prin găsirea unor soluții constructive care să permită înlocuirea în procesul de fabricație a materialelor energointensive scumpe cu altele mai ieftine, cit și prin îmbunătățirea calității acestor produse, ceea ce conduce la consumuri energetice de exploatare reduse. Modernizarea continuă și generalizarea celor mai eficiente procese tehnologice reprezintă, de asemenea, un mijloc important de economisire a energiei. Astfel, preîncălzirea fierului vechi din încărcătura șarjelor cuptoarelor de 50 și 100 tone din otelăriile electrice prin folosirea căldurii gazelor evacuate din cuptoare ar putea conduce la o reducere a consumurilor specifice cu circa 10 kWh t: extinderea fabricării cimentului prin procedeul uscat ar reduce, la rîndul său, consumul specific cu circa 30% față de cel prin procedeul umed. Pentru a evidenția cit mai clar importanța vitală a utilizării în practică a tuturor posibilităților de raționalizare a consumului de energie electrică, precum și pentru a detașa direcțiile prioritare, domeniile în care sînt estimate efectele cele mai însemnate, am încercat să analizăm contribuția fiecăruia din principalele domenii de activitate industrială, pe de o parte la formarea producției industriale, și pe de altă parte la consumul industrial de energie electrică.

Măsuri pentru asigurarea unui raport optim între producția realizată și consumul de energie

SE POATE astfel constata că în timp ce metalurgia neferoasă creează 3,4% din producția industrială a țării, ea consumă 12,7% din energia electrică alocată industriei; chimia participă la producția industrială cu 9,2%, iar la consumul de energie electrică cu 23,70%, în timp ce construcțiile de mașini creează o treime din producția industrială, consumînd doar 14,3% din energia electrică. Aceste evaluări nu urmăresc însă să contureze numai acele domenii, mari consumatoare de energie, în care acțiunile de economisire a energiei sînt mai eficiente. Ele pot constitui deopotrivă elemente de fundamentare a unor decizii de perspectivă în ce privește dinamica de creștere a diverselor ramuri in-

dustriale, un element însemnat în conceperea unei structuri industriale moderne, eficiente. Tocmai în acest sens sublinia secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în Raportul prezentat celui de-al XII-lea Congres că: „In perioada 1981—1985 va trebui continuat procesul de reconstruire a industriei prin creșterea priorității a ramurilor de prelucrare avansată, realizarea de produse de înaltă tehnicitate și mici consumatoare de energie”.

Industria, cu ponderea ei majoră în consumurile energetice ale țării, trebuie să se afle permanent în atenție în vederea reducerii susținute a consumurilor energetice, de rezultatele care sînt obținute în acest domeniu depinzînd, de fapt realizarea în practică a deciziei independentei energetice a țării noastre. În același timp atenția factorilor din economie, a energeticienilor în mod deosebit, trebuie să se îndrepte și asupra valorificării rezervelor de economisire a energiei care există la nivelul celorlalte categorii de consumuri energetice.

Una din aceste categorii o constituie consumul energetic al populației — este drept, acesta reprezintă, la nivelul anului 1979 doar 8,4% din totalul consumului energetic. În această direcție au fost depuse, pînă în prezent, eforturi însemnate de economisire a energiei, au fost utilizate căi multiple, mijloace variate, cu rezultate ce nu pot fi neglijate. Acțiunile menite să asigure în continuare raționalizarea consumului și în acest domeniu (care trebuie să țină seama deopotrivă de o serie de implicații sociale și pe termen lung) se impun a fi orientate cu precădere asupra modernizării aparatelor de uz casnic, prin ridicarea continuă a performanțelor energetice ale acestora. În domeniul iluminatului, de exemplu, este eficientă promovarea tehnologiilor moderne, de trecere pe scară cit mai largă — și în iluminatul casnic — de la iluminatul cu incandescență, la lămpi moderne, fluorescente, cu eficacitate înaltă. Modernizarea generală a iluminatului este de natură să aducă importante economii de energie electrică, permițînd totodată un nivel ridicat al calității vieții. Tot astfel, modernizarea altor procese consumatoare de energie din domeniul consumului populației cum ar fi prepararea hranei, este, de asemenea, de natură a favoriza conservarea energiei; o importanță deosebită pentru conservarea energiei o are și izolarea corespunzătoare a spațiilor de locuit ale populației.

Toate aceste opțiuni de politică economică și măsuri practice sînt subordonate obiectivului fundamental al politicii energetice românești — asigurarea independenței energetice a țării. Ele urmăresc, totodată, să asigure o cit mai înaltă valorificare a factorilor de producție, să îmbunătățească continuu raportul dintre nivelul consumului energetic și cel al sporirii venitului național și produsului social. În această amplă acțiune, cu profunde rezonanțe, este implicat fiecare om al muncii, fiecare cetățean al patriei, făuritor și beneficiar al întregii avuții naționale.

Emil COSTIN

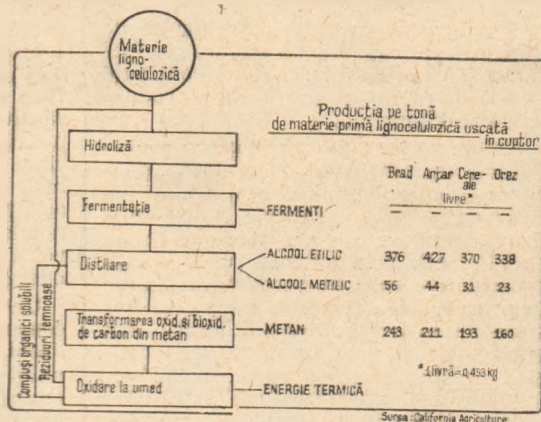
Producerea alcoolului din masă lemnoasă

LIGNOCELULOZA — substanță din care sînt formați pereții celulelor lemnoase ale plantelor — reprezintă cea mai importantă sursă de polizaharide (carbohidrați), care pot fi transformate prin hidroliză în zaharuri și apoi în alcool combustibil. Componentele biomasei, care conțin o mare cantitate de lignoceluloză, includ toate resturile de masă lemnoasă rezultate din operațiunile de tăiere și prelucrare a lemnului tăierea crengilor din livezi și vii, cit și tulpini de orz, grâu, porumb, crez etc.

Datorită structurii lor moleculare, polizaharidele din materiile lignocelulozice sînt relativ inaccesibile hidrolizei enzimelor, comparativ cu alte materii cum ar fi amidonul și necesită condiții severe de hidroliză. Cu toate acestea, atît hidroliza în acid diluat cît și cea în acid concentrat, este din punct de vedere tehnic posibilă la scara industrială. În oricare dintre cele două procedee de hidroliză ce folosesc materiile lignocelulozice pentru producerea alcoolului, va fi de o importanță maximă utilizarea completă a materiilor prime.

Procedeele trebuie să fie adaptabile unei mari varietăți de biomasă incluzînd

materii prime cu un conținut scăzut de polizaharide, cum sînt coaja copacilor și arbuștii, sau de lignină, cum sînt plantele ierbacee, frunzele, pulpa fructelor și alte resturi de la fabricile de

conserve, cit și cerealele, fructele și legumele alterate.

Proiectată în cadrul Laboratorului de silvicultură de pe lângă Universitatea din California, tehnologia constă dintr-o hidroliză în trepte pentru obținerea soluțiilor de monozaharide; fermentația soluțiilor zaharate în vederea obținerii etanolului și a altor produse;

transformarea în metan a produșilor organici solubili, care nu sînt izolați din soluțiile apoase, și oxidarea la umed pentru transformarea compuşilor solizi obținuți în cadrul procesului în produși organici solubili care pot fi transformați în metan sau izolați bioxid de carbon și energie termică. (Procedeele este ilustrat în diagrama alăturată).

Materia primă este preparată cu ajutorul unor mori cu ciocane, care folosesc un minim de energie pentru obținerea unor granule de dimensiuni optime.

Noul procedeu, proiectat pentru o utilizare totală a materiei prime și a fi eficient din punct de vedere al consumului de energie se poate adapta la o mare varietate de materii ale biomasei și o gamă largă de conținuturi de umiditate. Cu ajutorul lui se pot obține numai trei produse — etanol, metan și energie termică — dar tehnologia este suficient de flexibilă pentru a produce și materiale adiționale — fermenți ce pot fi folosiți în alimentație, acizi organici și diverși compuşii neutri.

Energia termică care se dezvoltă în cursul oxidării la umed poate fi folosită pentru a furniza căldura necesară altor etape ale procesului tehnologic. Necesitățile de apă sînt foarte scăzute datorită proporției mari de apă recirculată.

Producerea alcoolului din lignoceluloză poate furniza o cantitate de energie considerabilă și tehnologia necesară poate fi realizată la fel de rapid ca orice program care implică utilizarea combustibililor fosili sau nucleari.

Conversia energiei termale a mării

IDEEA, simplă în sine, de a utiliza diferența de temperatură ce se înregistrează între pînza de apă de la suprafața mării și straturile de adîncime pentru a produce energie electrică datează de mai bine de un secol. Prima încercare de a realiza practic o asemenea instalație a avut loc în anii '30, preocupări sistemice și de amploare fiind consemnate însă odată cu declanșarea crizei energetice. Din punct de vedere tehnologic procesul de obținere a energiei electrice prin procedeele amintite include următoarele etape: apa de suprafață (de circa 25°C) este utilizată pentru a fierbe un lichid cu un punct de fierbere foarte scăzut, cum ar fi amoniacul. „Aburul“ de amoniac rezultat pune în mișcare o turbină care generează electricitate, aceasta fiind transmisă la țarm prin cabluri submarine. În acest timp apa de adîncime răcește amoniacul, îl readuce în stare lichidă și astfel ciclul se închide.

Utilizarea pe scară largă a acestui tip de instalație pentru producerea energiei electrice este, în momentul de față, confruntată cu o serie de obstacole practice; cel mai însemnat îl reprezintă dimensiunile foarte mari — și, corespunzător, consumurile materi-

ale ridicate pe care le implică utilizarea ca atare. O altă problemă o constituie realizarea, în condiții de economicitate, a schimbătorului de căldură necesar pentru a asigura evaporarea și condensarea amoniacului; în sfîrșit, se vedește necesitatea realizării unei tubulaturi care să reziste pe termen lung la efectele corozive ale apelor marine.

Acoperiri metalice

ÎN VIRTUTEA interdependențelor ce caracterizează sistemul tehnologiei moderne, dezvoltarea mai accentuată a unor subramuri determină mutații semnificative și în planul unor tehnologii auxiliare. Aceasta este situația tehnologiilor cunoscute sub denumirea de „acoperiri metalice“ (procedee ce urmăresc să asigure, prin aplicarea pe suprafața diferitelor piese, a unei pelicule, foarte fine dintr-un metal cu proprietăți superioare, o mai bună protecție anticorozivă), tot mai larg folosite în industria echipamentelor electronice, în mecanica fină, în construcțiile de mașini etc. Potrivit aprecierilor revistei LUSINE NOUVELLE, tehnologia acoperirilor metalice cunoaște restructurări substanțiale care vizează, pe de o parte, substituirea în cît mai mare măsură a metalelor prețioase și rare, în principal aurul și argintul, cu altele mai ieftine

și mai ușor de procurat; iar pe de altă parte limitarea riscurilor de poluare și creșterea indicelui de recuperare a substanțelor utile care se regăsesc în diverse subproduse. Pe plan mondial înregistrează o mare extindere folosirea unor substituenți ai aurului în diferite aliaje cum ar fi, de exemplu, paladiul precum și reactualizarea unor aliaje mai vechi: staniu-nichel sau staniu-cobalt.

În domeniul galvanoplastiei, preocuparea de a spori indicele de recuperare a metalelor a condus la elaborarea de noi procedee cum ar fi băile pe bază de gluconat de zinc. Această tehnologie înlătură efectele poluante ale tehnologiilor tradiționale și permite, deopotrivă, recuperarea în proporție de 97%, a zincului antrenat în soluțiile de evacuare. Recuperarea selectivă a metalelor din subproduse: prin electroliză sau electrodiluză constituie deja, subliniază publicația citată, o realitate industrială. Realizarea unor catodi speciali cum ar fi catodii în pat fluidizat sau din grafit expandat permite, în condiții de economicitate, recuperarea quasitotală a cadmiului sau a cuprului, substanțe încorporate în diferite soluții tehnologice. O altă direcție în domeniul tehnologiilor de acoperire o reprezintă dezvoltarea proceselor de acoperire pe bază de zinc neelectrolitic, procedeele mai puțin poluante, în timp ce, în domeniul vopsitoriei, se înregistrează tendința de folosire prioritară a catalizatorilor datorită calităților anticorozive, superioare care se obțin prin acest procedeu.

PERSONALUL DE SPECIALITATE — un potențial sporit de creativitate, adaptabilitate și eficiență

OBIECTIVELE fundamentale ale noului cincinal sint concentrate în direcția unor profunde transformări calitative. Amprenta dominant intensivă a dezvoltării este legată și de modernizarea continuă a structurilor economice și organizatorice, reclamând concepții noi în organizarea și conducerea întregii activități din unitățile economice.

Fiecare dintre aceste unități — în urma creșterii considerabile a numărului muncitorilor cu școală profesională sau liceu industrial, precum și a ponderii personalului cu studii superioare în totalul personalului tehnic-economic — dispune azi de un important potențial intelectual de o reală calitate, pentru pregătirea căruia societatea a făcut considerabile eforturi. Beneficiind de acest personal calificat, unitățile sint, evident, responsabile de utilizarea lui corespunzătoare, pentru a da maximum de randament, lărgind continuu limitele competenței profesionale.

Pînă în prezent, în unele întreprinderi s-a manifestat însă tendința de utilizare a unor cadre cu studii superioare în munci administrative sau în munci pentru care nu este necesară o astfel de pregătire; această situație a avut ca rezultat izolarea unei părți din personalul de specialitate de problemele curente și viitoare ale producției, degradarea nivelului de calificare a acestuia prin insuficienta combinare armonioasă cu practica.

Slaba preocupare a conducătorilor acestor unități în direcția formării unor colective creative, orientate permanent spre promovarea noului, se explică și prin lipsa unor indicatori și a unor sarcini categorice, care să aducă permanent în atenție valorificarea acestui potențial. („Ponderea personalului TESA în total personal muncitor“ constituie un indicator de compromis, care nu reflectă nici pe departe rolul cadrelor de specialitate și nu constituie o bază sigură pentru evaluarea calitativă a acestui personal.)

Fără a subestima importanța sistemului informațional al unităților economice, remarc în treacăt că personalul care se ocupă cu colectarea, centralizarea și transmiterea datelor nu are nevoie în toate cazurile de studii superioare. Reclamă însă aportul cadrelor cu studii superioare procesele de analiză, interpretare și valorificare a datelor, de elaborare și fundamentare a unor variante de decizie, din care conducerea să adopte pe cea optimă în funcție de cri-

● PRIN CONSTITUIREA UNOR ECHEPE DE CERCETARE-PRODUCTIE, CARE SĂ CUPRINDĂ CADRE DIN COMPARTIMENTELE FUNCTIONALE SI DIN SECTII, S-AR PUTEA ASIGURA UN FLUX OMOGEN SI CONTINUU DE CONCEPERE, EXPERIMENTARE SI INTRODUCERE IN PRODUCTIE A NOULUI IN DOMENIILE PRODUSELOR, TEHNOLOGIILOR, ORGANIZARII

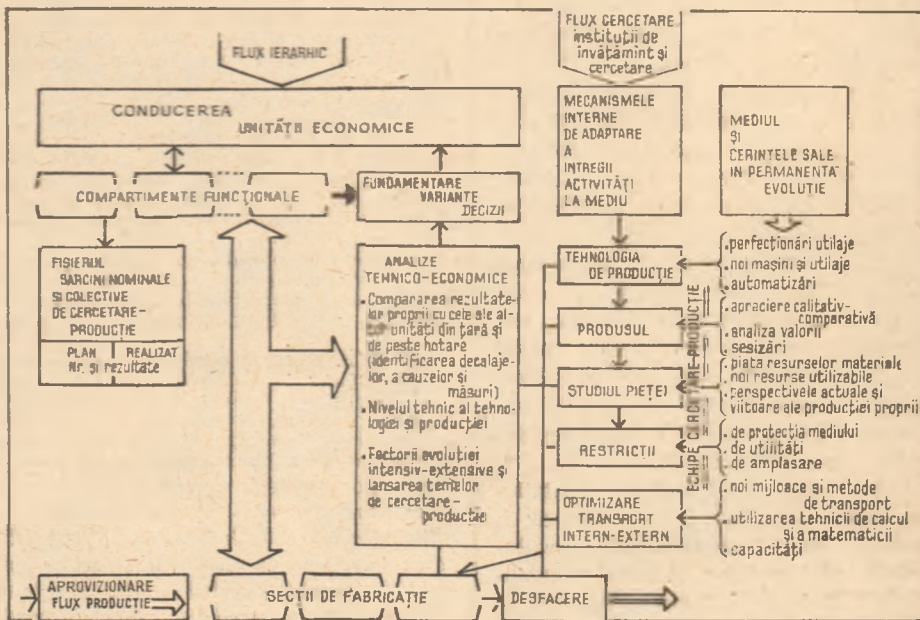
teriile strategice — ceea ce nu întotdeauna se face.

Menținerea unor asemenea situații are, printre efectele negative multiple, și slăbirea preocupărilor unor cadre de specialitate pentru propria perfecționare, ca și pentru participarea la perfecționarea profesională a muncitorilor, care intră în obligațiile lor, ca o datorie față de societate.

metodelor și tehnicilor moderne de organizare a producției și a muncii, sporirea preocupărilor pentru ridicarea nivelului politic, cultural și de calificare a întregului personal muncitor.

Realizarea acestui obiectiv presupune în primul rînd asigurarea unei structuri funcționale și de conducere corespunzătoare și un sistem de indicatori specifici, care să permită un control permanent, la diferite nivele, al evoluției calitative a activității personalului de specialitate.

Schema prezentată evidențiază un posibil model de organizare a activității funcționale, care să angajeze și să impună la nivelul fiecărei unități economice preocupări permanente pentru perfecționarea producției. La întocmirea ei s-a avut în vedere faptul că din punctul de vedere al satisfacerii necesităților sistemului informațional, actualele structuri organizatorice pot fi men-

CANALIZAREA întregii activități economice din întreprinderi către o nouă calitate face necesar un salt calitativ în activitatea personalului de specialitate, punînd la maximum în valoare întregul potențial intelectual de care dispune fiecare unitate economică în direcția modernizării și perfecționării structurilor sale economico-organizatorice, aducînd pe prim plan promovarea noului prin aplicarea continuă în producție a tehnologiilor avansate, a invențiilor, inovațiilor, raționalizărilor, a

ținute, ele formînd o latură a noii organizări. Cealaltă latură a structurii organizatorice o formează echipele de cercetare-productie, compuse din aceiași oameni ce formează compartimentele funcționale și conducerea subunităților. Conducătorii fiecărei echipe ar urma să fie persoane din conducerea colectivă a unității, în raport cu profilul fiecăruia.

Introducerea acestor echipe nu urmărește formarea la nivelul întreprinderi-

IMPLICAȚIILE TEHNOLOGIILOR NOI ASUPRA ORGANIZĂRII CONDUCERII

lor a unui organism de cercetare strict specializat, ci are în vedere faptul că — sub incidența revoluției tehnico-științifice contemporane, a restricțiilor privind resursele de energie și materii prime și protecția mediului, a cerințelor în permanentă schimbare ale pieței — se conturează tot mai pregnant o nouă funcție a unităților economice: **funcția de adaptare**. După cum este știut, orice proces de adaptare reclamă angajarea în profunzime a unui întreg mecanism pentru a face față noilor restricții. Compunerea echipelor de cercetare-producție cu personal din compartimentele funcționale implicate și din secții ar permite o legătură directă și activă între echipe, compartimente funcționale și producție, asigurându-se un flux nemijlocit între necesitățile de perfecționare și soluționarea acestora prin aplicarea de noi modernizări sau modificări în structura activității de producție.

FUNDAMENTAREA componentei unei echipe are o importanță deosebită pentru ca temele elaborate de aceasta să fie aplicate. Astfel, luind de exemplu echipa care se va ocupa de modernizarea și perfecționarea tehnologiilor, ea ar urma să fie condusă de inginerul șef sau mecanicul șef (în raport cu specialitatea acestuia) și să includă cadre din compartimentul plan-dezvoltare (pentru a fundamenta dezvoltările), financiar (pentru a determina resursele necesare și posibil de asigurat), producție (pentru a stabili relația produs-tehnologie-capacitate), investiții (pentru a fundamenta eventuala investiție), aprovizionare (în vederea identificării posibilităților de asigurare a utilajelor și materialelor necesare) etc. Fiecare dintre ei va răspunde de sarcinile ce decurg de la locul său de muncă, de această dată completate cu preocupări superioare, în care să-și pună în valoare experiența, competența și calificarea profesională. Caracterul obligatoriu al acestor preocupări ar fi instituit prin întocmirea unei fișe, pentru fiecare persoană, în care să fie trecute obligațiile asumate sau impuse și rezultatul lor. Aceste sarcini vor fi realizate în cadrul echipelor, printr-o colaborare ce va permite obținerea datelor necesare, rezolvarea temei și asigurarea aplicării ei.

Pentru uzul conducerilor unităților economice, un indicator specific ar fi numărul inventiilor, inovațiilor, raționalizărilor, licențelor, al noilor tehnologii și metode de organizare aplicate în producție, corelat cu efectul economico-social obținut.

Dacă avem în vedere faptul că sint situații când rezultatele unor aplicații nu sint cuantificabile sau sint greu de cuantificat, dar prezintă suficientă importanță, se justifică necesitatea de a urmări alți **valorici**, cit și **numeric** perfecționările realizate la fiecare unitate economică.

Eugen HANCA
Suceava

IMPACTUL revoluției științifico-tehnice asupra industriei capătă proporții pe măsură ce din diversificarea, cumularea și decantarea progreselor în domeniul partiturilor se conturează și se afirmă sisteme tehnice-tehnologice capabile să modifice elementele fundamentale comune ale proceselor de producție, implicând și noi cerințe în domeniul conducerii și organizării acestora.

Potrivit unui studiu de prognoză elaborat de experți de la Societatea inginerilor industriali din S.U.A. și Universitatea din Michigan, anși 60 vor fi puternic marcați de introducerea și/sau răspândirea unor tehnologii care vor redimensiona în esență plafoanele de eficiență ale utilizării materialelor, forței de muncă, fondurilor fixe și resurselor pentru dezvoltare. Printre ele se numără: materialele și structurile compuse, senzorii și sistemele sensibile, utilizarea calculatoarelor pentru programarea și urmărirea producției, proiectarea asistată de calculator, mașinile-unelte specializate echipate cu microprocesoare, cele cu comandă numerică, prelucrarea pieselor pe astfel de mașini direct după desenele de execuție, comenzile computerizate folosite pentru a transmite mașinii — prin cablu — datele privind configurația piesei de prelucrat, aplicarea laserului în operațiile de tăiere, sudură și control, tehnologia de grup ș.a.

Concluziile studiului sint paralele cu cele ale unei anchete organizate de Asociația americană a inginerilor din construcția de mașini, în rindul cadrelor tehnice din birourile de proiectare, în legătură cu evoluțiile previzibile ale innoirii produselor în următorii cinci ani. Răspunsurile la anchetă plasează diferitele subramuri, ca ritm de înnoire, în următoarea ordine: industria automobilelor, cea a instalațiilor de încălzire și condiționare, cea a echipamentelor de telecomunicații, a aparatelor electro-menajere, a mijloacelor de transport ș.a.m.d. Se întrevăde o adevărată „invație a electronicii”: 70% din proiectanții chestionați au declarat că vor aplica, la noile produse, microprocesoare și componente microelectronice, acestea din urmă reconceptuate pentru a înlesni repararea și întreținerea, a reduce consumul de energie și a mări siguranța în funcționare. 85% dintre proiectanți consideră că vor folosi în activitatea lor serviciile calculatoarelor și vor face apel la materiale noi.

Fructificarea rapidă a avantajelor noilor coordonate tehnologice este însă adesea frînăată, în condițiile Statelor Unite, de adaptarea greoaie a unor conducători de întreprinderi pe care aceste evoluții rapide îi iau prin surprindere, găsindu-i nepregătiți, cu aparatul neadaptat. După cum apreciază un cunoscut birou de consultanță din New York, „noile sisteme, aplicate în producție, reprezintă o mare oportunitate pentru reducerea costurilor și mărirea competitivității, de care însă multe firme n-au reușit să facă uz”. De aici, o reacție adesea târzie, lipsită de orizont și ineficace la fenomene actuale, fie proprii economiei S.U.A. — cum este stoparea creșterii productivității muncii, fie comune economiei mondiale — scumpirea petrolului și materiilor prime. „Au trecut zilele de glorie” ale managerului de tip convențional, consideră revista americană „Industrial World”. Care va fi noul lui profil — mai precis, ce va trebui el să învețe și să facă pentru a se alinia la schimbările în industrie și în mediul social și economic al acesteia, pentru a restabili echilibrul în tripticul conducere-tehnologie-organizare?

LABORATORUL de management și organizare Battelle, din Columbus (Ohio), avansează câteva orientări condiționate de tendințele ce se manifestă actualmente. Ținând seama de extinderea abordării sistemice și a lucrului în echipe pluridisciplinare, managerul trebuie să-și completeze aptitudinile de conducere cu însușirea unor noțiuni de tehnologie, proiectare a produselor, marketing, întreținerea echipamentului și controlul de calitate, pentru a putea organiza și dinamiza colaborarea personalului de specialitate, orientînd-o spre reducerea costurilor, creșterea productivității și îmbunătățirea calității. El trebuie să se familiarizeze cu noi metode cum sint analiza cost-beneficiu și evaluarea costurilor în cadrul ciclului de viață (al mașinilor, tehnologiilor, produselor), ca să aprecieze oportunitatea investițiilor pentru noi tehnologii și utilaje. Automatizarea, robotica, cibernetizarea producției vor schimba structura profesională a forței de muncă, în rindul căreia muncitorii de înaltă specializare și cadrele tehnice vor deține, în uzinele automatizate, o pondere ridicată; se schimbă, deci, și conținutul conducerii activității de personal, opima și propunerile operatorilor trebuind să fie ascultate în structurarea noilor posturi de lucru și în modificarea celor existente, în probleme ale mediului de muncă.

SISTEMELE de conducere bazate pe prelucrarea automată a datelor — consideră grupul de consultanță Diebold, din New York — vor influența tot mai puternic cele patru ramuri ale procesului de conducere: planificarea, organizarea, operarea și controlul. De exemplu, accesul lesnicios la bănci de date asupra infrastructurii industriei — furnizorii, beneficiarii, sursele guvernamentale — va permite o mai bună fundamentare a planificării. Organizarea activității echipelor selectate pentru rezolvarea unor probleme complexe va putea beneficia de participarea unor specialiști din afara întreprinderii și a localității, prin intermediul „teleconferințelor prin calculator”, utilizînd rețeaua de informatică distribuită. Controlul — de pildă în ce privește realizarea bugetelor de cheltuieli — se va putea efectua în timp real, dînd posibilitatea intervenției corective cînd fenomenul este încă în curs.

Dar cel mai mult va fi afectată conducerea întreprinderilor, de către tehnologiile computerizate. Se prevede ca în actualul deceniu să se dezvolte puternic procesele de producție arînd toate fazele coordonate și optimizate prin intermediul calculatorului, ceea ce va echivala cu crearea unor uzine automate. Sistemele flexibile de prelucrare, constînd din mașini-unelte cu comandă numerică alimentate automat de către roboți (ceea ce implică și codificarea pieselor în familii) vor cunoaște o amplă extindere — ca și tehnologia de grup, care, organizînd producția de piese de serie mică în familii după similitudinea de geometrie sau de proces de prelucrare, mărește considerabil productivitatea, implicînd însă reorganizarea procesului de producție. În sfîrșit, instrumente cum sint mini și microcalculatoarele, dispozitivele de control adaptive, diagnosticul automat și microprocesoarele vor determina schimbări în configurația producției și în însăși natura ingineriei industriale.

D. C.

O concepție originală, de înaltă valoare teoretică și practică privind făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate

DEFINIREA realistă a conținutului unei epoci istorice de dezvoltare a unei țări, stabilirea obiectivelor și sarcinilor pe care trebuie să le îndeplinească un întreg popor într-un demers de continuitate și discontinuitate revoluționară și transpunerea sintetică a unității, diversității și bogăției procesualităților social-economice, politice și ideologice în concepțe profund științifice și, în același timp, străbătute de suflul dialectic, constituie o operă științifică și politică de geniu, pe care numai marii revoluționari vizionari, identificându-se cu revoluțiile popoarelor lor, o pot îndeplini. Un asemenea concept științific și politic nodal, care luminează strategic țelurile poporului nostru în actuala etapă a construcției socialiste spre orizonturile comunismului îl constituie cel de **societate socialistă multilateral dezvoltată**, în realizarea căreia este angajată astăzi, sub conducerea partidului, întreaga suflare românească. Atingerea pas cu pas a acestui obiectiv dă sens concret și perspectivă vieții și muncii noastre, a tuturor, aureolează cu nobletea și măreția sa faptele și acțiunile unui popor liber și stăpîn pe destinul său, care, eliberat de dominație și exploatare, dă viață în tot ce îndeplinește valorilor omeniei și echității, democrației, libertății, independenței și suveranității naționale. În elaborarea și definirea acestui concept care fixează strategia procesului revoluționar din țara noastră în prezent și în perspectivă, contribuția secretarului general al partidului nostru, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, a fost și este hotărîtoare: această contribuție dă expresie vie aplicării creatoare a teoriei revoluționare la condițiile contemporane ale României socialiste, dezvoltării teoriei și practicii construcției socialiste.

Definirea conținutului etapei de dezvoltare a societății în momente de cotitură istorică este o necesitate a progresului social pentru mobilizarea energiilor și conștiințelor în direcția satisfacerii acțiunii legităților istorice obiective. În același timp, acesta este un demers teoretic complex, care implică descifrarea proceselor și tendințelor principale ale dezvoltării economico-sociale în contextul internațional, analiza structurii de clasă și a evoluției acesteia, a contradicțiilor existente și a coordonatelor evoluției lor în perspectivă, a nivelului și stadiilor atinse în dezvoltarea sistemului social în ansamblu, ca și a diferitelor sale subsisteme: aceasta presupune, de asemenea, analiza posibilităților existente în prezent și a celor care se conturează în perspectivă, a forțelor motrice și a capacităților creatoare ale poporului, precum și a interdependențelor multiple cu factorii internaționali, cu tendințele din economia mondială și în raportul de forțe pe plan internațional.

În condițiile victoriei relațiilor de producție socialiste în întreaga economie, în cursul cincinalului 1961—1965 se pune în mod imperios problema definirii într-o largă perspectivă și pe termen lung a conținutului noii etape de dezvoltare a țării noastre. Răspunzînd acestei necesități după o nouă perioadă de cinci ani de consolidare a construcției socialiste, a bazei tehnico-materiale a noii societăți, a orînduirii socialiste în ansamblu, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** a definit prima dată în mod sintetic la **Congresul al X-lea al partidului conținutul noii etape și conceptul de societate socialistă multilateral dezvoltată ca obiectiv strategic al acesteia.**

IN DEFINIREA conținutului noii etape a dezvoltării socialismului în țara noastră, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** a pornit de la conceptul marxist de formațiune social-economică, înțeles ca un sistem unitar de structuri, relații și procese materiale și spirituale, instituționale și organizaționale, în cadrul cărora un rol definitoriu pentru profilul fiecărei formațiuni sociale îl au relațiile de producție și sociale specifice, determinate de un anumit nivel al forțelor de producție și care, la rîndul lor, condiționează, o anumită suprastructură, nivelul de dezvoltare spirituală și morală a societății, sistemul ei de valori.

Făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate constituie o etapă obiectiv necesară a procesului istoric revoluționar de înaintare spre comunism. Valorile și principiile socialismului nu înving pe deplin și simultan în toate domeniile vieții sociale și umane, îndată după cucerirea puterii politice și statornicirea noului tip de proprietate asupra mijloacelor de producție. Generalizarea relațiilor de producție socialiste constituie, în viziunea tovarășului **Nicolae Ceaușescu**, doar începutul unei îndelungate epoci istorice de transformări revoluționare,

de elaborare și perfecționare a principiilor și formelor de organizare și funcționare a socialismului, de generalizare a valorilor noii orînduirii și, mai ales, de formare, în proporții de masă, a omului care să-și asimileze în intimitatea ființei, a comportamentului și conștiinței sale, noile valori moral-politice, și să devină militant pentru transpunerea lor în viață.

Așa cum arăta tovarășul **Nicolae Ceaușescu** la **Congresul al X-lea** făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate presupune, în primul rînd, dezvoltarea intensivă a forțelor de producție, făurirea unei economii avansate, a unei industrii și agriculturi moderne în stare să satisfacă cerințele mereu crescînde ale societății; în al doilea rînd, dezvoltarea susținută a științei, învățămîntului și culturii, considerate ca factori de bază ai progresului și civilizației; în al treilea rînd, creșterea continuă a bunăstării materiale și spirituale a întregului popor și perfecționarea retribuției prin aplicarea tot mai riguroasă în acest domeniu a principiilor eticii și echității socialiste; în al patrulea rînd, perfecționarea relațiilor de producție, a organizării societății, crearea cadrului organizațional pentru a asigura participarea oamenilor muncii la conducerea societății, dezvoltarea democrației socialiste.

În anii care au urmat **Congresului al X-lea** al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** a concretizat și îmbogățit acest concept asupra proiectului societății socialiste multilateral dezvoltate, corelîndu-l în mod organic cu procesul trecerii țării noastre în viitor la comunism. Programul Partidului Comunist Român, adoptat de **Congresul al XI-lea** al partidului, sintetizînd toate aceste precizări și contribuții ale tovarășului **Nicolae Ceaușescu** la conturarea conceptului de societate socialistă multilateral dezvoltată, îl elaborează în determinările sale multiple și detaliază direcțiile de acțiune politică pentru ca proiectul să devină realitate. Multidimensionalitatea, sau ceea ce **Marx** numea caracterul concret al gîndirii dialectice, se instituie ca o trăsătură a realității socialiste pe care noi o făurim, cît și a concepției de la care pornește partidul nostru, viziunea sa teoretică și politică fiind opusă oricărui reducționism, oricărei unidimensionalizări a societății și a omului viitorului.

FĂURIREA societății socialiste multilateral dezvoltate semnifică o perioadă de transformări revoluționare, profunde în toate sferele vieții sociale. „**Noi ne propunem, arăta în acest sens tovarășul Nicolae Ceaușescu, să asigurăm o dezvoltare multilaterală a societății, înflorirea tuturor laturilor vieții sociale, atît a economiei, cît și a științei și culturii, perfecționarea conducerii, formarea omului nou, promovarea eticii și echității socialiste**“¹⁾.

Făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate presupune dezvoltarea armonioasă, proporțională a forțelor de producție în toate domeniile economiei naționale și pe întreg teritoriul țării, orientarea ei spre ramurile și subramurile de înaltă tehnicitate, dezvoltarea intensivă a agriculturii, creșterea productivității muncii sociale și a eficienței economice, satisfacerea într-o măsură tot mai mare a cerințelor raționale de viață ale oamenilor și asigurarea participării active a țării noastre la diviziunea internațională a muncii, la schimbul mondial de valori materiale, la circuitul universal de informație științifică, la revoluția tehnică științifică contemporană.

La **Congresul al XII-lea** al partidului tovarășul **Nicolae Ceaușescu** a adus noi precizări privind obiectivele făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate, arătînd că aceasta presupune afirmarea cu putere a revoluției tehnico-științifice în toate domeniile, trecerea la o nouă calitate a întregii activități economico-sociale. Realizarea acestui obiectiv presupune creșterea proporțională și armonioasă a industriei și agriculturii, realizarea unui echilibru optim între diferite sectoare în vederea satisfacerii într-o măsură crescîndă a necesităților progresului general al societății și ridicării continue a bunăstării materiale și spirituale a întregului popor. În acest context un obiectiv esențial al anilor viitori este îndeplinirea unei profunde revoluții agrare, cuprinzînd atît baza

¹⁾ **Nicolae Ceaușescu**, România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, vol. 7, București, Ed. politică, 1973, p. 546.

tehnică-materială cit și organizarea producției, pregătirea și utilizarea forței de muncă.

Înfăptuirea obiectivului fundamental al noii etape va marca totodată „luarea în stăpânire” de către oamenii muncii a propriilor lor vieți sociale, creșterea considerabilă a gradului de dirijare conștientă de către popor a proceselor sociale, de folosire în cunoștință de cauză a legilor economice și sociale. Un rol hotărâtor în această direcție revine participării conștiente a maselor la conducerea societății, dezvoltării democrației socialiste, perfecționării cadrului ei organizatoric și uman, de afirmare multilaterală a personalității umane, precum și a unui climat de promovare a valorilor autentice, de cea mai deplină echitate socială.

Făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate îmbină în cel mai înalt grad factorul tehnico-economic cu cel social-politic, ideologic, cultural și uman, îmbrățișând unitar totalitatea laturilor vieții sociale, ținând totodată seama de rolul specific al fiecăreia în determinismul noii orinduirii, de rolul dinamizator, în același timp, al factorului subiectiv, spiritual și uman. Totodată, societatea socialistă multilateral dezvoltată presupune transformarea conștiinței oamenilor, formarea unui om nou, cu o personalitate puternică, ea însăși afirmată plener, și îmbunătățirea, în acest scop, a întregii activități politico-ideologice și educative, a activității culturale. Atingerea acestui obiectiv în dezvoltarea socialismului în patria noastră va face ca munca să devină pentru toți cetățenii o necesitate vitală și o aspirație de împlinire multilaterală a omului. Concepția partidului nostru despre societatea socialistă multilateral dezvoltată este pătrunsă de un autentic și consecvent umanism, subsumind modelului societății socialiste în perspectivă un ideal propriu de personalitate umană, cu o bogată viață materială și spirituală, cu o conștiință politică și morală înaintată, eliberat de sechelele alienărilor la care era supus omul muncii în societățile anterioare. Însăși dezvoltarea economică subordonată acestui concept este opusă modelului creșterii economice în sine, creșterii pentru creștere, având tot timpul în vedere finalitatea umană, socială, asigurarea creșterii continue a nivelului bunăstării materiale și spirituale a maselor, împlinirea pleneră a aspirațiilor de dreptate și libertate, de creație și fericire.

Înaintarea în procesul făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate va marca, totodată, realizarea unor pași însemnați în ștergerea deosebirilor esențiale dintre clase și în apropierea dintre munca fizică și cea intelectuală, între sat și oraș, în făurirea unui nivel superior de viață și civilizație, o creștere simțitoare a bunăstării materiale și spirituale a poporului. Făurirea societății socialiste multilateral dezvoltată este indisolubil legată de realizarea unei noi calități a vieții, care are în vedere în primul rând factorul uman, creșterea continuă a bunăstării materiale și spirituale a întregului popor, ridicarea gradului său de civilizație, pregătire și cultură.

LA UN DECENIU de la fixarea unui asemenea obiectiv strategic, țara noastră se află într-o fază hotărâtoare a realizării sale, aceea în care factorii calitativi capătă o importanță primordială, în care, așa cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu, „a venit timpul să transformăm cantitatea într-o nouă calitate²⁾”, pentru a asigura afirmarea pleneră a revoluției tehnico-științifice. De aceasta depinde realizarea sarcinilor noii etape în domeniul industriei, al întregii economii naționale. Asemenea sarcini calitative stau și în fața activității în celelalte domenii, corelate armonios cu înfăptuirea unei veritabile revoluții umaniste și în conștiința umană, cu formarea omului nou. Trecerea la o nouă calitate în toate domeniile vieții noastre sociale dă expresie maturizării socialismului și generalizării principiilor și valorilor sale în toate subsistemele societății românești în ansamblul ei. Aceasta exprimă faptul că făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate nu mai este doar un obiectiv de viitor, ci că aceasta prinde contur, se realizează cincinal cu cincinal, obiectiv cu obiectiv.

Realizarea unei calități noi, superioare, în întreaga activitate economică presupune creșterea puternică a productivității muncii și gospodărirea cu maximă eficiență a resurselor materiale și financiare și afirmarea revoluției tehnico-științifice în toate domeniile de activitate, creșterea rolului științei în modernizarea economiei naționale, în asigurarea progresului general al societății. O sarcină specifică țării noastre în această perioadă, care decurge nu din esența socialismului, ci din faptul că România a pornit în această operă constructivă de o nemaicunoscută amploare, de la un scăzut nivel de dezvoltare, rezultat și al prădării, în trecut, a bogățiilor patriei noastre de către monopolurile imperialiste străine, este depășirea stadiului de țară în curs de dezvoltare, trecând la stadiul de țară cu o

²⁾ Nicolae Ceaușescu, România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, vol. 15, București, 1978, p. 260.

dezvoltare medie. Realizarea acestei sarcini, prevăzută a atinsă la sfârșitul cincinalului pe care l-am început, va accelera înaintarea României în procesul făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate și trecerii în viitor la comunism.

Conceptul teoretic și programatic de societate socialistă multilateral dezvoltată, dând o orientare precisă și de largă perspectivă istorică activității partidului și poporului nostru este un concept **dinamic, deschis, prospectiv**, care conferă actualei etape caracterul de punct nodal în procesualitatea trecerii spre comunism. Încă în această fază se înfăptuiesc unele principii fundamentale ale comunismului, având loc, așa cum se apreciază în Programul partidului, o împlinire tot mai strânsă a caracteristicilor celor două etape în procesul trecerii de la faza inferioară la cea superioară, spre comunism. Între cele două faze ale noii orinduirii — socialismul și comunismul — nu există un zid despărțitor, ci o unitate dialectică pe toate planurile vieții, în toate verigile și manifestările sistemului nostru social, unitate ce pregătește premisele materiale, sociale și spirituale ale trecerii la comunism. Astfel, încă în această etapă se înfăptuiesc laturi fundamentale ale autoconducerii propriie în cel mai înalt grad stadiului comunist al dezvoltării societății. Trecerea la autoconducerea și autogestiuinea economică în întreaga economie odată cu începutul anului 1979 exprimă, totodată, aplicarea acestei dialectici a întrepătrunderii celor două faze. Adâncirea autoconducerii și autogestiuinei va constitui o direcție fundamentală a perfecționării societății socialiste în prezent și în perspectivă.

În felul acesta, concepția partidului nostru despre societatea socialistă multilateral dezvoltată are un caracter **concret** în dublu sens — **structural și istoric** — fiind sinteza unor determinări obiective, ceea ce o face aptă să concentreze pe plan logic, multitudinea proceselor și transformărilor și să redea procesualitatea trecerii spre comunism. Contribuția partidului nostru la îmbogățirea teoriei comunismului științific se evidențiază astfel prin soluțiile teoretice și practice originale date unor probleme ale construcției socialiste, prin aportul său la analiza fazelor prin care trece societatea spre comunism.

BENEFICIARA tuturor acestor transformări în toate sferile vieții societății va fi națiunea socialistă română, care va cunoaște prin aceste mutații revoluționare o nouă înflorire și manifestare pleneră a potențialităților sale creatoare și un proces de adâncire a omogenizării sale interne, de întărire a frăției și unității tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, în lupta și munca comună pentru făurirea conștientă a propriului lor viitor. Rolul națiunii, al statului național se întărește și se amplifică în procesul maturizării orinduirii socialiste, atât pe plan intern, în armonizarea intereselor tuturor membrilor societății, cât și în relațiile internaționale, în adâncirea colaborării și a schimbului mondial de valori materiale și spirituale. Întărirea capacității de apărare a patriei din acest punct de vedere este un concept multidimensional, care ține nu numai de puterea militară, a armelor, ci și de puterea economică a țării, de unitatea de voință și acțiune a întregului popor, de conștiința apărării libertății și independenței naționale și sociale.

Rolul conducător în procesul făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate și al trecerii spre comunism revine partidului comunist. Această misiune partidul și-o realizează prin întărirea continuă, organizatorică și numerică, a rîndurilor sale, prin dezvoltarea formelor democratice de conlucrare cu masele largi, prin integrarea tot mai strânsă a activității sale cu activitatea întregului popor, prin dezvoltarea democrației interne de partid, odată cu adâncirea vieții democratice a întregii noastre societăți.

Concepția tovarășului Nicolae Ceaușescu despre societatea socialistă multilateral dezvoltată și căile făuririi ei dă expresie unei viziuni dialectice despre societate concepută ca un tot **structural** în care diferitele laturi și procese interacționează, au funcții și valori diferite în determinismul de ansamblu al societății. Concepția elaborată de tovarășul Nicolae Ceaușescu asupra societății socialiste multilateral dezvoltate este ferită de orice simplificări și leagă în mod organic prezentul revoluționar al poporului nostru de etapele anterioare ale revoluției și construcției socialiste-precum și de cele viitoare. Ea dă expresie unei viziuni istorice de ansamblu și afirmă cu tărie continuitatea procesului revoluționar în țara noastră. Făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate constituie de aceea un proces ce poate fi înțeles în concepția promovată de secretarul general al partidului nostru ca o unitate a continuității și discontinuității procesului revoluționar, a acumulărilor cantitative și a saltului calitativ concretizat prin transformările revoluționare pe care această etapă la produce în viața de ansamblu a societății, a întregului nostru popor și a fiecărui om al muncii în parte.

Ion FLOREA

În dezbaterea specialiștilor

CARACTERISTICI ALE AUTOGESTIUNII ECONOMICO-FINANCIARE A ÎNTRINDERILOR [III]

Inovarea și inventarea —
atribute ale strategiei întreprinderii moderne

AMPLIFICAREA revoluției științifice și tehnice, accelerarea ritmului de creștere, diversificare și modificare a conținutului și structurii trebuințelor materiale, accentuarea insuficienței unor resurse naturale și energetice, creșterea interdependențelor dintre economiile naționale, intensificarea competitivității pe piața internațională au transformat raționalizarea, inovarea și invenția în imperative ale activității întreprinderii moderne. Raționalizarea, inovarea și inventarea au devenit momente esențiale ale strategiei întreprinderii, ale conducerii științifice a oricărei unități economice.

Radiografia realității economico-sociale din țările avansate din punct de vedere economic în ultimele două decenii atestă în mod indubitabil reducerea în ritm rapid și în proporții de masă a numărului întreprinderilor care au funcționat, dacă ne putem astfel exprima, „în virtutea inerției” și creșterea accelerată a numărului întreprinderilor care își bazează activitatea pe strategia inovației și invenției*).

Așa cum se cunoaște, obiectivul nr. 1 al întreprinderilor care funcționau în virtutea inerției era creșterea și perfecționarea a ceea ce exista. Deviza lor era, de aceea, „mai mult și mai bun”. Spre deosebire de acestea, întreprinderile întemeiate pe strategia inovației și invenției au înțeles și recunosc că lucrurile existente sînt supuse unui proces de depreciere fizică și/sau morală, că producția materială trebuie permanent modernizată, iar produsele — calitativ îmbunătățite și frecvent înnoite. Deviza principală, cuvîntul de ordine ce dau conținut acestei strategii sînt sintetizate în formula „nou, mai bun, mai frumos, mai eficient”. O întreprindere care nu reușește să se afirme pe tărîmul raționalizării, inovării și invenției, deci pe tărîmul promovării noului și își desfășoară activitatea în atmosfera inerției și imobilismului rămîne inevitabil în urmă: un for de conducere care nu izbuteste să organizeze, să stimuleze și să promoveze consecvent raționalizarea, inovația și invenția este, după părerea noastră, incompetent din punct de vedere profesional și necorespunzător funcțiilor ce îi revin în cadrul autogestiei economico-financiare și autoconducerii muncitorești.

Un alt postulat al strategiei întemeiate pe inovație și invenție îl constituie orientarea eforturilor creatoare ale întreprinderilor spre transformări, modificări majore, profunde și eficiente. Explicația este simplă; ea se află în faptul că, adesea, modificări minore, nesemnificative aduse unei tehnologii sau unui produs sînt tot atît de dificile ca și inventarea altora noi și riscul eșecului este destul de ridicat.

Transformările realizate în caracteristicile și funcțiile unei tehnologii, ale unui produs într-o întreprindere sau într-un perimetru economic mai extins pot să fie imitative sau creatoare, originale. Fără a nega importanța preluării și reproducerii în anumite condiții economice, a unor realizări obținute în altă parte, pentru a accelera dezvoltarea economico-socială, considerăm că, alături de cunoașterea și promovarea celor mai noi rezultate obținute pe plan mondial, este absolut necesar ca întreprinderile să se orienteze statornic spre transformările cu adevărat creatoare, cu performanțe superioare. Adevărul este că în cazul perfecționărilor imitative se merge, totuși, pe un drum deschis, uneori chiar bătătorit de alții și, de aceea, toți cei ce merg pe această cale nu se pot situa niciodată în primul rînd. Pentru a ajunge și a se mentine în primele rînduri ale progresului, în avangarda acestuia, unitățile economice trebuie să meargă pe un drum nou, pe drumul inovării și mai ales al invenției.

Cimpul de manifestare a spiritului creator, a potențialului

* Vezi Peter F. Drucker, Organizarea inovatoare, în „Dialog — S.U.A.”, 1978, vol. 7, nr. 3, p. 3—12

† Emilian Dobrescu, Opiumul economiei socialiste, Ed. politică, București, 1976, p. 127—128

‡ Cf. Contemporanul, nr. 15 (1745), din 18 aprilie 1980, p. 6

de inovare și invenție al întreprinderii este deosebit de întins; el cuprinde aprovizionarea tehnico-materială, producția propriu-zisă, desfacerea, transportul, deci toate stadiile mișcării fondurilor întreprinderii. Activitatea de raționalizare, inovare și inventare poate avea ca obiect mijloacele de muncă, obiectele muncii, conducerea și organizarea producției și a muncii, practic, toate elementele componente ale procesului de muncă, ale producției socialiste lărgite individuale și la scara întregii economii naționale. Pe bună dreptate, Emilian Dobrescu scrie că „în afara unor orientări specifice diferitelor ramuri, pot fi menționate unele direcții comune: lărgirea considerabilă a gamei de utilizări productive a resurselor naturale, trecerea la folosirea unor surse de energie, dezvoltarea masivă a fabricației de înlocuitori ai materiilor prime materiale, reciclarea materialelor și utilizarea deșeurilor industriale, integrarea proceselor tehnologice și agregarea utilajelor, extinderea mecanizării și automatizării proceselor de muncă și tehnologice, conducerea lor cu mijloace de automatizare, protecția mediului înconjurător” †).

Strategia inovatoare se bazează pe și se realizează prin dezvoltarea și punerea în valoare a potențialului creator al fiecărei unități economice și îmbunătățirea conlucrării cu cercetarea științifică. Inovarea tehnologică, dar, mai ales invenția presupun cultivarea permanentă și încurajarea atitudinii creatoare, de permanentă căutare și promovare a noului. Știut fiind faptul că, uneori, în stadiile incipiente, ideile geniale și ideile greșite se disting foarte greu, că și unele și altele apar la fel de strălucite și la fel de absurde, la fel de realiste și la fel de imposibile, la fel de atrăgătoare și la fel de neatrăgătoare, este necesar să se adincească și să se extindă cercetarea științifică și, totodată, să se amplifice experimentul practic. Pe această cale se verifică ipotezele emise, teoriile formulate și se asigură distingerea celor veridice de cele false, se întregesc cunoștințele despre legile care guvernează mișcarea în universul natural și social și despre posibilitățile și modalitățile de folosire a lor în activitatea economică.

Prin esența sa, atitudinea creatoare este revoluționară și se află într-o opoziție ireductibilă cu imobilismul în gândire și acțiune, cu inerția și mersul de la sine. Gîndirea și acțiunea originale, creatoare nu pot fi încorsetate în anumite tipare și modele rigide, dogmatice, care accentuează imobilismul, exercită o influență inhibitoare asupra oamenilor antrenați în activitatea creatoare și constituie una din cauzele importante ale discrepanței ce există uneori între potențialul creator al unităților, pe de o parte, și performanțele realizate, pe de altă parte.

De aceea, forurile de conducere ale unităților economice trebuie să acorde o importanță mai mare stimulării activității creatoare, a mișcării de raționalizare, inovații și invenții, prin crearea unui climat social corespunzător, asigurarea unei baze materiale minime, asigurarea unei informări tehnico-științifice, cît mai bogate, stimularea materială și morală a personalului muncitor, valorificarea neîntîrziată a capacității creatoare și a rezultatelor obținute.

Mai concret vorbind, promovarea cu consecvență a strategiei întemeiată pe inovație și invenție presupune:

a. Orientarea activității de creație — raționalizare, inovare, invenție — în concordanță cu trebuințele reale ale societății, cu cererea solvabilă a pieței și cu direcțiile fundamentale ale progresului tehnico-economic;

b. Orientarea mișcării de raționalizare, inovații și invenții spre o finalitate concretă, eșalonată în timp și urmărirea permanentă a mersului acestei activități, ca și a valorificării cît mai operative a realizărilor obținute. Mișcarea pentru raționalizare, invenții și inovații nu reprezintă un scop în sine; ea nu se încheie odată cu elaborarea unei măsuri de raționalizare sau a unei inovații ori invenții. Eficiența lor se măsoară nu numai prin aportul cognitiv, ci și prin rezultatele concrete pe care le aduce aplicarea lor într-un domeniu sau altul al producției și reproducerii sociale. De aceea, forurile de conducere, colectivele de producție trebuie să stabilească cu exactitate scopurile și obiectivele acestei mișcări și să asigure toate condițiile pentru finalizarea tuturor rezultatelor obținute.

c. **Stimularea factorilor** cu acțiune pozitivă asupra climatului social, a atitudinii și activității creatoare din fiecare unitate economică. După părerea noastră, în condițiile actualei revoluții științifice și tehnice și ale autogestiei și autoconducerii muncitorești, **dobindirea și dezvoltarea** aptitudinilor de raționalizare, inovare și inventare devin o **necesitate obiectivă** pentru masa de producători, iar activitatea de raționalizare, inovare și inventare în domeniul specialității devine tot mai mult o **profesiune generală nouă** a oamenilor muncii. În acest sens, un puternic rol stimulator îl joacă grupurile, microgrupurile, colectivele special constituite, adesea sub denumiri diferite — „sfatul maștrilor”, colective de creație tehnico-științifică etc., pentru dezvoltarea activității creatoare și care ar trebui să devină, așa cum se exprima cineva în cadrul unei dezbateri, „**stații de generare a creativității**”⁴⁾. În constituirea și progresul unor asemenea colective un rol de mare însemnătate îl joacă responsabilitatea, principalitatea și competența fiecărui membru al grupului, împreună cu respectul și simpatia reciprocă dintre ei. Aceste elemente „oxigenează” întregul climat social al colectivului și amplifică potențialul său creator.

d. **Eliminarea sau reducerea factorilor cu influențe inhibitoare** asupra climatului, atitudinii și activității creatoare, cum sînt: concepțiile și atitudinile birocratice, procedurile organizatorice complicate și costisitoare de recunoaștere și atestare a rezultatelor care, din aceste cauze, durează un timp îndelungat, lipsa de receptivitate față de nou a unor cadre de conducere, teama de eventualele sau presupusele complicații pe care le-ar genera aplicarea noului și alți factori economici, tehnici, organizatorici și psihologici.

e. **Acceptarea riscului eșecului și a riscului, adesea mai păgubitor, al pseudosuccesului.** După cum se cunoaște, inovatorii, dar, mai ales, inventatorii, deși sînt înarmați cu „busola” științei, se avîntă, totuși, în **imperiul necunoscutului**. Aici ei continuă cercetarea, în care includem și experimentul, inovează sau in-

ventează. Opera lor îndeplinește un **dublu rol**: unul gnoseologic și altul aplicativ și, astfel, contribuie la întregirea patrimoniului cunoașterii științifice și al experienței practice de transformare, creștere și dezvoltare economico-socială. Activitatea de inovare tehnologică, dar, mai ales, de invenție nu este scutită de influența unor factori neprevăzuți sau/și necunoscuți și de aceea, comportă **anumite riscuri**. Aceste riscuri vizează **scopul urmărit, finalitatea stabilită. Riscul** — posibilitatea de a produce pagubă — poate deveni **realitate** în cazul **eșecului și al pseudosuccesului**. De aceea, după părerea noastră, luarea în considerare a factorului risc constituie o dovadă a competenței înalte a conducerii și organizării activității de cercetare științifică, inovare și invenție. Prin aceasta se asigură o pregătire mai temeinică a activității — condiție esențială a prevenirii eșecului. Acceptarea riscului eșecului sau pseudosuccesului, luarea lor în considerare fac necesară elaborarea cu anticipație a unor alternative de orientare și acțiune în cazul eșecului și, prin aceasta, se asigură diminuarea influenței sale negative. Aici este locul să subliniem că acceptarea riscului insuccesului nu înseamnă și nu poate însemna justificarea teoretică a incompetenței în gândire și acțiune. Incompetența este cauză directă a certitudinii insuccesului, a eșecului, a pseudosuccesului și nu a riscului lor, în timp ce competența este o condiție esențială a succesului, a izbînzii; ea diminuează și, uneori, înlătură riscul insuccesului. Sînt, însă, și situații cînd competența, cunoștințele acumulate în patrimoniul cunoașterii nu pot preveni apariția insuccesului. Principalul constă, însă, în pregătirea cit mai temeinică — teoretică și practică — a activității creatoare — de raționalizare, inovare și inventare — factor fundamental al progresului economico-social.

prof. dr. Aurel NEGUCIOIU

Orientarea ofertei de bunuri de consum

(Urmare din pag. 9)

rioare: clasic, modern, rustic se pot elabora zeci de variante, codificate (ex: C₁, C₂, C_n; M₁, M₂, ..., M_k; R₁, R₂, ..., R_j), astfel încît populația să-și poată procura variante de articole concepute într-o armonioasă legătură funcțională, estetică (model, culoare) după o concepție de design de bună factură. Existența unor coduri, a unui catalog ar da posibilitatea de a face cumpărarea și treptat, pe măsura posibilităților. În desenele alăturate este prezentată o variantă din cele peste 60 de variante de amenajare elaborate în cadrul studiului, și care pot servi cu succes la elaborarea de cataloage și colecții de mostre, atît pentru comerț cît și pentru populație.

Realizarea nivelelor prognozate privind dotarea gospodăriilor din țara noastră cu produsele textile impune adoptarea unor măsuri deosebite în diferite domenii de activitate. Dezvoltarea acestor produse — în condiții de corelare a producției între furnizori cu o largă diversitate de articole și de o calitate superioară, care să permită o accesibilitate largă tuturor gusturilor și preferințelor diferitelor segmente de cumpărători — necesită conjugarea unor eforturi susținute din partea factorilor de răspundere din producție și din comerț, pentru dezvoltarea producției, diversificarea sortimentală; perfecționarea procesului de comercializare; acțiuni promoțional-publicitare în

vederea informării consumatorilor și stimulării vânzărilor.

În foarte multe privințe, cererea și oferta pe piața noastră internă de profil se va situa, în anii imediat următori, la nivelul exigențelor din țările europene dezvoltate, ca urmare a ritmului accelerat al construcțiilor de locuințe, a creșterii spațiului alocat pe locuitor și a gradului de confort al locuințelor.

Ținînd seama de orientările de bază ale dezvoltării industriei textile în cincinalul 1981—1985 și de aspectele rezultate din studierea pieței articolelor textile pentru amenajarea locuințelor, apare necesar ca programele de diversificare și innoire sortimentală a producției să se armonizeze cu evoluția rapidă a cerințelor populației, asigurînd o creștere mai pronunțată a ponderii și diversificarea producției de articole gata confecționate pentru uzul locuinței, punînd accent pe: lenjeria de pat pentru copii și tineret, perdele, draperii, fețe de masă, huse pentru mobilier etc.. Este necesar să se organizeze prezentarea și testarea pe piață a noilor produse înaintea omologării, a fixării prețului și lansării lor în producția de serie; această presupune și informarea mai amplă a lucrătorilor din comerț și a cumpărătorilor potențiali asupra caracteristicilor produselor obținute prin aplicarea noilor tehnologii și folosirea noilor materiale textile, astfel încît să se minimizeze „rezistența” față de anumite produse noi. Concomitent se impun: rezolvarea unor probleme tehnice legate de

folosirea și întreținerea produselor textile din categoria celor de mai sus (spălare, călcare, rețesare etc.); urgentarea asimilării în producție a tapetelor murale textile; luarea în considerare a preponderenței cerințelor pentru țesăturile late și extralate, atît la lenjeria de pat, cît și la perdele și alte articole pentru decorațiuni interioare. Și, bineînțeles, oferirea spre contractare a unor colecții integrate în sisteme și variante, realizate la nivelul potențialului productiv și de creație al industriei ușoare românești.

Creșterea și diversificarea producției necesită luarea unor măsuri pentru perfecționarea procesului de comercializare a produselor, vizînd în special profilarea, dimensionarea și amplasarea spațiilor comerciale, atît a celor existente cît și a celor ce vor fi construite în etapa următoare: crearea sau profilarea mai multor unități distincte avînd specific de amenajări interioare individualizate prin: **factorul de orientare** = posibilitatea de a lua cunoștință cu ușurință de sortimentul de mărfuri comercializat de fiecare unitate, raion sau magazin cu profil de amenajări interioare; **factorul sortiment** = certitudinea că odată ajuns la magazin, cumpărătorul potențial poate face, în cadrul sortimentului expus, o alegere adecvată nevoilor și preferințelor sale; **factorul timp** = realizarea în timpul cel mai scurt a tuturor cumpărăturilor dorite.

La asemenea cerințe răspund optim marile magazine universale și generale, care oferă un bogat sortiment de mărfuri într-un spațiu delimitat sub același acoperiș.

Sîntem încredințați că factorii de răspundere din industrie și comerț vor acorda o atenție sporită opiniilor exprimate de consumatori și, printr-o conlucrare fructuoasă, vor contribui în mod eficient la dezvoltarea pieței acestor mărfuri.

O LUCRARE CU MULTIPLE VALENTE PENTRU PRACTICA ECONOMICĂ

DETERMINAREA gradului în care fabricația unui produs conduce la economisirea muncii sociale necesită folosirea unor indicatori adecvați. Răspunzând acestei cerințe, lucrarea pe care o prezentăm astăzi cititorilor*, și care continuă, de altfel, preocupări mai vechi ale autorului**, întreprinde o analiză complexă a fenomenului economic abordat și formulează, pe această bază, soluții și propuneri utile activității practice.

Din multitudinea aspectelor ce fac obiectul lucrării, ne vom opri asupra celor care ni se par caracteristice manierei de abordare a problematicii enunțate.

După ce analizează evoluția cheltuielilor materiale la nivelul economiei și pe ramurile sale, cu deosebire în industrie, tendințele de perspectivă ale mișcării costurilor materiale în totalul costurilor de producție și în valoarea producției, dr. Vasile M. Popescu examinează multiplele aspecte ale procesului de măsurare a eficienței economice cu care se utilizează resursele materiale și fondurile fixe, relevând caracterul extrem de complex al acestui proces, ca și diversitatea formelor pe care le au corelațiile dintre efectul economic și cheltuielile ocazionale pentru obținerea lui. Pe baza acestor considerente, se desprinde concluzia că măsurarea gradului de utilizare a resurselor materiale și a fondurilor fixe, evidențierea și dimensionarea rezervelor interne nefolosite, cât și determinarea mijloacelor de mobilizare a acestor rezerve nu pot fi exprimate printr-un indicator universal, sau prin cițiva indicatori, ci printr-un sistem complex de indicatori, care să caracterizeze cât mai complet eficiența resurselor și fondurilor. Un asemenea punct de vedere s-a impus de altfel de mai multă vreme în literatura economică și credem că este singurul în măsură să permită o judecată de ansamblu asupra eficienței.

Un element care trebuie relevat este acela că autorul fundamentează și prezintă **schema generală** a unui astfel de sistem complex de indicatori. Această încercare apare ca un pas înainte față de indicatorii pe care îi întâlnim frecvent în literatura de specialitate și cei utilizați în practica unităților economice, care caracterizează cel mai adesea un număr restrins de aspecte ale procesului complex de economisire a resurselor materiale și de folosire a fondurilor fixe. În construcția sistemului menționat, autorul a pornit de la trei coordonate fundamentale: economicitatea fabricării produselor; economicitatea exploataării lor (la întreprinderile beneficiare sau la consumator); economicitatea la nivelul economiei naționale. Jalonat de această triplă și necesară perspectivă sistemul de indicatori este astfel conceput încât să oglindească cât mai complet gradul de utili-

zare și valorificare a resurselor materiale pe fiecare din stadiile sau verigile procesului de producție, începând cu cercetarea, proiectarea, normarea consumurilor, aprovizionarea, transporturile, elaborarea procesului tehnologic și executarea propriu-zisă a produsului respectiv, cât și din punctul de vedere al comportării produsului în exploatare, la beneficiar. Totodată, acest sistem de indicatori își propune să oglindească, într-o formă concentrată, aspecte de ansamblu ale gradului de valorificare a resurselor materiale și a fondurilor fixe la nivel microeconomic.

Sistemul de indicatori propus este preconizat să îndeplinească mai multe funcții: fundamentare a indicatorilor de plan, instrument de planificare, instrument de cointeresare a unităților economice și a personalului muncitor, funcție de control a unor laturi esențiale ale activității productive. Potrivit criteriilor expuse, sistemul propus cuprinde 6 grupe de indicatori.

Utilizând calcule de structură, autorul demonstrează că micșorarea consumurilor specifice de materii prime, materiale, combustibili și energie constituie rezerva cea mai importantă de reducere a cheltuielilor materiale pe unitatea de produs; pornind de la această constatare autorul examinează elementele componente ale consumului de materiale și metodele de normare a acestor consumuri, subliniindu-se necesitatea utilizării, de către întreprinderi, a metodei de calcul tehnic-analitic. Un rol deosebit în acțiunea de micșorare a consumurilor specifice îl are îmbunătățirea sistemului actual de indicatori cu ajutorul cărora se planifică și se măsoară consumul efectiv al materialelor. Autorul opinează pentru folosirea de **indicatori agregați** ai consumurilor specifice de materiale. În acest scop, se cuvin a fi relevate propunerile făcute în lucrare pentru introducerea unor indicatori agregați în expresie naturală și valorică. Pe baza analizei unor procese din practica întreprinderilor, folosirea indicatorilor propuși oferă elemente importante cu privire la planificarea consumurilor de materiale, gradul de îndeplinire a normelor de consum și la dinamica consumurilor materiale.

Subliniind utilitatea folosirii indicatorilor consumurilor specifice de materiale, lucrarea arată, totodată, și limitele acestora, în sensul că nu permit să se cunoască economiile sau depășirile consumurilor de materiale pe fiecare din stadiile sau verigile acestor consumuri, factorii care frânează realizarea de economii. În acest cadru se propune ca indicatorii consumurilor specifice să fie completați cu o serie de indicatori tehnici, tehnologici și economiei de greutate absolută și de greutate specifică (relativă) a produselor, care să reflecte gradul de utilizare a resurselor materiale în toate aceste stadii și verigi.

COMPLEXITATEA deosebită a proceselor de producție, marea diversitate a formelor pe care le îmbracă acțiunea de economisire a resurselor materiale la toate nivelurile fac ne-

cesară, de asemenea, folosirea unor **indicatori de sinteză** care să oglindească, într-o formă concentrată, aspecte de ansamblu ale gradului de utilizare a acestor resurse. Acești indicatori capătă un rol crescând, întrucât în condițiile așezării întregii activități pe principiul auto-gestiunii economico-financiare, ei îndeplinesc funcție de pirghii economice prin care conducerea întreprinderilor, centrelor industriale și ministerelor organizează întreaga lor activitate economică și stimulează inițiativa spre utilizarea rațională a materialelor.

Este analizat, în primul rând, un grup de indicatori sintetici **directi**, cu ajutorul cărora se pot măsura în mod nemijlocit efectele măsurilor tehnico-organizatorice luate în direcția utilizării și valorificării superioare a resurselor materiale. Pe baza examinării unor produse, autorul face precizarea că evoluția indicatorilor valorici este influențată într-o oarecare măsură de sistemul de prețuri practicat în anii analizați, de structura organizatorică a ministerelor, cât și de anumite îmbunătățiri de ordin metodologic. De aceea, pentru a stabili în ce măsură creșterea valorii producției de materiale reflectă și o intensificare a procesului de valorificare a resurselor materiale, este necesar să se asigure o corespondență deplină între indicatorii valorici ai producției globale, marfă și netă pe de o parte, și indicatorii fizici ai producției finite, pe de altă parte, acordându-se prioritate acestora din urmă. În afara efectelor directe, măsurile întreprinse permit obținerea și a unor efecte indirecte, ca urmare a îmbunătățirii utilizării resurselor materiale, ce conduc în final la creșterea eficienței economice. Astfel de efecte se evidențiază cu ajutorul unor indicatori sintetici **indirecti** care sînt analizați în lucrare.

Pentru a oferi o imagine cât mai completă asupra modului cum este utilizată munca materializată, se prezintă un sistem de indicatori privind măsurarea eficienței utilizării **fondurilor fixe**. Referindu-se la o serie de indicatori care se practică în întreprinderile noastre, autorul evidențiază și unele limite ale acestora, în sensul că nu scot în evidență toate rezervele pentru utilizarea deplină, dar și mai eficientă a utilajelor. Din aceste motive, în lucrare se propune introducerea indicatorului de utilizare productivă a timpului efectiv de funcționare a utilajului determinat pe baza timpului mecanic util, respectiv a timpului în cursul căruia se obțin numai produse bune.

În afara indicatorilor tehnico-economici, în lucrare se propune un grup de indicatori sintetici care permit să se evidențieze efectele măsurilor tehnico-organizatorice. Calculind evoluția cițiva indicatori sintetici esențiali propuși, folosind date la nivelul ramurilor cât și pe ansamblul economiei naționale, autorul demonstrează utilitatea folosirii acestor indicatori, care permit caracterizarea mai completă a gradului de utilizare a fondurilor fixe, evidențierea și dimensionarea mai precisă a rezervelor interne de producție.

Lucrarea are o evidentă utilitate practică, întrucât oferă specialiștilor, cadrelor tehnico-economice din întreprinderi, centrelor industriale, ministere, cercetătorilor științifici metode și soluții pentru folosirea mai rațională a resurselor. Ea se înscrie ca o contribuție valoroasă la perfecționarea sistemului de indicatori în vederea măsurării mai complete a gradului de utilizare a resurselor materiale și a fondurilor fixe, dimensionării rezervelor interne nevalorificate pe deplin, cât și mobilizării acestor rezerve.

Stere GIOGA

* Dr. Vasile M. Popescu: Măsurarea eficienței utilizării resurselor materiale. Sistem complex de indicatori. Editura Tehnică, 1980, 260 pagini.

** Dr. Vasile M. Popescu: Reducerea cheltuielilor materiale de producție în industrie. Editura Academiei, 1974.

CE SEMNIFICAȚIE și valoare cognitivă au „tipurile ideale” neoclasiche de dezvoltare economică ca și optica asupra „raționalității” celor două sisteme, de „piață liberă” – cel capitalist, cit și de planificare – cel socialist? În legătură cu primul aspect trebuie menționat că analiza „obiectelor abstracte” – cum sint și „tipurile ideale de sisteme economice” – are, desigur, o importanță cognitivă de mult statuată în știință; realizările respective în descifrarea unor interdependente funcționale nu pot fi în nici un caz subestimate. Începând cu Walras și terminând cu asemenea virfuri contemporane ca Arrow, Boumol, Boulding, Meade, Samuelson, Solow ș.a. gândirea economică de factură neoclasică – care s-a axat pe analiza unor asemenea obiecte abstracte – a adus o remarcabilă contribuție la progresul științei economice, contribuție valorificată cu multă eficiență în literatura marxistă prin lucrările unor O. Lange, Karnai, Mihalevski, Em. Dobrescu ș.a.

Cunoașterea economică nu poate fi redusă însă – așa cum fac neoclasicii – la această etapă a sa, practic o primă aproximare, un prim pas în descifrarea structurii funcționării și dinamicii obiectului său – sistemele economice reale; cum nici aceste „sisteme pure”, „ideale” nu pot fi reduse la felul programat sau prin intermediul pieții în care se alocă resursele.

O asemenea reducere a sistemului economic la mecanismul de coordonare a deciziilor alocative, abordat într-un spațiu aistoric și asocial, ignorarea

Ipostaze ale crizei gândirii economice burgheze (II)

esenței social-economice a sistemelor economice, a dependenței nemijlocite a scopurilor economice de condițiile economice (relaționale) ale producției și a interdependenței dintre scopuri și mijloacele atingerii lor, nu putea să nu limiteze drastic posibilitățile de cunoaștere a sistemelor reale. O asemenea optică simplificatoare nu putea da nici răspuns la întrebarea „de ce într-o țară sau alta există un anumit tip de mecanism coordonator al deciziilor alocative” și nici nu putea oferi o bază reală pentru a fi demonstrată – teoretic sau empiric – superioritatea unuia sau altuia din sisteme.

Ca urmare, răspunsul, ca și criteriul respectiv, a fost căutat în sfera extraeconomică – psiho-socială, ideologică, juridică și politică.¹⁾ Și aceasta pentru simplul dar esențialul motiv ideologic, ca elementul sacrosanct al orindurii burgheze, respectiv proprietatea privat-capitalistă, să nu fie pus în discuție. În toate lucrările menționate, ca și în altele, de regulă, proprietatea asupra

mijloacelor de producție este exclusă din structura sistemului economic, ignorându-se rolul ei determinant în formarea și definirea naturii acestuia – cum fac Neuberger și Duffy, care consideră abordarea sistemelor economice prin prisma tipului de proprietate drept un procedeu „foarte simplist”²⁾. Atunci când este avută în vedere în analize, proprietatea privată fie că este privită ca unul din factorii alături de, și având o importanță egală cu alții,³⁾ fie că este abordată nu ca o categorie economică ci juridică sau politică⁴⁾.

Desprinzând noțiunea de „sistem economic” de cea de proprietate – care determină modul de unire a mijloacelor de producție cu forța de muncă și prin aceasta nu numai mecanismul de alocare a resurselor ci și legile funcționării sistemului; reducând sistemul economic la ansamblul formelor exterioare de manifestare a mecanismului economic – economiștii neoclasiци burghezi contemporani încearcă să acrediteze ideea potrivit căreia sistemul economic ar reprezenta obiectul „opțiunii libere” ideologice, politice și sociale a colectivităților naționale. „Ideologia, scriu E.

Neuberger și W. Duffy, acționând asupra alegerii sistemului de conducere și asupra structurii motivaționale, influențează, de asemenea, și telurile agenților ce adoptă decizia... Dacă țelul îl constituie egalitarismul, piața liberă nu este de dorit, dar dacă țelul îl reprezintă libertatea deplină de opțiune, atunci piața liberă este cea mai indicată⁵⁾. Și ei optează pentru libertatea pieții și a capitalului, la fel

FIȘE

IDEI CONTEMPORANE

ȘTIINȚA ȘI CONTEMPORANEITATEA

EDITURA POLITICĂ

● Volumul „Știința și contemporaneitatea”, publicat recent în colecția „Idei contemporane” a EDITURII POLITICE, reunește o suită de comunicări ce au făcut obiectul unei sesiuni științifice desfășurate în cursul anului 1980 sub egida Academiei R.S.R. și a Academiei de Științe Sociale și Politice. Elementul ce conferă studiilor – diverse prin domeniile investigate, precum și prin mo-

dalitățile de abordare – un caracter unitar este încercarea autorilor de a desprinde efectele pe care noile descoperiri în știință și tehnologie le vădesc asupra dezvoltării economico-sociale. Purtând semnături de prestigiu, între care cele ale lui O. Onicescu, R. Răduleț, C. Simionescu, V. Roman, M. Drăgănescu, D. Ghișe, N. N. Constantinescu volumul – care se adresează unui public larg de cititori – pune în lumină progresele înregistrate de știința modernă și oferă interesante subiecte de meditație asupra tendințelor de evoluție a societății.

Reducerea consumurilor materiale

● Evidențiind rolul pe care-l joacă aplicarea indicatorului „producția netă” în reducerea consumurilor materiale în economia națională, A. Poliak, în articolul Puti snijenja materialoenkosti (Căile de reducere a necesarului de materiale pentru fabricarea producției), publicat în „VOFROSI EKONOMIKI” (nr. 12) subliniază totodată și un alt as-

pect. În condițiile perfecționării mecanismului economic în Uniunea Sovietică, o importanță deosebită pentru reducerea costurilor materiale o capătă îmbunătățirea sistemului indicatorilor, în expresie naturală, de evidență și planificare a producerii resurselor materiale. După părerea autorului o serie de indicatori, cu o arie de aplicare mai restrinsă decît producția netă, pot totuși să exercite o influență activă în direcția reducerii consumurilor materiale (greutate teoretică a produselor, tonajul, metrajul ș.a.)

Una din ideile desprinse din studiu este și aceea potrivit căreia perfecționarea mecanismului economic presupune examinarea problemelor reducerii necesarului de materiale pentru fabricarea producției în cadrul unor complexe corespunzătoare de amuri, ca metalurgie-construcții de mașini, combustibili-energie, complexul agroindustrial etc. A. P. opinează că un interes special prezintă în acest sens analiza nivelului existent și a rezervelor de creștere a coeficienților de utilizare a metalului în cadrul unuia din principalele

complexe ale economiei naționale: metalurgia – construcțiile de mașini.

Microelectronica

● Reducerea costului informației prin sporirea numărului de componente electronice înglobate în circuitele integrate (chips) deopotrivă cu mărirea seriilor de fabricație respective a constituit principala pițghie economică de penetrare a microelectronicii în societatea modernă. Această strategie, se apreciază în articolul „Room, for newcomers – and new ideas – in customer chips” (Loc pentru noii veniți – și idei noi – în circuitele integrate tradiționale) publicat într-un număr recent al revistei „THE ECONOMIST”, nu mai corespunde decît în parte exigențelor actuale. Iată și cauza. Dezvoltarea microelectronicii – se subliniază în cunoscuta publicație – se realizează în prezent cu deosebire prin extinderea aplicațiilor specializate; or, în condițiile unor serii mari de fabricație, care conduc inevitabil

Investițiile în capital fix (evoluția în % față de anul precedent în prețuri 1970)

anii	R.F.G.	Franța	Italia	Anglia	Olanda	Belgia	Danemarca	Irlanda	Luxemburg	CEE
60-1970	4,7	8,4	4,9	5,0	8,3*	5,8	7,1	9,8	3,4	5,7
70-1973	3,3	6,8	1,7	3,0	1,7	2,9	6,1	10,7	10,7	3,9
73-1976	-3,2	0,4	-2,8	-1,9	-3,4	2,8	-2,2	-4,7	-5,7	-1,8
76-1978	5,1	0,1	-0,8	-0,4	7,1	0,3	-0,6	9,1	4,9	1,9

sursa : Mondo economico nr. 5/1980, p. 59

Dezvoltarea extensivă a unei puternice industrii de război a nstituit — pe termen scurt — o cale de atragere a unei părți importante din forța de muncă. Dar, în afară de faptul că săși industria militară a intrat într-o fază nouă, de dezvoltare ai ales intensivă, deci devenind incapabilă să mai atragă noi ntingente de muncitori, eșcaladarea cheltuielilor militare conice la deficite enorme în bugetele naționale, impunând în concință statelor practicarea unei politici de emisiuni suplimentre de monedă națională și pe această cale accelerând procesul flaționist. Totodată, politica selectivă de impozite contribuie acoperirea balanțelor deficitare, afectând în primul rind veturile maselor. Așadar, spirala cheltuielilor militare constituie r factor destabilizator în economia țărilor capitaliste dezvoltate, cu efecte propagate și asupra statelor în curs de dezvoltare care sint atrase în cursa înarmărilor.

Efectele negative asupra creșterii economice se pot constata în faptul că o sporire cu 10 miliarde dolari a cheltuielilor militare ale S.U.A., ar antrena, după anumite calcule, o sporire P.N.B. doar de 0,3% în primul an, de 0,9% în al doilea an și de 0,8% în al treilea an.

Creșterile reduse, pentru unele state deosebite chiar insensibile ale investițiilor de capital fix explică în mare parte existența în ontinuare a unui șomaj de masă. Valorile negative au frinat rearea de noi locuri de muncă. La aceasta contribuind și cheltuielile militare care au afectat nivelurile investițiilor în secoarele civile. În perioada 1960—1977, cheltuielile militare au rescut în țările dezvoltate de la 97 miliarde dolari la 307 miliarde, respectiv cu peste 200 miliarde dolari, antrenând o parte considerabilă a bugetelor în scopuri distructive. Experții americani apreciază că 1 miliard de dolari în diferite sectoare economice poate asigura, la nivelul anului 1979, următoarele ocuri de muncă: în industria de armament — 45.8 mii. în ranuri civile producătoare de mijloace de transport — 58 mii. n sfera serviciilor sociale — 98 mii⁴⁾. Reiese că fiecare miliard de dolari destinat producției de mărfuri și servicii asigură crearea de 1,3—2,1 ori mai multe locuri de muncă decât n cazul investiției în industria de armament.

Un alt factor compensator din perioada dinaintea crizei din 1974—1975 a fost intervenția masivă a statului în economie prin investiții, prin consumul și piața de stat, stimularea apariției la creditul de consum, garantarea și stimularea exportu-

⁴⁾ The New York Times, March 4, 1979.

⁵⁾ Nicolae Ceaușescu. Raport la Conferința Națională a Partidului Comunist Român, 7—9 dec. 1977, Ed. politică 1977 p. 63.

rilor de mărfuri și capital, cu deosebire pentru marile companii monopoliste. Folosirea de către stat a pîrghiilor și instrumentelor de mai sus a contribuit la stimularea cererii și deci a re-producției, respectiv a ocupării forței de muncă, fără însă a putea evita fenomenele de criză.

Asincronizarea fazelor ciclului a permis țărilor ce nu se află în criză sau recesiune să relanseze economia într-o perioadă mai scurtă pe seama comerțului internațional care înregistra ritmuri superioare creșterii producției industriale. Piața externă favoriza ieșirea din criză ca urmare a faptului că partenerii principali se aflau în faza de învioreare sau avînt. Tendința de sincronizare a fazei de criză la nivelul principalelor țări capitaliste, interferarea ei cu crizele globale și cu criza relațiilor economice internaționale au multiplicat însă greutatea de realizare a producției pe piața mondială, fapt ilustrat și de ritmul mai scăzut de creștere a comerțului mondial în ultimii ani.

Tocmai epuizarea capacității acestor factori de a atenua șomajul precum și manifestarea crizei monopolist-statale au determinat actualul șomaj de masă, global, de durată, de dimensiuni necunoscute pînă acum în perioada postbelică.

Reducerea de către stat a finanțării unor sectoare cu caracter social influențează de asemenea negativ asupra condițiilor de trai, diminuind în același timp posibilitățile de instruire, de asigurare a asistenței medicale și sociale. În Anglia, pentru viitorii patru ani cheltuielile publice, în sectoarele educație, construcții de locuințe, municipalitate, au fost prevăzute a fi reduse în cadrul bugetului cu 4—5% față de 1979—1980. În schimb cheltuielile pentru înarmare sint estimate că vor crește cu 3% în perioada vizată.

Aceeași tendință se observă de pildă și în Olanda, unde cheltuielile sociale vor cunoaște o reducere de 3,6 miliarde florini.

Presiunea asupra cheltuielilor sociale nu poate avea decît o tălile crizelor, recesiunilor, restructurărilor pe seama oamenilor muncii în condițiile menținerii unor profituri ridicate. Pe drept cuvînt sublinia secretarul general al Partidului Comunist Român că „asistăm la încercarea cercurilor imperialiste de a ieși din criză prin intensificarea exploatării maselor populare din propriile țări și totodată, prin aruncarea consecințelor acesteia pe seama altor popoare⁵⁾”.

Nedelea-Chira PĂRĂLUȚA

Folosirea resurselor materiale și a fondurilor fixe

(Urmare din pag. 7)

reperne bune merg încă la topit, deși ar putea fi refolosite, economisindu-se astfel un important volum de muncă socială, de combustibili și energie. Un accent deosebit se pune în lege pe problemele privind întărirea disciplinei în desfășurarea aprovizionării tehnico-materiale, printr-o mai precisă delimitare a atribuțiilor și răspunderilor.

Amploarea și complexitatea sarcinilor pe care le ridică dezvoltarea în perspectivă a economiei impun intensificarea preocupărilor pentru coordonarea și îndrumarea unitară a întregului proces de gospodărire a resurselor materiale, de **aprovizionare tehnico-materială**. În această ordine de idei, în noua lege sint mai bine precizate și delimitate, în raport cu principiile noului mecanism economico-financiar, atribuțiile și răspunderile ce revin ministerelor, celorlalte organe centrale și locale ale administrației de stat, centralelor și întreprinderilor. În acest sens legea înscrie prevederi menite să simplifice circuitele de aprovizionare-desfacere, prin stabilirea de regulă a **livrărilor directe între producător și consumator**, cu delimitarea riguroasă a livrărilor prin bazele de aprovizionare-desfacere numai a cantiti-

tăților nevagonabile. Pentru mărfurile din import, se statuează același flux direct de la frontieră la utilizatorul direct, cu precizarea că pentru cantitățile nevagonabile, lotizarea pe beneficiari se va face în bazele de frontieră din subordinea Ministerului Aprovizionării, spre a se evita circuitele încrucișate de transport în interiorul țării.

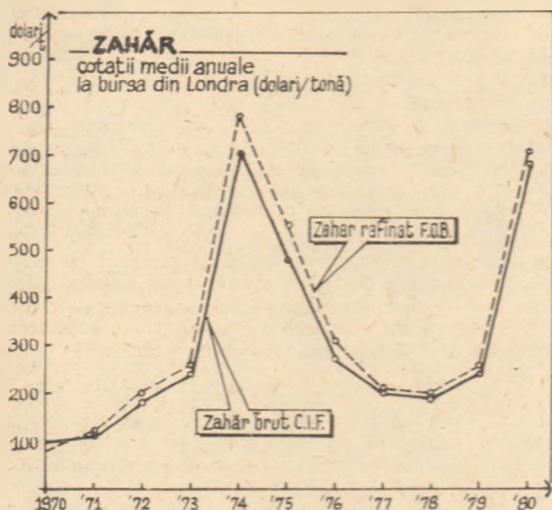
În vederea asigurării unei operativități sporite în luarea și aplicarea unor decizii, care în asigurarea bazei materiale implică, de regulă, urgență, s-a instituit dubla subordonare a compartimentelor de aprovizionare și desfacere din ministere, atît față de organele din structura cărora fac parte, cît și față de Ministerul Aprovizionării. Legea definește, totodată, regimul răspunderilor pentru încălcarea normelor legale în domeniul aprovizionării tehnico-materiale, gospodăririi resurselor materiale și a fondurilor fixe.

Desigur, aplicarea în practică a prevederilor acestei legi va avea efecte pozitive în întreaga viață economică, creînd cadrul juridic adecvat condițiilor și cerințelor etapei actuale de dezvoltare a economiei. Sint exigențe și sarcini esențiale, subliniate de conducerea partidului, care trebuie să concentreze eforturile tuturor oamenilor muncii în înfăptuirea obiectivelor planului pe acest an, a programului de dezvoltare economică și socială a patriei în actualul cincinal în conformitate cu obiectivele stabilite de Congresul al XII-lea al partidului, spre a se asigura ridicarea generală a eficienței, afirmarea puternică a noii calități în întreaga economie națională.

Zahărul: perspective de stabilizare

PREȚURILE internaționale ale zahărului, au cunoscut pe ansamblul actualului deceniu patru etape distincte de evoluție a prețului. După o perioadă de relativă stabilitate în anii 1970 și 1971, în intervalul ianuarie 1972 — noi-

internationale ale zahărului au cunoscut o nouă evoluție ascendentă, determinată în principal de deficitul balanței mondiale, apreciat la 7,49 mil. t în sezonul 1979/80. Ca atare, stocurile mondiale de zahăr au urmat un

ie mbrie 1974 piața internațională s-a caracterizat printr-o balanță (producție/consum) mondială deficitară, reducerea stocurilor și ca atare creșterea puternică a prețurilor, (la 21 noiembrie 1974 nivelul record atingind 1484 dolari/tonă). Următoarea etapă (decembrie 1974 — ianuarie 1979) se caracterizează prin creșterea stocurilor și cursul descendent al prețurilor internaționale.

Începând cu luna februarie 1979 prețurile

curs descendent, scăzând cu 20% de la începutul până la sfârșitul sezonului 1979/80 și situându-se astfel la cel mai redus nivel din 1975/76.

În ceea ce privește perspectiva prețurilor internaționale în anul 1981, se poate aprecia că accentuarea deficitului la nivel mondial va sprijini menținerea cursului ascendent al acestora în primul semestru, fiind totuși posibilă o tendință de scădere a prețurilor în a doua parte a anului, în funcție de perspectivele

producției mondiale în sezonul 1981/82. Pe ansamblul perioadei 1981—1985 există perspectiva diminuării deficitului de pe piața internațională, datorită efectului prețurilor actuale ridicate de a stimula atât creșterea producției și cât și limitarea sporirii consumului. Tot în direcția limitării consu-

mului va acționa și concurența crescândă din partea îndulcitorilor artificiali. În concluzie, pe ansamblul perioadei 1981—85 există perspectiva unei relative stabilizări a prețurilor internaționale ale zahărului, sub nivelul celor actuale.

Ioan Mihail STOIAN

Fibrele sintetice rămân competitive

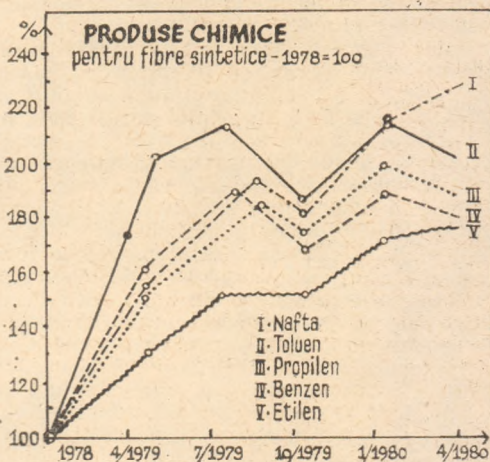
FIBRELE sintetice reprezintă sectorul cel mai dinamic al materialelor prime textile, producția lor evoluind în deceniul actual într-un ritm mediu anual de 9,4%, net superior celui înregistrat de fibrele textile naturale (bumbac, lână, mătase) care a fost de numai 1,9% anual. Ca urmare, cota parte a fibrelor sintetice în totalul producției mondiale de fibre textile a crescut de la 22% în 1970 la peste 35% în prezent. Cu un volum de producție de 10,6 mil. t în 1979, fibrele sintetice reprezintă echivalentul a 3/4 din producția mondială de bumbac.

Până nu de mult fibrele sintetice constituiau singurul sector al industriei textile cu o evoluție ascendentă, constantă, fără oscilații ale producției și cererii. Începând cu anul 1978, în țările vest-europene și Japonia încep să se manifeste o criză a fibrelor sintetice, reflectată în primul rând în acumularea unor supracapacități importante și scăderea

masivă a profiturilor marilor firme producătoare. În ciuda acestor supracapacități, fibrele sintetice marchează în mod paradoxal creșteri succesive de prețuri determinate în exclusivitate de majorarea prețurilor la materiile

bumbacul, cu un nivel de preț de 2000—2200 dolari/tonă, fibrele sintetice poliesterice (Teron) sînt încă sub nivelul bumbacului (2300—2350 dolari/tonă).

În viitor sînt posibile noi majorări de prețuri ale fibrelor sintetice datorită majorării de 1 dolar/barel la petrol, antrenată de o majorare de 22 dolari/tonă la fibrele sintetice dar după aprecierile cercurilor economice specialitate prețul acestora va rămîne competitiv cu cel al bumbacului. În prezent există reorientare a consumatorilor spre fibrele naturale, sub influența majorărilor de prețuri intervenite, dar ea nu

prime petrochimice. În perioada 1978—1980 prețurile acestor materii prime au crescut de 1,6—2,2 ori, așa cum rezultă din graficul alăturat. Deși competitivitatea fibrelor sintetice s-a redus în raport cu

este de proporție să modifice substanțial raportul între cota de participare a bumbacului și cea a fibrelor sintetice în totalul cererii de fibre textile.

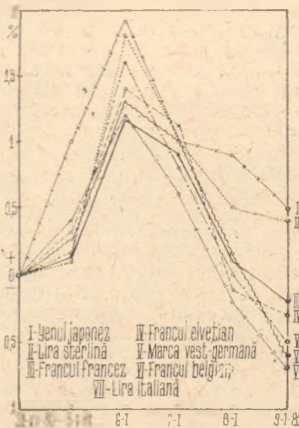
Emilia ALDEA

EVOLUȚII MONETARE

SĂPTĂMINA 5—9.I.1981 a fost caracterizată prin oscilații destul de ample ale cursului dolarului S.U.A. pe piețele valutare.

Mișcarea dobânzilor la depozitele în dolari — atât la intern, unde dobînda preferențială „prime rate” a fost redusă de principalele mari bănci nord-americane de la 20,5 la 20% p.a., cât și pe piața eurodolarilor, unde nivelul la eurodepozitele pe 6 luni au înregistrat o scădere cu aproape 0,5% — a determinat scăderea cursului dolarului din prima parte a săptămîinii analizate. Publicarea ulterior a unor date privind situația economică S.U.A., a influențat pozitiv mișcarea dolarului pe piețele valutare, care se situa la închiderea din 9 I 81 peste nivelul din 31 XII 80 față de majoritatea valutei occidentale.

Lira italiană a înregistrat, pe ansamblul intervalului, deprecierea cea mai accentuată față de dolar, cursul de la închiderea din 9 I de 936 lire/1 dolar fiind cu 0,7% sub cel de referință. **Francul belgian și marca vest-germană** se situau la sfîrșitul perioadei analizate la nivele de depreciere foarte apropiate comparativ cu închiderea anului trecut (respectiv la 1,97 mărci/1 dolar, față de 1,96 mărci/1 dolar și 31,75 franci/1 dolar, comparativ cu 31,55 franci/1 dolar (depreciere de 0,5—0,6%). **Francul elvețian** a evoluat între o maximă de 1,75 franci/1 dolar — pe 6 I 1981 — și o minimă de 1,78 franci/1 dolar, închiderea din 9 I 1981, acest ultim nivel reprezentînd o depreciere de 0,3% față de cel de referință de 1,7750 franci/1 dolar. Poziția forte a **francului francez** în cadrul sistemului valutar vest-european continuă să se mențină și la

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada 5—9.I.1981, luîndu-se ca bază cursurile din ziua de 31.XII.1980

acest început de an, moneda franceză depreciîndu-se pe ansamblul săptămîinii prezentate cu numai 0,2% (5,5475 franci/1 dolar pe 9 I, față de 4,54 franci/1 dolar pe 31 XII 1980). **Yenul japonez**, sub influența unor date și previziuni favorabile a evoluat permanent pe o linie ascendentă și numai intervenția masivă a Băncii Japoniei a mai stopat deprecierea prea accentuată, nivelul de 202 yeni/1 dolar din 9 I 1981 fiind totuși cu 0,5% peste închiderea de referință de 203 yeni/1 dolar. Reducerea creșterii prețurilor cu ridicata în decembrie 1980 la numai 0,25%, față de o creștere de 0,4% în luna precedentă, alături de micșorarea ecartului dintre nivelul dobînzilor la depozitele în dolari și cele în lire sterline, a determinat o evoluție fermă a lirei sterline pe piețele valutare, care era tranzacționată pe 9 I 1981 la 2,40 dolari/liră, cu 0,4% peste închiderea de referință, de 2,39 dolari/liră.

Dobînzile la depozitele în principalele eurovalute pe termen de 6 luni se situau la închiderea săptămîinii la 16,875% la eurodolari, 9,25% la euromărcile vest-germane și 6% la eurofrancii elvețieni.

Oscilații destul de ample — de 30 dolari/uncia — a înregistrat și prețul aurului pe piața de la Londra. Al doilea fixing din ziua de 9.I.1981 se situa la 577,75 dolari/uncia, cu 12,00 dolari sub cel corespunzător din 30.XII.1980.

**Gheorghe MUNTEAN
Sandu OLTEANU**

Economia sovietică la începutul noului cincinal

ÎN DECURSUL procesului ascendent de construire a socialismului și comunismului, Partidul Comunist al Uniunii Sovietice și poporul sovietic au avut nu o dată prilejul să rezolve probleme legate de trecerea de la un cincinal la altul. De fiecare dată, aceasta reprezintă o etapă de foarte mare răspundere deoarece cresc proporțiile economiei, iar problemele dezvoltării continue devin tot mai complicate.

Actuala linie de demarcație dintre cele două cincinale își are particularitățile ei. În prezent, în U.R.S.S. se produce în numai cinci zile un volum al venitului național egal cu cel din întregul an 1928 — premergător primului cincinal. Uniunea Sovietică produce în prezent o cincime din producția industrială a întregii planete, ocupând primul loc în lume la producția de oțel, petrol (inclusiv gaze lichificate), minereu de fier și de mangan, cocs, îngrășăminte minerale, ciment, locomotive Diesel și electrice și alte câteva produse. Prin aceasta se deschide un nou front larg de perfecționare a experienței socialismului dezvoltat, de construire în continuare a bazei tehnico-materiale a comunismului.

La Plenara C.C. al P.C.U.S. din octombrie 1980 s-a tras concluzia că rezultatele celui de-al zecelea cincinal (1976—1980) au confirmat justetea strategiei economice a partidului. În acești ani s-a făcut un nou și important pas în dezvoltarea tuturor ramurilor economiei naționale a Uniunii Sovietice, în rezolvarea problemelor sociale.

Cel de-al zecelea cincinal este al treilea cincinal de înlăptuire a politicii economice și sociale a P.C.U.S. în noua etapă de dezvoltare a societății sovietice — etapa socialismului dezvoltat. Strategia și tactica ei au fost formulate în hotărârile Congreselor al XXIII-lea (1966), al XXIV-lea (1971) și al XXV-lea (1976) ale Partidului Comunist, ale plenarelor C.C. al P.C.U.S., în lucrările tovarășului L. I. Brejnev.

În cei 15 ani care au trecut s-a schimbat mult înfățișarea întregii țări. Statistica atestă că, în această perioadă, potențialul economic al Uniunii Sovietice a crescut de peste două ori. În comparație cu anul 1965, venitul național al țării — acest rezultat sintetic al dezvoltării economice — a sporit de peste două ori, volumul producției industriale — de peste două ori și jumătate, iar cel al producției agricole — de 1,5 ori. De peste trei ori au crescut fondurile fixe de producție ale țării și de șase ori volumul comerțului exterior.

Ridicarea nivelului de trai al poporului a fost și continuă să se situeze în centrul activității practice a P.C.U.S. și a statului sovietic. În cinci ani, pentru scopuri legate de creșterea bunăstării s-au alocat cu 329 miliarde ruble mai mult decât în al nouălea cincinal. De remarcat faptul că în anul 1965 întregul venit național al U.R.S.S. reprezenta mai puțin de 200 miliarde ruble.

Toate acestea au permis sporirea considerabilă a veniturilor reale ale muncitorilor, colhoznicilor și funcționarilor, extinderea bazei economice pentru transpunerea în viață a drepturilor oamenilor sovietici, prevăzute în Constituție, privind gratuitatea învățământului, a asistenței medicale, dreptul la odihnă, asigurarea materială la bătrânețe. Fondul de consum a crescut în anii 1976—1980 cu peste 60 miliarde ruble. S-a înnoit sortimentul mărfurilor destinate consumului populației, s-a îmbunătățit calitatea lor. În anii celui de-al zecelea cincinal s-au produs mărfuri pentru populație în valoare de 790 miliarde ruble, cu 170 miliarde ruble mai mult decât în al nouălea cincinal.

Una din marile realizări cu care se mândrește poporul sovietic este amploarea construcțiilor de locuințe. În fiecare an se mută în case noi 10—11 milioane de oameni sovietici, adică circa 30 de mii zilnic. În prezent, 80% din numărul familiilor din mediul urban au locuințe separate, iar majoritatea familiilor de la sate — case individuale.

Se înțelege că toate acestea nu au venit de la sine; la baza ridicării nivelului de trai și de cultură a poporului se află creșterea economică generală, sporirea consecventă a forțelor de producție ale țării, pe toate planurile. De remarcat că în anii celui de-al zecelea cincinal au intrat în funcțiune peste 1200 de mari întreprinderi industriale. Printre acestea — centrala hidroelectrică Saiano-Șusenskaia de pe fluviul siberian Ienisei cu o putere instalată de 6000 MW, patru centrale atomoelectrice puternice, o mare uzină producătoare de utilaje pentru astfel de centrale — „Atommas”, un amplu complex de uzine producătoare de autocamioane de mare tonaj — „Kamaz” și numeroase alte întreprinderi în toate ramurile economice.

În conformitate cu politica agrară a P.C.U.S. a continuat industrializarea agriculturii. Pentru dezvoltarea ei, în ultimele trei cincinale statul a alocat circa 400 miliarde de ruble. Aceasta a permis întărirea considerabilă a bazei tehnico-materiale și creșterea productivității în agricultură. În cel de-al zecelea cincinal, pentru prima dată în istoria țării recolta medie anuală de cereale a depășit 200 milioane de tone (în anii 1961—1965 ea a reprezentat 130 mil. tone, în anii 1966—1970 a fost de 163 mil. tone, în anii 1971—1975 — de 182 mil. tone).

Totodată, după cum s-a remarcat la Plenara C.C. al P.C.U.S., în dezvoltarea economiei naționale există și o serie de probleme nerezolvate și dificilăți. Multe dintre ele sînt legate de faptul că, din ultimii cinci ani, numai doi (1976 și 1978) pot fi considerați relativ favorabili pentru agricultură. Anumite dificultăți creează cucerirea vechilor zăcăminte de minerale utile, inclusiv a celor importante, și — legat de aceasta — deplasarea principalelor centre ale industriei extractive către răsăritul și nordul țării. Este necesar să se ia în considerare că în partea europeană a U.R.S.S. (de la frontiera apuseană pînă la munții Urali), care reprezintă 1/4 din teritoriul țării, trăiesc 3/4 din întreaga populație și

se obțin 4/5 din întreaga producție industrială. În același timp, în partea asiatică a U.R.S.S. este concentrată principala parte a rezervelor de resurse naturale, dintre care 9/10 din rezervele de cărbune, 3/4 din rezervele de gaze naturale, 4/5 din patrimoniul forestier. Se depun eforturi uriașe pentru a crea, pe vastele întinderi ale Siberiei, Kazahstanului, Asiei Centrale și Extremului Orient, noi orașe, întreprinderi industriale, o rețea de drumuri, condiții bune de viață și de muncă pentru zeci de milioane de oameni.

În afara cauzelor obiective generatoare de dificultăți, partidul relevă necesitatea de a îmbunătăți mecanismul de conducere, sistemul de planificare, disciplina de execuție, de a lichida proasta gospodărire și risipa.

La 23 februarie 1981 își va începe lucrările la Moscova cel de-al XXVI-lea Congres al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice, Congresul va examina detaliat rezultatele celui de-al zecelea cincinal, va adopta „Direcțiile principale ale dezvoltării economice și sociale a U.R.S.S. pe anii 1981—1985 și pe perioada pînă în anul 1990”.

În primul an al noului cincinal, în contextul sporirii volumului total al investițiilor cu 5,2%, se vor alocă importante fonduri de investiții pentru dezvoltarea agriculturii, o cantitate însemnată de mijloace tehnice și îngrășăminte minerale. În planul anual este prevăzută folosirea la maximum a posibilităților și resurselor de producere a mărfurilor industriale de larg consum, de largire a sortimentului și îmbunătățire a calității acestora.

De pe pozițiile creșterii eficienței economice, ale intensificării întregii producției sociale, în planul pe anul 1981 sînt stabilite sarcinile cu privire la dezvoltarea ramurilor de bază ale industriei — energetica, chimia, metalurgia și construcțiile de mașini.

Progresul tehnico-științific în toate ramurile economiei naționale, creșterea productivității muncii sînt determinate, în primul rînd, de nivelul construcțiilor de mașini. Legat de aceasta, volumul producției industriei constructoare de mașini și de prelucrare a metalelor urmează să crească în acest an cu 6,1%. Totodată, producția liniilor de mașini-unelte automate și semiautomate și a strungurilor cu comandă-program numerică va crește cu 11%, cea a dispozitivelor automate (roboți) — de 2,4 ori.

Pe seama creșterii productivității muncii se prevede să se obțină circa 90% din sporul de 4,1% al producției industriale și întregul spor al producției agricole. Acest factor dobindește o însemnătate deosebită în legătură cu încetinirea creșterii populației active.

O condiție importantă a eficienței producției este economisirea de resurse materiale și financiare. În planul pe anul 1981 se prevăd sarcini în direcția reducerii consumului de materiale la principalele categorii de produse, creșterea coeficientului de utilizare a metalelor. În componența planului economiei naționale a fost inclus pentru prima dată un nou capitol, cel privitor la utilizarea materiilor prime secundare.

Creșterea planificată a venitului național cu 3,4%, a producției de mărfuri de larg consum și a volumului serviciilor va permite o sporire cu 2,9% a veniturilor reale pe locuitor. Se prevede construirea de locuințe totalizînd 108,9 mil. mp.

În ceea ce privește comerțul exterior al Uniunii Sovietice, țările socialiste își mențin ponderea preponderentă, care va crește la 55%, față de 52% în anul 1980, o serie de importante programe tehnico-științifice urmînd a fi elaborate în colaborare cu aceste țări, pe baze multilaterale și bilaterale.

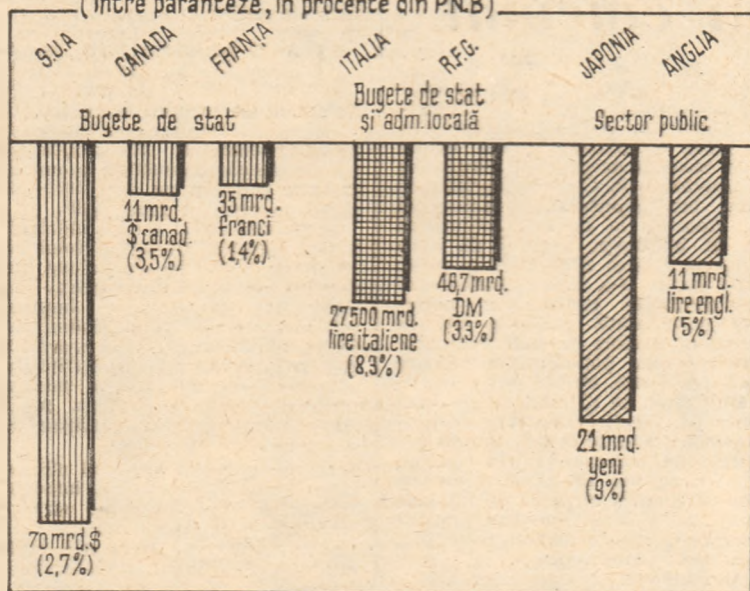
Viktor VAVILOV
Ekonomiceskaia gazeta
Moscova

Finanțarea deficitelor bugetare

IN MULTE țări occidentale politica monetară este determinată în primul rând de necesitatea finanțării deficitelor bugetare devenite aproape un fenomen cronic. Aceste deficite considerabile (după cum se poate observa din graficul alăturat) creează atit preocupări pe

1980 guvernul vest-german a plasat 5 miliarde de mărci în obligații în străinătate. Participări de acest gen a mai realizat în același an statul francez cu țări din Orientul Mijlociu care au subscris cu 5—10% la trei împrumuturi emise anul trecut, totalizând 31 miliarde franci. Prin finanțarea din resurse interne, în afară de apelarea la sistemul bancar se recurge, în cazuri mai rare, la emisiunea monetară sau la emiterea de creanțe asupra tezaurului — mijloace care nu fac însă decit să contri-

DEFICITE BUGETARE ALE SECTORULUI PUBLIC IN 1980
(Între paranteze, în procente din P.N.B.)

plan intern cât și ample mișcări de capitaluri pe plan internațional, în măsura în care statul în cauză apelează și la capitaluri străine pentru finanțarea deficitului bugetar.

În afară de Statele Unite, mai recent R.F. Germania a început să recurgă la asemenea finanțări externe. Astfel, în

buie la accentuarea fenomenelor inflaționiste. Dar, în măsura în care și împrumuturile externe sînt purtătoare de dobinzi din ce în ce mai ridicate, afirmă experții, este greu de precizat care din căi este mai avantajoasă pentru ameliorarea situației deficitare în care se află bugetele multor state occidentale.

Perspectivile energiei bulgare

IN CEI 36 de ani de construcție socialistă producția de energie electrică pe locuitor a Bulgariei a crescut de circa 100 ori, ajungînd la aproximativ 4400 kWh, cifră prin care această țară se apropie de nivelul Franței. Pentru anul 2000 se prevede o producție de circa 11500 kWh pe locuitor.

În prezent principala sursă de energie a țării o reprezintă lignitul, valorificat în primul rînd în cadrul grupului de termocentrale Marița—Istok (de 500, 600 și 840 MW). Pînă în 1990 producția de cărbune a țării se va dubla, iar grupul amintit se va îmbogăți cu o nouă termocentrală, de 1500 MW.

A doua sursă ca importanță în balanța energetică a Bulgariei o constituie încă hidroenergia, dintre realizările ultimului cincinal în acest domeniu detașîndu-se terminarea a două cascade de hidrocentrale în Munții Rodopi, cu o putere instalată de 640 MW fiecare.

O contribuție crescîndă la acoperirea necesarului de energie electrică al Bulgariei este adusă de centrala nucleare-electrică de la Kozlodui, de lângă Dunăre, a cărei putere instalată actuală, de 380 MW, urmează a se dubla. Potrivit agenției Sofia-Press, Bulgaria se

numără în prezent printre țările cu cea mai ridicată pondere a centralelor nucleare în producerea energiei electrice.

Orientările de perspectivă pînă în 1990 prevăd construirea unei a doua centrale nucleare-electrice, cu patru reactori a 1000 MW fiecare. După 1990 se are în vedere și instalarea de reactori cu neutroni rapizi, reproducători, așa încît la sfîrșitul secolului circa jumătate din producția de energie electrică a Bulgariei să fie de origine nucleară.

Pe de altă parte, combinatul de cercetare și producție „Noi surse de energie“ elaborează proiecte de utilizare a energiei solare, geotermice și a deșeurilor, pe baza cărora urmează să se realizeze în 1985 o producție de energie electrică de 40 milioane kWh.

Cehoslovacia: prognoze economice

ÎN CEHOSLOVACIA au fost deja finalizate prognozele de dezvoltare a economiei naționale pînă în 1990, care includ 37 de teme, iar în prezent se elaborează perspectivele dezvoltării economiei țării pînă în anul 2000.

Elaborarea prognozei de dezvoltare pînă în anul 2000 este programată în trei etape, dintre care prima include

prognoza tehnico-științifică și cea a căilor posibile de dezvoltare a economiei cehoslovace. Sarcinile concrete ale primei etape, precizate în cursul anului trecut, cuprind: prognoza dezvoltării tehnico-științifice pe ramuri pînă în anul 2000; principalele obiective ale progresului tehnico-științific, care vor fi realizate cu forțe proprii și pe calea colaborării cu țările membre ale C.A.E.R.; prognoza căilor de dezvoltare a societății socialiste pînă în anul 2000; prognoza demografică; prognoza utilizării cît mai eficiente a resurselor de materii prime ale țării; prognoza utilizării resurselor de apă și prognoza modificării factorilor externi, care influențează asupra economiei cehoslovace.

Restructurări ale conglomeratelor

PENTRU economia capitalistă, anul 1980 a însemnat începutul unor importante modificări structurale, sub efectele conjugate ale recesiunii și progresului tehnologic. Criza și încercările de asanare a efectelor acesteia au atins, practic, toate sectoarele industriale tradiționale. După textile și construcții navale, a venit rîndul industriei automobilului și, legat de aceasta, criza din industria de anvelope: firme mari cum ar fi Kleber-Colombes, Firestone sau Uniroyal sînt absorbite de alți giganți, își vînd filialele sau se retrag din competiție. Criza din siderurgie s-a soldat, numai în Anglia cu 50 mii de noi șomeri prin restructurarea societății British Steel, precum și cu alte numeroase comasări de firme pe continent.

Pe de altă parte, se constată accentuarea fenomenelor de restrîngere a activității marilor conglomerate. Din ce în ce mai mult acestea nu își mai permit să cuprindă sectoare largi de producție, orientîndu-se cu precădere către industrii de vîrf în încercarea de a obține segmente cît mai mari de piață și cu profituri rapide. Odată cu renunțarea la întreprinderile din domenii „învechite“, investițiile se îndreaptă spre chimia fină, biochimie, telematică, farmaceutică, minerit și exploatarea petroliere, care vor constitui prioritățile deceniului.

Telematica — pro și contra

INTRODUCEREA pe scară largă în economie a informaticii și telematicii, sporul de productivitate creat pe această cale și posibilitatea apariției de noi bunuri și servicii vor avea consecințe pozitive asupra utilizării forței de muncă — consideră Ministerul Muncii din Franța. Răspunzînd interpelărilor din parlament oficialitățile menționate apreciază că propagarea telematicii în cele mai diverse sectoare ale economiei naționale va impune, pentru Franța, pregătirea, pînă în 1985, a circa 150000 informaticieni. Dincolo de avantajele indiscutabile ale informaticii pentru economie și de asigurările date de oficialitățile franceze, spectrul șomajului (care afectează în prezent 7,1% din populația activă a țării) va rămîne în continuare o amenințare reală datorită dificultăților împinmate de sistemul occidental în ce privește reciclarea și redistribuirea forței de muncă corespunzător cerințelor tehnologiilor de vîrf.

GLOSAR

Datorie publică (II)

INCAPACITATEA DE PLATĂ a debitorului nu este determinată numai de împrejurări excepționale, cum ar fi de exemplu slăbirea de război. În prezent se pune cu o mare acuitate problema datoriiilor contractate de țările în curs de dezvoltare în condițiile deosebit de oneroase ale pieței, datorii care au devenit o povară insuportabilă pentru țările al căror raport de schimb s-a înrăutățit în ultima vreme. Iată unele din soluțiile preconizate:

(1) **Reeșalonarea datoriilor**, adică înțelegerea intervenită între creditor și debitor, prin care sînt stabilite noi termene de plată a datoriei, în cazul în care termenele convenite inițial nu pot fi respectate de debitor.

(2) **Consolidarea datoriilor** este o soluție preconizată în cazul datoriei așa-numite **flotante**, adică a datoriei pe termen scurt a statului, contractată pe bază de bonuri de casă sau de tezaur (în cont curent sau certificate de trezorerie emise de ministerul finanțelor). Asemenea bonuri sînt preluate în general de bănci, constituind o modalitate de mobilizare a disponibilităților bancare. Prin consolidare, datoria flotantă este transformată în datorie publică pe termen lung, cu șanse mai mari de a fi achitată.

(3) **Reducerea sumei datorate sau a dobinzii**. Este o soluție care pretinde din partea creditorului o renunțare la o parte din capitalul împrumutat sau din venit, ceea ce nu se obține decît în cazuri cu totul deosebite. În ultimii ani s-au făcut încercări de reducere a dobinzii datorate prin **subvenționarea** unei părți din ea, adică prin crearea unui fond din donații care să preia un anumit procent din dobîndă, astfel încît debitorul să nu aibă de achitat decît o dobîndă redusă.

(4) **Anularea datoriilor**. Este o soluție extremă, care nu se poate invoca decît în fața unei situații excepționale de dificultate a debitorului și a unei capacități financiare ridicate a creditorului.

O noțiune legată de datoria publică, dar și de alte categorii de împrumuturi (credite) este și **refinanțarea**. Aceasta este o operație financiară prin care creditorul — bancă, societate de asigurări, întreprindere etc. — își completează mijloacele bănești, după ce acestea au fost consumate prin acordarea împrumutului. Completarea se efectuează prin obținerea în paralel a unui **credit de refinanțare** dintr-o altă sursă.

În mod normal, scadența creditului de refinanțare este fixată în funcție de data sau datele la care împrumutul inițial va fi rambursat. Există însă cazuri în care creditul de refinanțare este contractat cu o scadență mai apropiată, iar beneficiarul refinanțării își completează mijloacele bănești din alte surse.

În cazul invers, în care la scadența creditului de refinanțare beneficiarul acestuia nu dispune de mijloace suficiente pentru rambursare, el va obține o prelungire a creditului sau un nou credit.

Beneficiarul creditului de refinanțare mai are în general dreptul ca, în ipoteza în care costul acestui credit este superior aceluia al împrumutului inițial, să perceapă diferența de la beneficiarul împrumutului (în engleză: cost adaption clause — clauza de adaptare a costului). La rîndul său, beneficiarul împrumutului are dreptul să-l ramburseriese înainte de scadență.

C. K.

Utilizarea rațională a energiei

Renato Eliescu, Sibiu — 1) Seminarul „Utilizarea rațională a energiei”, or-

ganizat de Consiliul de Miniștri al R.D. Germane, a ajuns în toamna anului 1980 la cea de-a șaptea ediție. Publicînd în rezumat citeva din informațiile prezentate la acest seminar, revista lunară *Die Wirtschaft* (nr. 11/1980) scoate în evidență faptul că anul trecut s-a realizat pentru prima dată o accelerare a creșterii economice a R.D.G.

fără o sporire a consumului de energie. În cazul producției marfă industriale consumul specific de energie a scăzut în 1980 cu 6,2% față de anul anterior. Pe întreaga perioadă care a trecut de la Congresul al VIII-lea al P.S.U.G., consumul de energie primară pe unitatea de producție industrială globală a scăzut cu 25%.

Pentru anii imediat următori se prevede că 99% din creșterea producției să se obțină prin ridicarea gradului de valorificare a materiilor prime, materialelor și combustibililor. Ritmul de reducere a consumului specific al acestora urmează să se majoreze de la 3% la peste 5% pe an. Un mare accent se pune totodată pe sporirea producției interne de lignit ca principală cale de largire a bazei energetice proprii.

2) În presa noastră, inclusiv în această revistă, s-a subliniat și faptul, semnalat de dumneavoastră, că F.A.O. consideră fabricarea de etanol pe bază de produse agroalimentare o soluție de cît de costisitoare, pe atît de păgubitoare, din cauză că se sustrag alimentatiei cantități mari de produse care ar putea fi folosite ca hrană, în condițiile în care o serie de țări în curs de dezvoltare cunosc o acută criză alimentară. F.A.O. sprijină în schimb utilizarea în scopuri energetice a reziduurilor din agricultură.

Cheltuieli militare

Simion Borgovan, Zalău — Este limpede că înarmarea, efectuată cel mai adesea pe calea importului de arme, s-a transformat într-un important izvor de risipire a puținelor resurse de care dispun țările slab dezvoltate economic.

Dacă bugetul militar mondial a sporit între 1960 și 1979 cu circa 70% (în preturi constante), cheltuielile militare ale țărilor în curs de dezvoltare au crescut de patru ori. Dacă ponderea principală a cheltuielilor militare ale țărilor în curs de dezvoltare revine țărilor din Orientul Mijlociu, ritmul cel mai intens de creștere a acestor cheltuieli se înregistrează în Africa și în Extremul Orient.

În ultima vreme lista țărilor producătoare de armament militar de bază ca avioane, vehicule blindate, rachete sau nave, cuprinde tot mai multe state în curs de dezvoltare (anul trecut numărul acestora ajunsese la 24,

dintre care unele au devenit chiar exportatoare).

Crearea unui climat de încredere și securitate în care fiecare popor să aibă garanția dezvoltării sale libere, la adăpost de orice amestec sau agresiune din afară, ar crea condiții pentru eliberarea unor sume importante, din care s-ar putea finanța numeroase proiecte economice și sociale din țările în curs de dezvoltare. Astfel, se estimează că ar fi nevoie de numai 4 miliarde de dolari pentru a se asigura apă potabilă pentru toată omenirea timp de un deceniu.

Recoltă

Tiberiu Șimandan, Arad — 1) Deși, datorită condițiilor atmosferice nefavorabile, recolta de cereale a Chinei în anul 1980 se situează cu 10—15 milioane tone sub nivelul celei din anul anterior, ea este totuși — după cum relatează la sfîrșitul lunii trecute agenția **China Nouă** — cu 5—10 milioane tone superioară celei din 1978, care a fost de 304,7 milioane tone. Recolta de cereale a Chinei din anul 1930 este a doua ca mărime în perioada de după 1949, preciza în continuare agenția citată.

2) Majorările prețurilor la petrol stabilite recent la Bali de țările membre ale O.P.E.C. nu vor intra în vigoare înainte de luna mai, cînd va avea loc o nouă reuniune ministerială a O.P.E.C. de această dată la Geneva. Cauza o reprezintă existența unui surplus de petrol pe piața internațională, în condițiile încetinirii ritmurilor de creștere economică în principalele țări importatoare și ale intensificării măsurilor de economisire.

3) Consultînd sumarul revistei noastre pe întreg anul 1980, publicat în suplimentul numărul 1 din 2 ianuarie 1981 al *Revisiei economice*, veți găsi mai multe articole pe tema care vă interesează.

Centrale nucleare

Mariana Pop, Aiud — Construirea de noi centrale nucleare în Elveția în perioada imediat următoare depinde de prognoza Comisiei federale a energiei — creată recent de guvern — privind mărirea deficitului energetic al acestei țări în ultimul deceniu al secolului nostru.

În sinul Comisiei s-au avansat trei ipoteze: una consideră că un deficit

de energie electrică înainte de sfîrșitul secolului ar putea fi prevenit chiar și numai prin măsuri consecutive de economisire, o alta prevede un deficit de 170—680 MW, care ar putea fi acoperit prin construirea de noi centrale hidroelectrice sau pe bază de cărbuni și gaze, în vreme ce o a treia vorbește de un deficit mult mai mare, de ordinul a 1000 MW, făcînd necesară recurgerea la construirea de noi centrale nucleare. Pînă acum cei 21 de membri ai comisiei nu au putut însă ajunge la un consens.

În Elveția funcționează în prezent patru centrale nucleare-electrice, cu o putere instalată totală de 1900 MW, furnizînd 27 la sută din producția de energie electrică a țării. În cantonul Argau se află în faza finală de construcție o centrală de 824 MW. În ipoteza continuării programului nuclear, care devinde de prognoza care se va adopta, ponderea energiei nucleare în totalul producției de energie electrică a Elveției va depăși 50 la sută în anul 2000.

Resurse forestiere

Virgil Baltes, Titu — Pădurile ocupă pe glob circa 4,4 miliarde de hectare, respectiv 33 la sută din suprafața uscatului terestru de 13,2 miliarde hectare. Circa 60 la sută din păduri se află în zonele tropicale și subtropicale ale globului. Din 2,7 miliarde hectare considerate accesibile, numai 1,4 miliarde sînt utilizate, producînd circa 3 miliarde metri cubi de lemn pe an. În această cantitate lemnul de foc ocupă o pondere extrem de ridicată (42 la sută), 37 la sută ia calea prelucrării mecanice, 11 la sută este utilizat în industria celulozei, 4 la sută în minerit pentru susținerea găurilor etc. Deosebit de ridicată este ponderea lemnului de foc în cazul lemnului de foioase (75 la sută, față de numai 19 la sută în cel al rășinoaselor).

Cînd se vorbește de posibilitatea de a tripla randamentul mediu la hectar al pădurilor globului se are în vedere cultivarea intensivă a unor arbori din specii repede crescătoare în vederea unei anumite utilizări (în industria hirtiei, lemn de foc etc.). Astfel, în regiunile tropicale și subtropicale unele specii de pin pot ajunge la randamente de 20 pînă la 30 metri cubi pe hectar și an.

Revista ECONOMICA

Ediție de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale — Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 3 din 16 ianuarie 1981

ECONOMIE NAȚIONALĂ

- Punerea la termen în funcțiune a obiectivelor de investiții (Gheorghe Drăghici) 2
- Noi resurse în circuitul economic Reciclarea cauciucului și materialelor plastice uzate (Dan Andreescu) 3
- Un imperativ al eficienței în cooperativele agricole: creșterea susținută a productivității muncii (Radu Voicu) 5
- Perfecționarea legislației economice. Folosirea cu înaltă eficiență a resurselor materiale și a fondurilor fixe (Mihai Pănescu) 6
- Orientarea ofertei de bunuri de consum spre satisfacerea unor complexe de nevoi (Virgil Pascu, Constantin Popescu) 8
- Mecanismul economico-financiar: funcționalitate-eficiență. Incidența prețurilor asupra sporirii eficienței specializării și cooperării (Andrei Pincu) 10
- Impactul restricțiilor energetice asupra creșterii economice (Emil Costin) 12
- Știință-producție-eficiență 14

CONDUCERE ● ORGANIZARE

- Personalul de specialitate — un potențial sporit de creativitate, adaptabilitate și eficiență (Eugen Hancă) 15
- Implicațiile tehnologiilor noi asupra organizării conducerii 16

TEORII ● IDEI

- O concepție originală, de înaltă valoare teoretică și practică privind făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate (Ion Florea) 17
- Caracteristici ale autogestunii economico-financiare a întreprinderilor (II) (Aurel Negucioiu) 19
- O lucrare cu multiple valențe pentru practica economică (Stere Gioga) 21
- Școli-curenți-economiști. Ipostaze ale crizei gândirii economice burgheze (II) (P. Vasile) 22

ÎN SPRIJINUL CANDIDAȚILOR LA EXAMENUL DE ADMITERE ÎN ÎNVĂȚĂMÎNTUL ECONOMIC SUPERIOR

- Politica P.C.R. de dezvoltare a agriculturii (Ileana Stănescu) 24

ECONOMIE MONDIALĂ

- Sincronizarea inflației cu șomajul — fenomen actual al economiei capitaliste (Nedelea-Chira Părălută) 26
- Tendințe-conjuncturi 28
- Economia sovietică la începutul noului cincinal (Victor Vavilov) 29
- Mondorama 30
- Curier 31

ÎN SUPLIMENTUL NUMĂRULUI: Generalizarea experienței înaintate în unitățile economice. Organizarea pregătirii, programării și urmăririi producției

IN THIS ISSUE

- Improvement of the economic legislation. Highly efficient usage of the material resources and of the fixed assets (Mihai Pănescu) 6
- The economic and financial mechanism: functional and efficient. The price incidence on the efficiency growth in specialisation and cooperation (Andrei Pincu) 10
- An original conception of a high theoretic and practical value concerning the mani-sidedly developed socialist society (Ion Florea) 17
- Characteristics of the economic and financial self-management of the enterprises (II) (Aurel Negucioiu) 19
- Schools ● trends ● economists. Hypostases of the bourgeois economic thought (II) (P. Vasile) 22
- The inflation unemployment synchronism — a current phenomenon in the capitalist economy (Nedelea-Chira Părălută) 26
- The Soviet economy at the beginning of a new five-year plan (Victor Vavilov) 29

DANS LE NUMERO

- La perfectionnement de la législation économique. L'utilisation efficiente de ressources matérielles et des fonds fixes (Mihai Pănescu) 6
- L'incidence des prix sur l'accroissement de l'efficiencia de la specialisation et coopération (Andrei Pincu) 10
- Une conception originale, de haute valeur théorique et pratique de l'édification de la société socialiste multilatéralement développée (Ion Florea) 17
- Traits caractéristiques de l'autogestion économique-financière des entreprises (II) (Aurel Negucioiu) 19
- Ecoles ● courants ● économistes. Hypostases de la crise de la pensée économique bourgeoise (II) (P. Vasile) 22
- La synchronisation de l'inflation avec le chômage — phénomène actuel de l'économie capitaliste (Nedelea-Chira Părălută) 26
- L'économie soviétique au commencement du nouveau quinquennal (Victor Vavilov) 29

ИЗ СОДЕРЖАНИЯ

- Усовершенствование экономического законодательства. Высокоэффективное использование материальных ресурсов и основных фондов (Михай Пănescу) 6
- Экономическо-финансовый механизм: функциональность-эффективность. Влияние цен на рост эффективности специализации и кооперирования (Андрей Пинку) 10
- Оригинальное понятие, большого теоретического и практического значения о создании многосторонне развитого социалистического общества (Ион Флоря) 17
- Характеристики экономического-финансового хозяйсчета предприятий (II) (Аурел Негучою) 19
- Школы ● течения ● экономисты. Формы кризиса буржуазной экономической мысли (II) (П. Василе) 22
- Синхронизация инфляции и безработицы — актуальное явление капиталистической экономики (Неделя-Чира Пăрăлутă) 26
- Советская экономика в начале новой пятилетки (Виктор Вавилов) 29

ÎN ATENȚIA CITITORILOR

Continuă campania de încheiere a abonamentelor pe anul 1981 la „Revista economică“.

Prețul abonamentului: 260 lei anual. Pentru studenți, elevi, ca și pentru cursanții tuturor formelor de învățămînt politic și profesional, prețul abonamentului individual este de: 130 lei anual, 65 lei semestrial, 32,50 lei trimestrial.

Comenzile pentru abonamente se primesc de către oficiile P.T.T.R., factorii poștali și difuzorii de presă din întreprinderi și instituții.

Încheind din timp abonamentul, vă asigurați primirea neretrupțată a revistei și a suplimentelor sale specializate: „Curier economic-legislativ“, „Relații financiar-valutare și comerciale internaționale“, „Generalizarea experienței înaintate în unitățile economice“.

Redacția și administrația: 70159, București Bd. Magheru nr. 28—30 etaj I, sectorul I. Cont I.S.I.A.P. 645 150 228 B.N.R.S.R. — filiala sector 1 București. Tiparul: Combinatul Poligrafic „Casa Științei“

ASIGURAREA COMPLEXĂ A GOSPODĂRII DUMNEAVOASTRĂ

Pentru a înlesni înlăturarea urmărilor financiare ale unor evenimente neprevăzute ce se pot întâmpla într-o gospodărie și care pot provoca pagube materiale, accidentarea unor persoane etc., ADAS a pus la dispoziția cetățenilor „ASIGURAREA FACULTATIVĂ COMPLEXĂ A GOSPODĂRIILOR“.

Aceasta este o asigurare combinată, în același contract fiind cuprinse trei feluri de asigurări :

- asigurarea bunurilor din gospodărie ;
- asigurarea de accidente produse la domiciliul asiguratului ;
- asigurarea de răspundere civilă legală.

● ASIGURAREA BUNURILOR DIN GOSPODĂRIE

În această asigurare sînt cuprinse bunuri existente într-o gospodărie, ca : mobilier, obiecte casnice, îmbrăcăminte, covoare, aparate de radio, televizoare, mașini de cusut, frigider, sobe de orice fel, produse agricole, viticole, pomicole, produse animaliere și alimente, combustibil, materiale de construcții și multe altele.

Sînt cuprinse în asigurare — pentru 20% din suma asigurată — și bunurile asigurabile luate oriunde în afara domiciliului.

Administrația Asigurărilor de Stat plătește despăgubiri în cazurile de deteriorare sau distrugere a bunurilor asigurate, provocate de unele riscuri, ca de exemplu: incendiu, trăsnet, explozie, ploaie torențială, inundație, grindină, furtună, prăbușire sau alunecare de teren, greutatea stratului de zăpadă, sau de gheață; avarii accidentale produse la instalațiile de gaze, apă, canal sau încălzire; pierdere sau dispariție cauzate de riscurile asigurate; furt prin efracție și altele.

● ASIGURAREA DE ACCIDENTE

Sînt asigurate pentru urmările accidentelor întimplite la domiciliul asiguratului următoarele persoane: asiguratul, soția acestuia, precum și părinții și copiii acestora, dacă, în mod statornic, locuiesc și gospodăresc împreună cu asiguratul. Sînt cuprinse în această asigurare accidentele cauzate de unele evenimente, ca : incendiu, trăsnet, explozie, lovire, cădere, alunecare, acțiunea curenților electrici, arsură, intoxicare subită și altele.

● ASIGURAREA DE RĂSPUNDERE CIVILĂ LEGALĂ

În această asigurare sînt cuprinse cazurile de răspundere civilă, pentru despăgubiri datorate de asigurat și de soția acestuia sau de persoane care se află în întreținerea asiguratului, în calitate de locatar, față de proprietar, pentru pagube produse la imobil de incendiu sau explozie, pentru despăgubiri datorate terților pentru accidentarea persoanelor și avarierea bunurilor lor la domiciliul asiguratului, precum și pentru cele datorate locatarilor apartamentelor învecinate, pentru pagubele la bunurile asigurabile ori la pereții, planșeele, tavanele și pardoselile apartamentelor respective, cauzate de o inundație produsă în apartamentul asiguratului.

PRIMA DE ASIGURARE care se achită de persoana ce încheie asigurarea este de 2 lei pe an pentru fiecare 1 000 de lei din suma asigurată stabilită la cererea asiguratului pentru bunurile din gospodărie.

De exemplu, pentru asigurarea unor bunuri din gospodărie în valoare de 25 000 de lei se plătește o primă de asigurare de 50 de lei pe an.

Pentru informații suplimentare și pentru contractarea de asigurări, vă puteți adresa responsabililor cu asigurările din unitățile socialiste, agenților și inspectorilor de asigurare sau direct, oricărei unități ADAS.

Garderoba dumneavoastră poate fi completată în acest sezon cu cele mai recente noutăți vestimentare pe care vi le oferă, în fiecare zi, rețeaua de magazine specializate din București și din întreaga țară ale comerțului de stat : articole de confecții, lenjerie, accesorii, încălțăminte, marochinărie, galanterie, realizate după ultimele idei ale creatorilor de modă.

● Rochii, compleuri, fuste, bluze, two-pieces, taioare

● paltoane, jachete, scurte de vînt, scurte trei sferturi îmblănite, hanorace

● costume, pantaloni, sacouri

● pulovere, flanele

● ghete, cizmulițe, șoșoni, galoși,

● căciuli, mănuși, baticuri, fulare eșarfe, broboade, șaluri

● genți, poșete, sacoșe, casete.